

PÉCEL VÁROS ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERE

Ö/462-18/2024

Nyilvános ülésen tárgyalandó.
A határozati javaslat elfogadásához
egyszerű többség szükséges.
Név szerinti szavazást nem igényel.

Előterjesztés a Képviselő-testület 2025. október 30-i rendes ülésére

Tárgy: Javaslat a Pécel Város Önkormányzata 2023-2028 közötti időszakra vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programjának felülvizsgálatára

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Törvény) 31. § (1)-(2) bekezdései értelmében a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata évente 5 évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot (a továbbiakban: HEP) fogad el.

A HEP-ben helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, a romák, a fogyatékossgal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A HEP-et a Törvény és a felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott szempontok és eljárásrend, valamint azok figyelembevételével a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által, az általa vezetett minisztérium honlapján közzétett módszertani útmutató alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és a településfejlesztési terv antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi programok készítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. §-a szerint a települési önkormányzat által készített HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll. A helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékossgal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőségi problémáit. Az intézkedési tervben meg kell határozni, hogy a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében milyen beavatkozásokra, intézkedésekre van szükség.

A Törvény 31. § (6)-(7) bekezdései szerint a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a vonatkozó törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos HEP-pel rendelkezik. A települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulása az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a társulást alkotó települési önkormányzatok mindegyike rendelkezik a vonatkozó törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos HEP-pel.

A Törvény 31. § (4) bekezdése alapján a HEP időarányos megvalósulását, illetve a jogszabályban meghatározott helyzet megváltozását két évente át kell tekinteni, és az áttekintést követően - szükség esetén - a HEP-et felül kell

vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.
A Törvény 31. § (2) bekezdése értelmében a helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét.

Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 178/2023. (VI. 29.) Kt. határozatával fogadta el Pécel Város Önkormányzatának (a továbbiakban: Önkormányzat) a 2023-2028-ig tartó időszakra vonatkozó, jelenleg hatályos HEP-jét, mely jelen előterjesztés 1. mellékletét képezi.

A HEP kétévenkénti felülvizsgálata az idei évben vált esedékessé. A HEP készítésének, illetve felülvizsgálatának a célja, hogy önkormányzatunk a jogszabályokhoz igazodó és a helyi sajátosságoknak is megfelelő helyzetelemzést és intézkedési tervet tudjon készíteni az esélyegyenlőség területén.

A HEP helyzetelemzése - így az intézkedési terve is - áttekintést, valamint módosítást igényel, több, az elmúlt időszakban bekövetkező körülmény megváltozása miatt. Ilyen változás például, hogy a HEP elfogadásakor, településünkön nem működött nemzetiségi önkormányzat. Mint ismeretes a 2024. évi választások eredményeképp 2024. október 15. napján megalakult Pécel Város Roma Önkormányzata, melynek Képviselő-testülete a 2025. május 12. napján megtartott rendes képviselő-testületi ülésen a 26/2025. (V. 12.) PVRÖ Kt. határozatban arról döntött, hogy a helyi roma közösség hatékony képviselete érdekében aktívan részt kíván venni a település HEP-jének meghatározásában és az abban kitűzött célok megvalósításában.

Fentiek alapján javaslom, hogy a Képviselő-testület hozzon döntést a HEP felülvizsgálatának szükségességéről, valamint a felülvizsgálat eredményeképp módosított, kiegészített HEP 2025. novemberi rendes képviselő-testületi ülésre történő beterjesztéséről.

Fentiek alapján kérem a következő határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (4) bekezdése alapján a 178/2023. (VI. 29.) Kt. határozattal elfogadott, Pécel Város Önkormányzata 2023-2028. időszakra vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programját (a továbbiakban: HEP) áttekintette, felülvizsgálta, melynek eredményeként megállapítja és úgy határoz, hogy a HEP-et módosítani szükséges.

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon a HEP módosításának a Képviselő-testület 2025. novemberi rendes ülésére való beterjesztéséről.

Felelős: dr. Kővári Alexandra polgármester

Határidő: 2025. november 27.

Pécel, 2025. október 22.

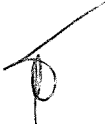
dr. Kővári Alexandra
polgármester

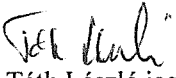
Az előterjesztés mellékletei:

1. a 178/2023. (VI. 29.) Kt. határozat
2. a 26/2025. (V. 12.) PVRÖ Kt. határozat

Az előterjesztést készítette:

D. Nagyné Turjányi Adrienn
önkormányzati irodavezető

Az előterjesztésben foglaltakkal szemben
törvényességi szempontból kifogást nem emelek.

Tóth László jegyző

Az előterjesztés megtárgyalására a **Humán Bizottság** illetékes.

Az előterjesztés megtárgyalásához - a jogszabályi előírásokon túl - tanácskozási joggal nem kívánok senkit meghívni.

KIVONAT

Készült: Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2023. június 29-én megtartott rendes nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből

Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 8 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodással az alábbi határozatot hozta:

Pécel Város Önkormányzata Képviselő-testületének 178/2023. (VI. 29.) Kt. határozata a Pécel Város Önkormányzata 2023-2028. időszakra vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programjáról

Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-ában, valamint a helyi esélyegyenlőségi programok készítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendeletben foglaltak alapján Pécel Város Önkormányzata 2023-2028. időszakra vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programját (a továbbiakban: HEP) a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

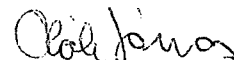
A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon a HEP Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság részére történő megküldéséről, annak helyben szokásos módon való közzétételéről, valamint felkéri, hogy a Képviselő-testület döntéséről értesítse a HEP intézkedési terve alapján érintett szerveket.

Felelős: Horváth Tibor polgármester
Határidő: 2023. július 14.

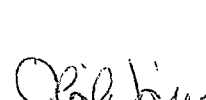
k.m.f.

Horváth Tibor
polgármester

Oláh János
jegyző

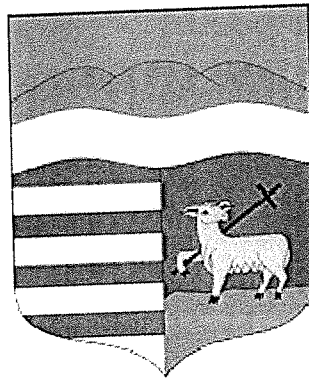
A normatív határozatot 2023. június 29. napján kihirdettem.

Oláh János
jegyző

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Pécel Város Önkormányzata

2023-2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	14
Célok.....	14
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	16
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	16
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	21
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	54
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	89
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	97
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	105
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	113
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	116
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	117
1. A HEP IT részletei.....	117
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	118
Jövőképünk.....	119
Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális).....	120
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	126
3. Megvalósítás.....	126
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	126
3.2 A megvalósítás folyamata.....	129
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	129
3.4 Nyilvánosság.....	129
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	130
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	131
4. Elfogadás módja és dátuma.....	131

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent **Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Pécel Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Pécel történelme

Pécel területe, miként azt a határában talált régészeti leletek is igazolják, már jóval az időszámítás előtti korszakban is lakott volt. Régészeti lelőhelyei közül kiemelkedő jelentőségű az a Kárpát-medencét egészében kitöltő késő rézkori kultúra, amelyet a magyar régészet itt figyelt meg és különített el legelőször, és ezért a péceli kultúra nevet kapta.

Pécel neve személynévből keletkezett magyar névadással.

A legújabb kutatások szerint – Juhász József helytörténész munkája alapján – az „öt falu” (Pet cel) szláv összetett kifejezésből ered Pécel helységneve.

A település első okleveles említése Péceli Demeter, Pest megyei szolgabíró családnevében tűnik fel 1335-ben, akinek földbirtoka és valószínűleg állandó lakóhelye is itt volt. Oklevélben, mint falu, első említése Peczel alakban 1338-ra datálható. A falu tehát már ekkor több birtokos kezén volt. Ezek közül kiemelkedik a valószínűleg nem helyi eredetű Péczeli család, akik Zsigmond király egyik 1437-ben kelt oklevele szerint fele részben birtokolták a települést. A család leghíresebb tagja Péczeli Benedek, Mátyás király jogügyi igazgatója és a magyar jogásztársadalom magánpraxist is folytató első ügyvédje. A város első iskoláját 1345-ben alapították.

Buda és Pest 1541. évi török kézre kerülésével Pécel is oszmán kézre került. Ekkor a lakosság egy része elbujdosott, az 1546-os török szandzsák-összeírás szerint 46 családfő és felnőtt, de még nőtlen férfi alkotta a férfi lakosságát. A település 1647–1683 között egyportás, 1686-ban lakatlan és 1689-től települt újra. 1715-ben 26, 1728-ban 71, 1744-ben 62, 1760-ban már 147 adófizető család regisztrálására került sor. Pécel 1675-től kálvinista község. Ez idő tájt Pécel lélekszáma 150-200 főre tehető.

A Ráday család házasság révén jutott Pécel fele területének birtokába a másik fele pedig a Fáyak tulajdonában volt. Ráday Pál, II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem kancellárja a szatmári békekötés után költözött ide, ahol 1733-ban halt meg. Ő alapította a később nevezetessé vált Ráday Könyvtárat. Fia, Ráday Gedeon (1713–1792) a neves író és irodalomszervező. 1782-ben grófi rangra emelkedett, ő építette - a gödöllői Grassalkovich-kastély mintájára - Pécelen a Ráday-kastélyt.

A polgárosodás kialakulását a közlekedés, a kereskedelem fejlődése, a Pestről kirándulni, nyaralni érkezők segítették elő elsődlegesen. A nyaralóházak megépítése szakképzett iparos réteg jelenlétét is indokolta.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Az anyakönyvezés 1719-ben kezdődött meg.

Pécel 1841-től önálló jegyzővel rendelkező nagyközségnek számított. A község 1856. évi lakosszáma 1881 fő, 1870-ben pedig már 2206 főt tett ki. (Wikipédia)

A Rákos-patakkörüli rétek és kertművelésre alkalmas földek alig egy évszázaddal ezelőtt még fontos szerepet játszottak a péceli lakosok mindennapi megélhetésében. Csupán a malmok közelében folyhatott valamiféle mederalakítás, mivel a folytonos hordalék lerakódás miatt bajos lett volna üzemeltetni azokat. Az első érdemi patakrendezés és szabályozás a vasútvonal építésével kapcsolatosan történt, bár akkor sem jelentősen, csupán a pálya vonaláról terelték el a vizet. A patakkörnyék Pécel belterületének legbelvízveszélyesebb helye volt sokáig. Nem volt olyan év, hogy ki ne áradt volna a Rákos-patak.

Az igazi nagy változás az 1960-as évek derekán következett be, amikor megépültek a Rákos-patak új hídjai, és ezzel egy időben elkészült a Rét utcai támfalas árok is.

A vasútnak volt köszönhető az is, hogy a 19. század fordulóján kezdett kialakulni egy szórakozó-pihenő központ a Baross utcában. Mintha meg akarták volna mutatni a beköltözők, hogyan kéne életet lehelni egy ezeréves gondolkodású faluba. Uszoda, szálloda, mozi és vendéglő létesült, melyek csak nosztalgiként maradhattak fenn az I. világháború után, mivel csaknem minden épen maradt létesítményt államosítottak, s ami nem illett az akkori felfogásba, azt meg is szüntették. Ez várt a szállodára, majd az uszodára és végül a mozira is.

A régi Pécel életében mindig fontos tényező volt a külterületi tanyavilág. Az ott megtermelt javak egy részét általában péceli lakosok vásárolták fel.

A vasúton túli terület egyik részét Erzsébet sétánynak nevezték. Már a kezdetekkor villák, nyaralók és lakóházak születtek, egy valódi kertvárosi milió alakult ki, mely mindmáig megtartotta régi arculatát. Az 1867-ben átadott vasút községszerte meghozta az építési kedvet. Ettől az időponttól számíthatjuk a péceli ingázás kezdetét is. Mert kit érdekelt akkor már a mezőgazdaságból származó bizonytalan jövedelem, mikor a gyári munkabér kiszámíthatóbb körülményeket biztosított a megélhetéshez. Miután kialakultak az első utcák a vasúton túl, pillanatok alatt városias hangulatot áradt a környékből. Az új lakók új kultúrát hoztak magukkal. Az új villatulajdonosok olyan villákat és nyaralókat építettek, melyek egyáltalán nem szezonjellegre utaltak. (Juhász József: Pécel város kis monográfiája)

Pécel helyrajzi és topográfiai beosztása csak 1886-ban történt meg utcák és terek szerint. Addig a nép a maga hagyományain és ötletein alapuló elnevezésekkel határozta meg a helység egyes pontjait: Papkertje, India, Kertekalja. Az 1886-ban megtartott közgyűlés 23 utca és tér (szemben a mai mintegy 200 közterülettel) elnevezéséről döntött. A Pesti utca, Rákos utca, Hajnal utca, Ráday utca, Szemere Pál utca, Maglódi út, Fáy utca elnevezések azonban kiállták az idők próbáját.

Az 1880-as, 1890-es években kezdődik meg a község útjainak és tereinek a rendezése, az utak kikövezésének és a karbantartásának az igénye. A járdák tervezése csak 1913-ban került előtérbe, a világháború azonban elsöpörte a terveket.

1929-ig a község ivóvíz szükségletének ellátására az előljárásság édeskeveset gondolt. Kevesen gondoltak arra az akkori vezetők közül, hogy Pécel értékét – mind közegészségügyi, mind közgazdasági szempontból – igen értéken alulivá tette a községet kettészelő Rákos-patak mindkét oldalán végighúzó, lecsapolatlan mocsaras, náddal benőtt területével. 1921-ben a patak szabályozásával akkor kb. 100 holdnyi terület mentesült a majd minden esztendőben ismétlődő ártól.

A főváros közelsége mindig jótékony hatással volt a község népességének szaporodására, életére.

A református elemi iskola megnyitása az 1700-as évekre vezethető vissza, a római katolikus iskola megnyitása az 1760-as évekre tehető, a polgári iskola 1926 őszén kezdte meg működését. 1925-ben Pécelen analfabéta-tanfolyam létesítését határozták el, tekintettel arra, hogy Pécelen a lakosság kb. 10 %-a analfabéta volt.

Az 1830-as években telepedett le a községben az első diplomás orvos, akit 47 esztendei praktizálás után 1877-ben választottak meg községi orvosnak. 1887-ben már 1 orvos, 2 állatorvos, 1 gyógyszerész és 1 szülésznője van a községnek. A fertőző betegek részére és ápolásukra a község előljárássága egy kétágyas kórházat létesített a római katolikus temető mellett. 1926-ban a Stefánia Szövetség budapesti Igazgatósága Hefty Ilonát nevezte ki a község területére védőnőnek. A helybéli szövetség tulajdonképpen csak ekkor, egy szakképzett védőnő munkájával foghatott hozzá az anya- és csecsemővédelem ellátásához. 1926. októ-

ber 24-én ünnepélyes keretek között megnyitották a községi védőintézetet, melyet az Országos Stefánia Szövetség orvosi műszerekkel és a csecsemők védelméhez teljes felszereléssel látott el.

1842-ben került megalapításra a Megváltó Gyógyszertár.

Kevesen tudják, hogy Pécel régi házai közül sok a műemlék jellegű. A háború után a főváros szinte minden felszippantott: nyelvjárást, viseletet, szokásokat, de még az építkezési formákat is. Eltűntek a régi fehérre meszelt falú zsuffedeles házak, a tágas gazdaudvarok, a sok szép gémeskút és a község fiataljai annyira elvárosiasodtak, hogy a szülők hagyományait lassan elfelejtik. (Varga Mihály: Pécel története)

Pécel a 19. század közepén veszítette el városi rangját. A község tanácsa 1950-ben alakult, ekkor lakóinak száma már 7500 főre emelkedett, a lakások száma pedig 2200-ra. 1970-ben - az akkor már 10 000 fős - települést nagyközséggé, 1996-ban pedig várossá nyilvánították.

Környezeti állapot

Levegőtisztaság-védelmi szempontból Pécel domborzati adottságai jók. A levegő minőségét a természeti tényezők mellett - uralkodó szélirány, csapadék, allergén porok - elsősorban a mezőgazdálkodás, a szolgáltatóipar, a közlekedés, valamint a lakossági tüzelés módja határozza meg.

Közlekedési eredetű levegőszennyezés leginkább a város központjában, a Pesti út - Rákos utca - Isaszegi út mellett és a Maglódi út környezetében tapasztalható.

A lakossági fűtés vagy - az időközben lassan teljesen visszaszoruló - kerti zöldhulladék égetése még okozhat problémát a levegő szennyezettségét illetően, de összességében Pécel levegőtisztaság szempontjából élhető településnek számít.

Pécel zöldfelületi rendszere a hazai kisvárosokkal összehasonlítva, azok átlagához képest alul marad. A közcélú zöldfelületi arány igen alacsony. A belterület zöldfelületének zömét a családi házak kertjei képezik. Pécel belterületén nem található erdő. A külterületen lévő erdők aránya a termőhelyi adottságokhoz képest alacsony.

A város zaj- és rezgésterhelése leginkább a gépjárműforgalomból és a vasúti közlekedésből tevődik össze. A zajterhelés a város központjában, a Pesti út - Rákos utca - Isaszegi út vonalán és a Maglódi úton zavaró, ahol a közvetlenül az út mellett álló épületek növelik a zajhatást. Az ipari üzemekkel összefüggő zajkibocsátás nem jelentős.

Pécel helye a településhálózatban

Pécel a főváros körül kialakult budapesti agglomeráció része, mely hazánk legnagyobb területű és legtöbb településből álló agglomerációja. A budapesti agglomerációt alkotó 81 település közel fele város. A településgyűrű valamennyi települése Pest vármegyéhez tartozik (A főváros és Pest vármegye együttesen alkotja a Közép-Magyarországi régiót).

A budapesti agglomerációban él az ország népességének mintegy negyede. A települések népességszáma a domborzati viszonyok miatt jellemzően az övezet keleti részén nagyobb, ahol átlagosan 13 ezren élnek egy-egy településen (településünkön ez a szám a 18 ezer főhöz közelít).

Az agglomerációs régió belüli költözőkről és a vidékről a Budapest központú régióba költöző háztartásokról is egyaránt elmondható, hogy a nagyobb létszámú háztartások többsége az agglomeráció településeit, a kisebb, sokszor egyszemélyes háztartások általában a főváros valamelyik kerületét választják. A költöző háztartások összetétele szempontjából a fővárosból az agglomerációba költözők legnagyobb csoportja a gyermekes háztartások (44%). A fővárosból kiköltözők leginkább a korábbi budapesti lakóhelyükhöz közel eső agglomerációs települést választják. Ennek oka, hogy így meg tudják tartani az intézményi, szolgáltatási és személyes kapcsolataikat. Ennek megfelelően pl. a XVII. kerület lakói kiköltözéskor Pécelt (keleti szektor) és Maglódot, Ecsert, Gyömrőt (délkeleti szektor) választják a legszívesebben. (KSH, 2014 II.)

Pécel közigazgatásilag a Gödöllői járás része, egyben a járás harmadik legnépesebb települése. A Gödöllői járás központja és egyúttal legnagyobb települése Gödöllő, amely az agglomerációs városhálózat keleti szektorának központja. Pécel a járáson belül jelenleg árnyékhelyzetben van, mivel a főváros és Gödöllő közötti 'erőtérben' csak kevés funkció ellátását tudja biztosítani és az ellátott funkciók többsége is saját lakossága alapfokú ellátására irányul. A járáson belül a legtöbb közép- és felsőfokú funkció hagyományosan Gödöllőn összpontosul.

Pécel közép- és felsőfokú ellátással csak részben, felsőfokú funkciókkal pedig egyáltalán nem rendelkezik.

Települési infrastruktúra

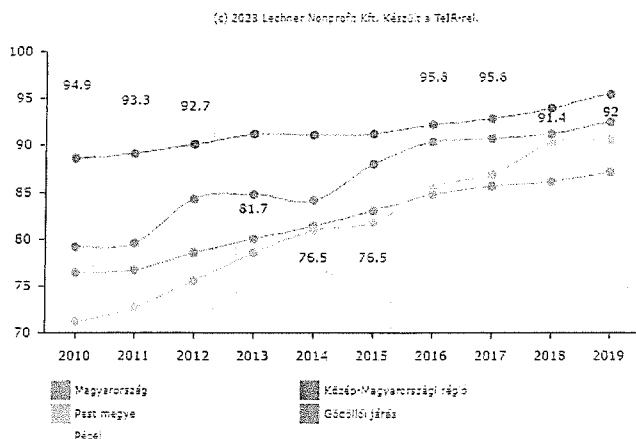
A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri, melyek megszervezéséről az önkormányzat jellemzően szolgáltatási szerződés útján gondoskodik. A közszolgáltatások esetén a szolgáltatási biztonság és teljesség megteremtése, valamint a szolgáltatások minőségének emelése szerepel a célok között.

A város közművesítettsége megfelelő, az elektromos és gázellátás megközelíti a 100%-ot. A közcsonnába bekapcsolt lakások száma mintegy 4700 db.

A város a vízellátást és a keletkező szennyvizek kezelését a Főváros agglomerációjához tartozó - húsz település vízszolgáltatását is biztosító - Dél-Pest Megyei Víziközmű Szolgáltató Zrt. bevonásával nyújtja. 2018. december 31-én a szolgáltatónál bejegyzett fogyasztók száma 6.611 lakossági és 302 nem lakossági (2014-ben még 5.529). A péceli lakosság egyre növekvő vízigényének kielégítésével összefüggésben 2021 májusában elkészült „Pécel város víziközmű kapacitásának felülvizsgálat és kapacitásbővítése” című tanulmány, mely hozzájárult ahhoz, hogy 2023 januárjában további 2 kút létesítése segítse a lakossági igények kiszolgálását. Ellátási problémaként a magasabban fekvő településrészek vízigényeinek kielégítése merül fel. A szennyvízcsatorna törzshálózat teljes hossza 63,6 km. A telep bővítésére 1989-ben, 1998-ban és 2014-ben került sor. A szennyvízcsatorna hálózat kiépítettsége kb. 95%. 2018. december 31-én a szennyvíz bekötések száma 5.438 lakossági (2014-ben még 4.540) és 214 nem lakossági. A tisztított szennyvizek befogadója a Rákos-patak.

Közműolló (%) 2019

(a közcsonnahálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában)

A háztartásokban és a vállalkozásoknál keletkező kommunális hulladék gyűjtése és elszállítása szervezett formában, heti rendszerességgel történik. Az összegyűjtött szilárd kommunális hulladék környezet-szennyezést nem okozó elhelyezése a DTkH Duna-Tisza-közi Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (a továbbiakban: DTkH) hulladéklerakó telepén biztosított. A közszolgáltató szelektíven gyűjti a zöldhulladékot, a csomagolási hulladékot és lehetőséget nyújt házhoz menő lomtalanításra is.

Az önkormányzat a lakossági igényekre figyelemmel folyamatosan igyekszik megszervezni a veszélyes hulladékok lakosságtól való begyűjtését (pl.: 2022-től a város 2 gyűjtőpontján használt sütőolaj begyűjtése).

A település közszolgáltatás jellegű energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes energiahordozók használata jelentős szerepet tölt be a település energiaellátásában. A nem vezetékes energiahordozók közül a szén, fa, olaj, PB használata egyaránt jellemző a vezetékes gázzal el nem látott területen, illetve a vezetékes gázt igénybe nem vevő telkeken. A megújuló energiás korszerűsítések körében az elmúlt években megjelenő lakossági napenergia pályázatok, valamint az otthonfelújítási program keretében nyújtott állami támogatással összefüggésben ugrásszerűen megnőtt a napenergia rendszerrel rendelkező háztartások száma.

A belső úthálózat hossza mintegy 90 km, ebből 48 km rendelkezik szilárd útburkolattal. A gyalogutak (járda) hossza 41,7 km, aminek 98,7 %-a burkolt. Ez kedvező aránynak tűnik, azonban nem tartalmazza a Páskomvölgy területét, ahol egyáltalán nincsen kiépített járda. Kerékpárút nincs a településen.

Pécel Város Önkormányzata 2020-24 évekre szóló gazdasági programja a települési infrastruktúra minőségének emelése érdekében az alábbi stratégiai fejlesztési célokat tartalmazza:

- Útjavítási program, melyhez az önkormányzat mindenkori költségvetése biztosít fedezetet. A cél, hogy a ciklus végére az utak kátyúzottsága 95 % feletti legyen.
- Az új utak építésével összefüggésben, hogy az új területfejlesztések esetén ezekhez a járdák kiépítését vagy elvárja, vagy a fejlesztőnek ennek költségét a terület átadásakor befizetnie az önkormányzat számlájára.
- A közvilágítás javítása kérdésében ugyancsak azt fogalmazta meg az önkormányzat, hogy az új területfejlesztések esetén a közvilágítás kiépítését vagy elvárja, vagy a fejlesztőnek ennek költségét a terület átadásakor be kell fizetnie az önkormányzat számlájára.
- Stratégiai fejlesztési cél a csapadékvíz elvezető rendszer rendbetétele.
- A Rákos-patak reorganizációja keretében megfogalmazásra került a Piac téren megvalósuló projekttel összhangban a megújuló Piac teret használók számára patakparti rövid sétány/utcabútorok telepítésével és zöldsáv kialakításával, fák ültetésével, virágládák kihelyezésével új közösségi funkciók létesítése, a Rákos-patak menti kerékpárút és zöldterület fejlesztés.

Önkormányzati feladatellátás

Az országos tendenciával ellentétben a város lakosság száma dinamikusan növekszik, melynek oka a pozitív értékű bevándorlási egyenleg. A lakosság szám-emelkedési tendencia várhatóan tovább emelkedik, mely szocio-infrastrukturális igényeket vet fel, s ezzel fokozott feladatot és költséget ró az önkormányzatra.

Az önkormányzat részben intézményfenntartóként, részben szolgáltatási szerződés útján gondoskodik a közszolgáltatások megfelelő színvonalon történő ellátásáról.

Az önkormányzat fenntartásában - 2019 óta önálló költségvetési szervként - működik a Péceli Napsugár Bölcsőde (a továbbiakban: Bölcsőde). Az engedélyezett bölcsődei gyermeklétszám 66 fő. A túljelentkezés állandó kapacitáshiányra utal, melyet a KSH magánbölcsődei férőhelyekről készült statisztikája is megerősít. Ezen a területen határozott az igény az adott közszolgáltatásban a kapacitásfejlesztésre.

Önkormányzati fenntartásban működik a székhely intézményből (Nyitnikék Óvoda) és két tagóvodából (Gesztenyés Óvoda és Szivárvány Óvoda) álló Pécel Város Óvodái (a továbbiakban: PVO), melynek alapító okirat szerinti maximális létszáma 340 fő (a 120 %-os feltöltöttség engedélyezése esetén 408 fő). A kapacitásfejlesztés ezen területen megkerülhetetlen.

Pécel városában a köznevelés többszektorú. Az önkormányzat már nem fenntartója és működtetője a Péceli Integrált Oktatási Központ Általános Iskola és Gimnáziumnak (két általános iskola és egy gimnázium) és a Péceli Alapfokú Művészeti Iskolának, de mint az ingatlanok tulajdonosa a bennük lévő főzőkonyhák és étkezők használatával a tanulók közétkeztetését továbbra is végzi.

Egyházi fenntartású a Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda, valamint a Péceli Református Egyházközség Harangvirág Óvodája. Jelen van még a városban és a PK-Kindergarten Nonprofit Kft fenntartásában működő Planéta Óvoda, valamint az 1952 óta középfokú mezőgazdasági képzésnek helyt adó KMASzC Fáy András Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium (a továbbiakban: Fáy Szakképző Iskola), mely jelenleg az Agrárminisztérium alá tartozik, a köznevelési intézmény által használt ingatlan ugyanakkor önkormányzati tulajdon.

Az önkormányzat fenntartásában működik a Péceli Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Családsegítő Szolgálat), 2012 óta az Isaszegi út 3. szám alatt, egy vezetői irodából, egy interjú szobából, kettő dolgozószobából és egy közösségi helyiségből álló épületben. Rendelkeznek az előzőeken túl az adományruhák tárolására, valamint használt bútorok tárolására alkalmas raktárral (melléképülettel), dolgozó és ügyfélmosdóval, akadálymentesített ügyfélmosdóval, valamint egy konyhával is. Az intézmény személyi állományának létszámát a képviselő-testület határozza meg.

A közművelődési feladatok ellátására a városban az önkormányzat által alapított és fenntartott Lázár Ervin Városi Könyvtár és Szemere Pál Művelődési Ház hivatott.

A város a szolgáltatásokat komplexen nyújtó egészségházzal nem rendelkezik. A Pécel, Pesti út 6. szám alatt található Dr. Varga László Egészségház (a továbbiakban: Egészségház) nyújtja az egészségügyi alapellátás nagy részét. Az önkormányzat pályázati úton vont be forrást egy új orvosi rendelő épület építésére. A Petőfi utcában felépült új orvosi rendelő 2023 május óta ad otthont egy védőnői körzetnek és a háziorvosi ügyeleti ellátásnak.

A település környezet-egészségügyi, intézményüzemeltetési és településüzemeltetési feladatait az önkormányzattal kötött fenntartói-támogatói megállapodás alapján az önkormányzat által alapított és fenntartott Pécel Üzemeltetési Kft. látja el.

A város ellátottsága

A város sajátos adottsága, hogy szinte „kettészeli” az 1867-ben átadott Budapest-Hatvan vasútvonal, ami egyúttal jelentős ellátottságbeli különbséget is teremt a település vasúttal elválasztott két része között. A „vasúton túli”, északi városrész közszolgáltatásokkal való ellátottsága lényegesen szerényebb.

A vasúttól délre található a városközpont, ennek közvetlen környezetében a polgármesteri hivatal, a központi orvosi rendelő, a gyógyszertárak, a posta, a művelődési ház, boltok, valamint a szolgáltatásokat nyújtó üzletek és az oktatási-, nevelési intézmények jelentős része. Az északi területen egy önkormányzati óvoda, egy iskola, és kisebb boltok, szolgáltatások, valamint az elmúlt években szerencsére egyre bővülő egészségügyi ellátás található. Egy felnőtt háziorvos saját tulajdonú rendelője több szakrendelés (magánrendelés) helyben történő igénybevételére is lehetőséget biztosít.

Pécel a Budapest-környék üdülőkörzetébe tartozik. Elsődleges vonzerejét a természeti környezete (Gödöllői Tájvédelmi Körzet), épített környezete (kastélyai, elsősorban a Ráday kastély), a Fáy Szakképző Iskola kapcsán jelentkező lovaglási lehetőségek (Kishársas tangazdaság), és számos híres kúriája jelenti.

2012-ben Európai Uniós pályázaton nyert támogatásból megújult a város központja, és annak közvetlen környéke, mely fokozatosan igazi közösségi térré nőtte ki magát főként a fiatalok körében, egyéb létesítmény hiányában.

A település fürdővel nem rendelkezik. Az oktatási-nevelési intézmények a környező települések uszodáit keresik meg a gyermekek úszásoktatása céljából. A város turisztikai forgalma méltatlanul alacsony, jelentős turizmus kialakulását tőke és forráshiány nehezíti.

A város ellátottságát színesíti a Gödöllői Járás kirendeltsége Okmányirodával, valamint a benzinkút.

Foglalkoztatottság

A településen élők foglalkoztatásában a fővárosnak kiemelkedő a szerepe. A KSH adatai szerint a főváros vonzáskörzetébe tartozó településeken 64% az ingázók aránya, akik közül majdnem minden második lakos Budapesten vállal munkát. A fővárosból kiköltözők mintegy kétharmada továbbra is Budapesten dolgozik. A budapesti munkahelyet legtöbbször a kereseti és karrierlehetőségek miatt választják. Az ingázással az agglomerációba kiköltözők többsége számol a költözéskor. Az ingázással szemben a legkézenfekvőbb a rendszeres otthonról történő munkavégzés lehetősége, amely azonban csak a munkavállalók kisebb hányada számára biztosított. További megoldást jelenthet még az ingázás elkerülésére a helyben történő munkavállalás. A fővárosban elérhető magasabb fizetések és a helyben végezhető munkalehetőségek szakmai, színvonalbeli vagy korlátozott volta miatt azonban sokan vállalják a jellemzően sok bosszúsággal is együtt járó napi szintű utazást.

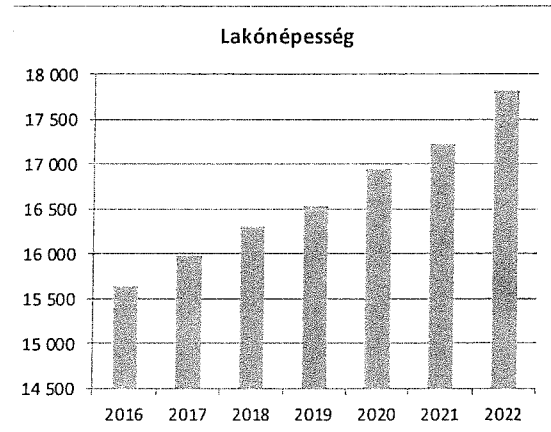
Tapasztalataink szerint jellemzően középiskolás korig a gyerekek az adott településen belül járnak óvodába, iskolába. Azokat a gyereket, akik már iskolások voltak a kiköltözéskor, jellemző, hogy nem veszik ki az addigi iskolából, így a gyerek is ingázik a szüleivel vagy egyedül. (A foglalkoztatottak napi ingázása és közlekedése, KSH 2015)

Az utolsó öt évben folyamatosan javult a település és környezete munkaerő-felvevő képessége. Budapest munkahely biztosító szerepe továbbra is jellemző, azonban a megtelepedő vállalkozások is jelentős számú munkavállalót foglalkoztatnak helyben. Nominálisan és ennél nagyobb arányban százalékosan is csökkent az álláskereső száma, ezzel egyidejűleg emelkedett az aktív keresők száma és aránya is. Ez a népességnövekedésnek, elsősorban a fővárosból kiköltöző munkaképes lakosságnak köszönhető.

A közfoglalkoztatás az önkormányzat több éve együttműködési megállapodás alapján, a Gödöllő – Vác Térségi Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Társulat és a Pest Megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége közreműködésével valósul meg.

Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	15 642	bázis év
2017	15 987	102,21%
2018	16 310	102,02%
2019	16 537	101,39%
2020	16 952	102,51%
2021	17 233	101,66%
2022	17 817	103,39%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	8 174	8 558	16732	48,85%	51,15%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			549	3,28%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 579	1 426	3005	9,44%	8,52%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	295	261	556	1,76%	1,56%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	4 849	4 879	9728	28,98%	29,16%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	397	449	846	2,37%	2,68%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	1 054	1 543	2597	6,30%	9,22%

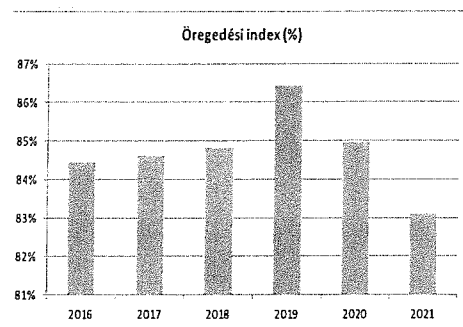
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	8 405	8 817	17222	48,80%	51,20%
0-2 évesek			653		
0-14 éves	1 623	1 545	3168	9,42%	8,97%
15-17 éves	321	278	599	1,86%	1,61%
18-59 éves	5 013	5 036	10049	29,11%	29,24%
60-64 éves	363	411	774	2,11%	2,39%
65 év feletti	1 085	1 547	2632	6,30%	8,98%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

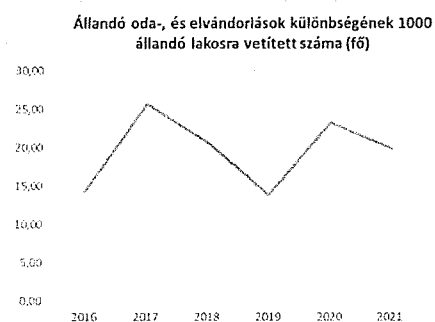
3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	2 376	2 814	84,43%
2017	2 440	2 884	84,60%
2018	2 511	2 960	84,83%
2019	2 597	3 005	86,42%
2020	2 630	3 096	84,95%
2021	2 632	3 168	83,08%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

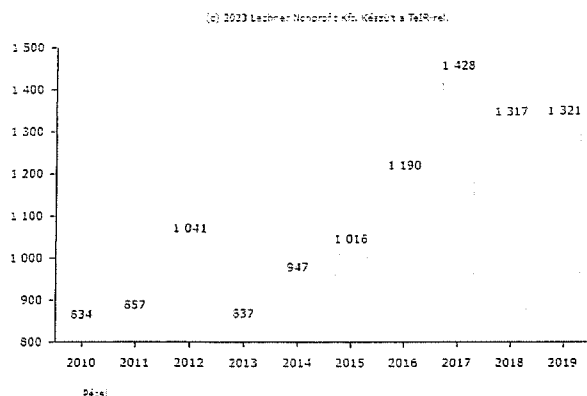

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	14,26
2017	25,74
2018	20,62
2019	13,82
2020	23,29
2021	19,89

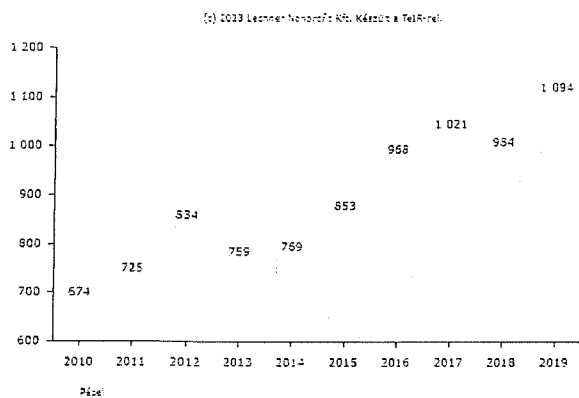
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Odavándorlások száma (fő)
(állandó és ideiglenes belföldi odavándorlások összege)

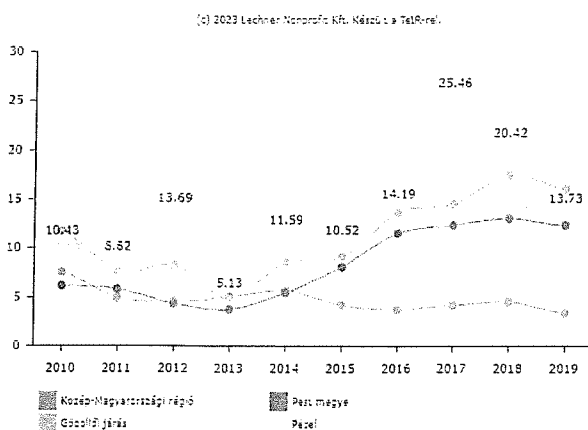

Elvándorlások száma /fő (állandó és ideiglenes belföldi elvándorlások összege)

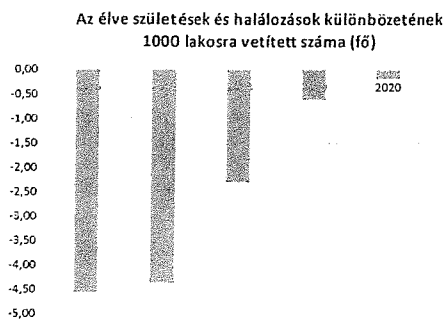
Vándorlási egyenleg/ (ezrelék)

(vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának külön-bözete ezer lakosra vetítve)

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-4,56
2017	-4,36
2018	-2,29
2019	-0,61
2020	-0,18
2021	-3,22

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A demográfia területén a vándorlás olyan lakóhely-változtatást jelöl, amely a településhatár átlépésével jár. A hatályos jogszabályaink alapján a lakosságnak a lakóhelyként bejelentett (állandó) lakcíme mellett tartózkodási helyként bejelentett (ideiglenes) lakcíme is lehet. A lakóhelyre vonatkozó bejelentkezéseket, illetve kijelentkezéseket a kormányhivatalok intézik.

A vándorlásokon belül megkülönböztetjük az állandó, illetve ideiglenes mozgásokat. Állandó (belföldi) vándorlás során az érintett a lakóhelyét elhagyva, más településen lévő lakást jelöl meg lakóhelyéül. Ideiglenes (belföldi) vándorlás esetén a lakóhelyét fenntartva kerül sor lakásváltoztatásra. Az új lakását tartózkodási helynek jelöli meg vagy az egyik tartózkodási helyről egy másik tartózkodási helyre költözik. A településen a vándorlási egyenleg változó tendenciát mutat.

A 2022. évi népszámlálás előzetes eredményei szerint 2022. október 1-jén, - a népszámlálás eszmei időpontjában - Magyarország népessége tovább csökkent, 9 millió 604 ezer fő volt. A népesség 21%-a az időskorúak közé tartozott, miközben a gyermekkorúak aránya 15% volt. 2011-2022 között 318 ezer fővel (19%-kal) nőtt a 65 éves vagy annál idősebb népesség száma és a teljes népességen belüli aránya. Ezzel párhuzamosan a 0–14 éves gyermekek csoportja kismértékben, a 15–64 éves aktív korúaké számottevően csökkent.

Budapesten 1 millió 682 ezren élnek, ezt követően az ország legnépesebb térsége Pest vármegye (1 millió 339 ezer fő). Az elmúlt évtizedben a legnagyobb növekedés (10%) Pest vármegyében történt. (KSH)

Pécel demográfiai helyzetét vizsgálva megállapítható, hogy településünkön lakóhellyel rendelkezők száma hosszú évek óta dinamikusan növekszik. A Belügyminisztérium adatai szerint a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás adatai 17. 279 fő érvényes lakcímmel rendelkezőt tartott nyilván a 2022. december 31-ei állapotnak megfelelően. A bevándoroltak száma 24 fő, a letelepedettek száma 9 fő volt.

A településen a 47 évesek száma a legmagasabb. Ez megegyezik a férfi lakosságnál tapasztalt adatokkal, a nők esetében a 46 évesek száma volt a legmagasabb 2022. december 31-én.

A házasságban élők száma 6.865 fő, az elváltaké 1.541 fő, a hajadon/nőtlen családi állapotúaké 7.941 fő volt.

Fontos, hogy ne csak a lakónépesség változásának adatait vizsgáljuk, mert az esélyegyenlőség különböző célcsoportjainak beazonosításához szükségünk van nem és kor szerinti adatokra.

A természetes szaporodás adataiból arra következtethetünk, hogy a vizsgált években mindig alacsonyabb volt az élve születések száma a halálozások számánál. A belföldi vándorlások adatait tekintve, a város népességének növekedése a belföldi vándorlások okozta népességtöbbleten alapul. A várost - a jó közlekedési viszonyoknak, a település kertvárosi jellegének, környezeti adottságai és Budapesthez közeli elhelyezkedése miatt, - sokan választják új lakóhelyként, így a bevándorlás nagyobb száma ennek is köszönhető. Ez természetesen megjelenik a helyi foglalkoztatás, a helyi szolgáltatások, a nők munkába állásának, valamint a közlekedési szempontok tervezése során is.

Ha a férfiak és a nők arányát korcsoportos bontásban vizsgáljuk, akkor azt tapasztaljuk, hogy közel azonos arányú a születések száma, viszont az életkor emelkedésével a férfiak száma fokozatosan csökken a nők számához képest.

A település öregedési index mutatói évtizedek óta hasonló képet mutat. A 0-14 éves korú állandó lakosok száma meghaladja a 65 év feletti állandó lakosok számát, azaz a település népességszerkezete fiatalos, (azaz fiatalodik a város) melyből esélyegyenlőség szempontjából azt vonhatjuk le, hogy a 0-14 éves korosztály fokozott ellátási igényeivel kell számolnia a város vezetésének a települési igények tervezése során. A

népesség számának és az ezzel együtt járó infrastruktúra igény növekedésének tényét a közszolgáltatások, az intézményrendszer, valamint a szolgáltatások megszervezése terén is mindenképpen figyelembe kell venni.

Bár az öregségi index arra világít rá, hogy a településen élő idősök számánál a 0-14 éves korosztály száma következetesen magasabb, a lakosság szám növekedése azonban a 65 év felettek számának dinamikus emelkedését is mutatja. Összességében a lakosság szám növekedése - a növekedéssel érintett korosztály szükségleteit szem előtt tartó - további fejlesztések szükségességét vetíti előre.

Értékeink, küldetésünk

Az önkormányzat minden lakosa számára lehetővé kívánja tenni, hogy hátrányos megkülönböztetés nélkül élhessen, dolgozhasson, tanulhasson a településen és hozzájuthasson a számára szükséges, megfelelő minőségű szolgáltatásokhoz.

Az esélyegyenlőség megvalósulását az eddig jól bevált hagyományok megtartásával, megerősítésével, a képviselő-testület és szervei döntéseinek keresztül pedig, munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben is érvényesíti.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Pécel település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférések alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmosítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esély-

egyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

Az esélyegyenlőség, a szolidaritás olyan egyetemes értékek, amelyek megjelenésére Pécel Város Önkormányzata azokban a stratégiai dokumentumaiban, rendeleteiben, koncepcióiban, programjaiban és cselekvési terveiben is törekszik, amelyek vagy az önkormányzat átfogó vagy egy-egy szektorra vonatkozó konkrét jövőbeli terveit, célkitűzéseit határozzák meg. Néhány fontos koncepció, mely egy-egy szektorra vagy célcsoportra vonatkozó célkitűzést határoz meg:

- Az Möt. 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban rögzíti. Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 141/2020. (V. 14.) Kt. számú határozatával hagyta jóvá az önkormányzat 2020-2024. közötti időszak gazdaság-, környezet- és társadalomfejlesztési irányelveit, céljait és törekvéseit megfogalmazó gazdasági programját. A gazdasági program olyan, az esélyegyenlőség szempontjából kulcsfontosságú társadalmi, gazdasági és szakterületi folyamatokat és programokat elemez, és tervez, mint a foglalkoztatási helyzet, az egészségügyi ágazat, a szociális ellátórendszer jellemzői, valamint a lakásgazdálkodás.

- A településfejlesztési koncepció az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szerint a képviselő-testület által elfogadott dokumentum, amely a települések hosszú távú fejlesztési elképzeléseit foglalja össze. A koncepció biztosítja a településfejlesztés összehangolt megvalósulását; rendszerbe foglalja a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket.

Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 328/2019. (X. 11.) Kt. határozatával fogadta el a település településfejlesztési koncepcióját.

A Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 12/2022. (VI. 30) önkormányzati rendeletével elfogadott helyi építési szabályzat az országos szabályokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének a felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos szabályokat állapítja meg. Szabályozza a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket is.

- Pécel Város Önkormányzata Képviselő-testületének a Pécel Város Önkormányzata 2023. évi költségvetéséről szóló 6/2023. (II. 27.) önkormányzati rendelete tartalmazza azon ellátások, fejlesztések, beruházások pénzügyi háttérét, melyek működtetése kihat az esélyegyenlőségi célok megvalósulására is.

- Az önkormányzat esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenységének egyik alappillére a szolgáltatástervezési koncepció. A stratégiai koncepció önkormányzati szinten, jogszabályok mentén mutatja be a működő intézményrendszert. Feltárja a szociális szolgáltatások jelenlegi helyzetét és a fejlesztés lehetséges irányait. Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete legutóbb a 329/2022. (XI. 24.) Kt. határozatával vizsgálta felül a szolgáltatástervezési koncepcióját, mely kiemelten fontos a célcsoportok esélyegyenlőségének javításával összefüggésben.

- Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdés szerinti hatáskörében eljárva a 128/2023. (V. 25.) Kt. határozatával fogadta el Pécel Város Önkormányzata 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelést.

A település városi szintű átfogó ifjúsági, idősügyi, egészségügyi, bűnmegelőzési koncepcióval nem rendelkezik.

Az esélyegyenlőséggel összefüggő önkormányzati pályázatok, beruházások bemutatása:

2015-ben:

- a helyi önkormányzatok rendkívüli szociális támogatása és gyermekétkeztetésre pályázat rendkívüli szociális támogatás: két alkalommal összesen: 3.319.119 Ft összegben.
 - települési önkormányzatok könyvtári célú érdekeltségnövelő pályázata
- Elnyert összeg: 482.000 Ft

2016-ban:

- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretein belül meghirdetett „Pályázatos épületenergetikai felhívás a közép-magyarországi régió települési önkormányzatai számára” című KEHOP-5.2.9. kódszámú felhívás keretében az önkormányzat összesen 247.674.182 Ft támogatásban részesült a tulajdonában lévő PÍOK Általános Iskola és Gimnázium Petőfi Sándor Általános Iskolája tagintézmény, a Pekáry kastély, valamint a Pécel Város Óvodái és Bölcsődéje székhelyintézménye épületei energetikai korszerűsítésére.
- A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítására, társadalmi és fizikai rehabilitációjára céljából A Szociális rehabilitáció a Péceli Újtelepen /VEKOP 6.2.2.-15/ 2016-ban benyújtott pályázatban 2017-ben született támogatói döntés alapján az önkormányzat önmagában 327.018.000 Ft összeget, konzorciumban a Kontakt Alapítvánnyal pedig 436.886.868 Ft összegű támogatást nyert.

2017-ben:

- A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 3. melléklet II. 2. pont a), b) és c) alpontok szerinti „Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása” pályázat az Egészségház homlokzati nyílászáróinak cseréje és homlokzati hőszigetelése céljából került benyújtásra.
Elnyert összeg: 26.930.320 Ft
- Önkormányzati tulajdonú egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében /PM EUALAPPELLATAS 2017/ pályázat egy új orvosi rendelő építésére került benyújtásra, mely 2023-ban kapott használatba vételi engedélyt.
- az önkormányzati tulajdonú óvodai ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében /PM OVODAFEJLESZTÉS 2017/49 / pályázat benyújtásával 400.000.000 Ft támogatásban részesítette a kiíró önkormányzatunkat egy 8 csoportos új óvoda épület létesítéséhez.
- Az „Óvodai kapacitásbővítést célzó beruházások támogatása” keretében benyújtott pályázatunk nem került támogatásra.

2019-ben:

- Az „Önkormányzati tulajdonú vállalkozói park kialakítása és fejlesztése Pest megye területén” tárgyú pályázati felhívásra benyújtott PM_VALLPARK_2017/2 számú „Üzleti park Pécel - az élhető vállalkozási környezet” támogatási kérelme 250 MFt támogatásban részesült. A projekt célja vállalkozói park létrehozása.
- a PM_PIAC_2018 azonosítószámú, „Helyi piacok fejlesztése Pest megye területén” tárgyú pályázati felhívásra készített támogatási kérelem 98.091.851 Ft. támogatásban részesült.

2020-ban:

- PM_OVODAFEJLESZTES_2017/49. „8 csoportos óvoda építése Pécelen” nyertes pályázat megvalósítása során a helyszín több alkalommal módosult. A megvalósításhoz korábban rendelkezésre álló támogatáson kívül további 100.000.000 Ft támogatást nyújtott az Emberi Erőforrások Minisztériuma.
- A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja a péceli Újtelepen célú projektekre vonatkozó pályázattal kapcsolatosan az önkormányzat úgy döntött, hogy az elhúzódó megvalósítás miatt megnövekedett költségekre figyelemmel nem valósítja meg, a kapott támogatást visszafizeti.

2021-ben:

- PM_VALLPARK_2017/2 „Üzleti park Pécel - az élhető vállalkozási környezet” tárgyú pályázati támogatás a beruházás költségeire figyelemmel szintén visszaadásra került.
- PM_PIAC_2018/39 „A péceli piac fejlesztése”

A Képviselő-testülete 265/2018. (VIII. 14.) Kt. határozata alapján indult PM_PIAC_2018 azonosítószámú, „Helyi piacok fejlesztése Pest megye területén” tárgyú projekt megvalósulása befejeződött.

- TOP-PLUSZ-1.2.1-21 Élhető települések – Komplex Csapadékvíz elvezetés korszerűsítése Pécelen II. ütem tárgyában benyújtott pályázat pozitív elbírálásban részesült.

- TOP-PLUSZ-2.1.1-21 Péceli Polgármesteri Hivatal energetikai korszerűsítése című pályázat szintén pozitív elbírálásban részesült.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A HEP egy olyan átfogó dokumentum, melyet akkor tudunk figyelembe venni, ha azt a környező településeken is megalkották.

Azon feladatellátás esetén, mely összehangolt fellépést igényel, szükséges szakmai egyeztetéseket folytatni az érintettekkel. Ilyen összehangolt intézkedések igényel az érintett telekülések részéről pl. a Rákos-patak revitalizációja, mivel így valósulhat meg a patak megyei szakaszának rendezése, illetve a patak menti területek turisztikai, rekreációs lehetőségeinek kihasználása.

Az Möt. 13. § (1) bekezdése sorolja fel a helyi közügyeket, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat. Ezek a következők:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. a törvényben meghatározott kivételekkel az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. hulladékgazdálkodás;
20. távhőszolgáltatás;
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Az Möt. 41. § (2) bekezdése szerint az önkormányzati feladatok ellátását a képviselő-testület és szervei biztosítják. A képviselőtestület szervei: a polgármester, a főpolgármester, a vármegyei közgyűlés elnöke, a képviselő-testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a polgármesteri hivatal, a vármegyei önkormányzati hivatal, a közös önkormányzati hivatal, a jegyző, továbbá a társulás.

Településünk az Möt. szerinti közfeladatai közül az alábbiakat látja el társulások útján:

- A Képviselő-testület 201/2017. (VI.29.) Kt. határozata alapján 2017. október 1-től a hulladékgazdálkodási (gyűjtési, szállítási, kezelési) feladatokat a DTKH-hoz történő csatlakozás útján látja el.

- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény által meghatározott feladat ellátása érdekében a vízi-társulatokról szóló 2009. évi CXLIV. törvény 45. §-a alapján a 136/2015. (V. 5.) Kt. határozat szerint üzemeltetési szerződés került megkötésre a Lélek-patak üzemeltetésére a gödi székhelyű Gödöllő-Vác Térségi Környezetvédelmi, Beruházó és Szolgáltató Vízgazdálkodási Társulattal.

- A 340/2015. (XI. 15.) Kt. határozattal az önkormányzat az egyesületként működő Klímabarát Települések Szövetségéhez történő csatlakozásról határozott, melyet a pályázati eljárások során szerezhető esetleges előnyök is motiválták.

- A 245/2015. (IX. 24.) Kt. határozatban a korszerű hulladékgazdálkodást célkitűzéssel működő Nulla Hulladék Kartához való csatlakozásról született döntés.

- A 185/2011. (VII. 04.) számú Képviselő-testületi határozatban - a közös érdekérvényesítés, érdekvédelem, a közös gondolkodás és tapasztalatcsere a (közösségi) közlekedés, a közbiztonság, a turisztika és a katasztrófavédelem területén, illetve a kulturális és sportkapcsolatok elmélyítése érdekében – a Fővárosi Agglomeráció Önkormányzati Társuláshoz (a továbbiakban: FAÖT) való csatlakozásról született döntés. Az 59/2021. (III. 25.) számú Polgármesteri határozat a Társulásból 2021. december 31. napjával történő kilépést tartalmazta, majd a képviselő-testület - a 174/2022. (V. 26.) Kt. határozattal - a 2023. január 1. napjával történő ismételt belépést támogatta.

A 2011-ben alakult FAÖT az alábbi feladatok ellátását jelölte meg céljaként:

gazdaság- és területfejlesztési feladatok,

egészségügyi ellátás egyéb feladatai,

menetrendszerű közúti, helyi (egyéni) személyszállítás, közutak, közúti teherforgalom és tömegközlekedés, víziközmű, csatorna, energia,

külgügyi, külkereskedelmi és nemzetközi kapcsolatok,

közbiztonság, tűz- és katasztrófa elhárítás,

kulturális műsorok, rendezvények, kiállítások szervezése,

egyéb m.n.s. közösségi, társadalmi tevékenységek támogatása,

közművelődési tevékenységek és támogatásuk,

sport és mindenféle máshova nem sorolható szabadidős szolgáltatás.

A FAÖT fenntartásának költségeit elsősorban a társult önkormányzatok lakosságuk számának arányában megfizetett hozzájárulásuk fedezi.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A felhasznált statisztikai adatok többnyire az Országos Területfejlesztési és Információs Rendszer adatbázisból (a továbbiakban: TeIR), önkormányzati adatokból kerültek összegyűjtésre.

Az önkormányzat számára a HEP elkészítéséhez szükséges információk többnyire rendelkezésre állnak. Vannak azonban olyan területek, melyeknél adathiány került jelzésre, mivel számszerű adatok nem állnak rendelkezésre. Egyes célcsoportokra vonatkozóan (romák, fogyatékkal élők) a vártnál kevesebb adat érkezett. A különböző forrásokból szerzett, ugyanazon területet érintő adatok esetlegesen nem számottevő mértékű eltérést is mutathatnak.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás a mélyszegénységet fogalmát a következők szerint határozza meg: „Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

A mélyszegénység fogalmát a Havas Gábor által összeállított kritériumrendszer írja körül a legáltalában. Eszerint azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció/ szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.

E kritériumok alapján azokat soroljuk a mélyszegénységben élők közé, akik az alábbiak közül legalább kettő kritériumnak megfelelnek:

- legalább három éve munkanélküliek, illetve ezen idő alatt legfeljebb közfoglalkoztatásban vettek részt,
- legfeljebb az iskola 9-10. osztályát végezték el, ami mellett esetleg nem piacképes szakképzettséget vagy szakképesítést szereztek,
- aktív korú inaktívak (18-60 év közöttiek),
- kettőnél több gyereket nevelnek.

Sokféle mutató létezik a szegénység meghatározására. A KSH is alkalmazza az eljárást, melyben azt vizsgálják, hogy a jövedelemhiány, a munkanélküliség és a depriváció (azaz a megfosztottság mértéke) mennyiben van együttesen jelen. A három halmaz metszetébe kerülők vannak nyilvánvalóan a legnehezebb helyzetben. Itt van jelen legmarkánsabban a szegénység átörökítése, itt a legmagasabb annak a kockázata.

Pécel nem minősül a mélyszegénység szempontjából hátrányos helyzetű településnek, ez azonban nem jelenti azt, hogy a szegénység a településen egyáltalán nincs jelen. Pontosszámszerű adat nem áll rendelkezésre arról, hogy hány fő tartozhat ebbe a célcsoportba.

A hétköznapi életben a mélyszegénység fogalmát sokszor azonosítják a romákkal/cigánysággal. Fontos azonban kiemelni, hogy a mélyszegénység és a cigány/romaság két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem valós az, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a mélyszegénységben élők körében a tényleges társadalmi aránytól magasabb arányban jelennek meg a roma nemzetiséghez tartozók. A romák élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt a társadalmi hátrányok összeadódása (ilyen tényezők pl. az alacsony iskolázottság, hátrányos kistérségekben élés, többgyermekes háztartásokban élés) miatt.

Az Európai Bizottság által útjára indított Új Roma Stratégia alapjai a romák sokszínűségének elfogadása, kultúrájuk és társadalmi részvételük támogatása, a szegregáció teljes felszámolása, a szegénység tartós csökkentése. Az új kezdeményezés alapvetően arra irányul, hogy Európában minden roma maradéktalanul élni tudjon lehetőségeivel és kibontakoztathassa képességeit. Ennek érdekében a keret kettős célrendszert fogalmaz meg. A dokumentum alapját jelentő három pillér

- az egyenlőség a társadalom minden más tagjával,
- a társadalmi és gazdasági befogadás,
- a részvétel a politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életben.

Az önbevalláson alapuló népszámlálási adatok szerint Magyarországon 2011-ben a lakosság 3,7 százaléka (316 ezer fő), 2016-ban 3,05 százaléka (310 ezer fő) vallotta magát romának (KSH 2014; KSH 2018). Az adatok értékelésénél figyelembe kell venni, hogy az anyanyelvi, nemzetiségi kötődés bevallását szubjektív elemek és a napi politikai viszonyok befolyásolhatják.

A cigány/roma népesség iskolai végzettsége az országos átlaghoz hasonlóan még mindig alacsony, többnyire általános iskolai és szakmunkás végzettséggel rendelkeznek, de a jelenlegi generáció vizsgálatánál a tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre nagyobb az igény a gimnáziumi, szakgimnáziumi és a felsőoktatási oktatásban való részvételre. Több tanulmány is utal arra, hogy Magyarországon a romák körében megindult egy középosztályosodási folyamat, ami egy lassú folyamat. Ez abban mutatkozott meg, hogy a nehézségek ellenére egyre kevesebb roma gyermek kallódik el, esik ki az oktatásból. A középfokú intézményekbe járók és azt sikeresen elvégzők aránya növekedett, ez köszönhető a monetáris támogatásoknak és a helyi kezdeményezéseknek, valamint az oktatáspolitikának (Forray, 2017).

A foglalkoztathatóságának javításához elengedhetetlen, hogy a roma munkavállalók is azonos tudással és képességekkel rendelkezzenek, ugyanolyan értékű szakmai ismeret birtokába jussanak, mint a nem cigány/roma munkavállalók. A romák foglalkoztatottságának növekedése a leggyorsabb ütemű volt minden más társadalmi csoporttal összevetve. 2013-ban 26 százalékuk, 2017-ben már 45 százalékuk volt foglalkoztatott. (Bernát Anikó: A magyarországi romák társadalmi integrációja a 2010-es években)

Az iskolai végzettség egyértelműen meghatározza a szegénységi kockázatot. A tudás megszerzéséhez és a szakmai ismeretek elsajátításához az intézményi keretek alapvetően rendelkezésre állnak a városban, de az alapszocializációs hátrányok miatt ennek kihasználtsága még hiányos. Az előrelépés egyik eszköze lehet a mentális támogatás és a megfelelő minta biztosítása. Azonban azt is el kell fogadni, hogy a leginkább hátrányos helyzetben élők többségi segítség nélkül nem tudnak megfelelően részt venni a település életében, nem fogják megélni megfelelően jogaikat, és még kevésbé kötelezettségeiket.

Pécelen a legnagyobb létszámú kisebbségként a romákat tartjuk számon. A roma lakosság számáról megbízható és teljes körű statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. Nehezíti a pontos adatok megállapítását, hogy főként a fiatalabb korosztály körében már kevésbé van jelen a nyelvi és az öltözködés autentikus hagyományőrzés, gyakori a vegyes házasság is.

Etnikai adatok hiányában kiindulási alapot nyújthat az az adat, hogy hányan kérték a névjegyzékbe vételüket a települési nemzeti önkormányzati választások alkalmával. A 2014. évi roma nemzeti önkormányzati választásokon 289 fő, a 2019. évi választásokon 253 fő volt a névjegyzékben szereplők száma. A 2019. évi adatok figyelembevételével 2019-ben 5 fő képviselővel alakulhatott meg a Péceli Roma Önkormányzat, mely évtizedeken keresztül egyetlen nemzeti önkormányzatként működött településünkön, azonban 2023. május hónapban kimondta a feloszlását.

A népszámlálás adatai szerint Pécelen 2001-ben a 12 696 fős lakosság 1,7 %-a 2011-ben, pedig a 15 361 fős lakosság 2,2 %-a vallotta magát roma származásúnak. A legfrissebb népszámlálási adatok még nem ismeretesek e tekintetben.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység elsősorban azt a jelenséget, állapotot jelenti, amikor az egyes emberek vagy meghatározható társadalmi csoportok tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte semmi esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből képesek legyenek kikerülni. A mélyszegénység állapotának egyik legpontosabban meghatározható indikátora az egyes emberek vagy társadalmi csoportok jövedelmi helyzete. Azt, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy adott településen, országtól, területi elhelyezkedéstől függően más és más. A mélyszegénységben élők jövedelemstruktúrájára általánosságban az jellemző, hogy az összjövedelem döntő hányada társadalmi transzferekből tevődik össze.

2020-ban országosan az előző évek dinamikájától elmaradva, de tovább nőtt a háztartások jövedelme. A háztartások tulajdonában lévő tartós fogyasztási cikkek állománya is jelentősen gyarapodott. Az alapvető cikkek többsége szinte minden háztartásban megtalálható, így például a televízióval, mosógéppel vagy a mobiltelefonnal való ellátottság közel teljes. Az elmúlt időszak gazdasági eseményei, így a Covid19-járvány és a szomszédos országban zajló háborús események gazdasági hatásai negatívan érintették a háztartások egy részének jövedelmi és munkaerőpiaci helyzetét. Ugyanakkor a járvány sajátos hatása, hogy érzékelhetően nőtt az informatikai eszközök elterjedtsége. 2020-ban - az otthoni munkavégzés és az online oktatás elterjedése miatt - a lappal rendelkező háztartások aránya 57,7 %-ra, a netbookkal, tablettel rendelkezők pedig 16,7%-ra emelkedett. (A háztartások életszínvonala, 2020, KSH)

Az önkormányzatok alapvető feladata a helyi közszolgáltatások folyamatos biztosítása, ehhez pedig fontos, hogy fenntartható költségvetéssel rendelkezzenek. Az önkormányzatok működésének egyik meghatározó feltétele, hogy megfelelő vagyonnal, illetve saját bevétellel rendelkezzenek feladataik ellátásához. A feladatok ellátását, a működés feltételeinek biztosítását, az önkormányzatnak központi költségvetési támogatásokból, illetve a saját bevételeiből kell megoldaniuk. Az önkormányzati bevételek között jelentős arányt képviselnek a helyi adók, hiszen a helyi adóztatásból származik a saját bevételek egy döntő része.

Az egyes adóbevételek mutatói a település gazdasági helyzetének.

A helyi adók fajtáit, mértéket, a kedvezmények és mentességek körét településünkön a helyi adókról szóló 22/2017. (XI. 2.) számú önkormányzati rendelet tartalmazza. A helyi adórendelet felülvizsgálata folyamatos, mely jelenleg a következő adónemeket tartalmazza: helyi iparüzési adó, építményadó, magánszemély kommunális adója. A kedvezmények, mentességek jövedelemmel, családi állapottal, életkorral és gyermekneveléssel összefüggésben kerültek megállapításra.

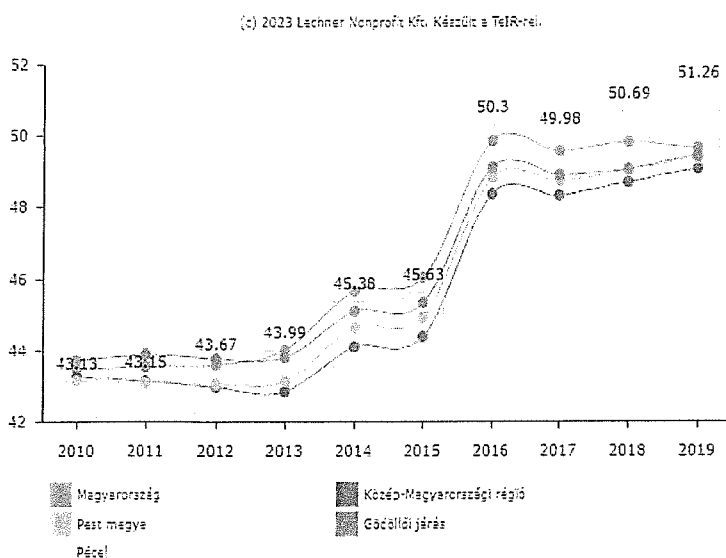
A 2023. január 1. napjától hatályos helyi adórendelet alapján magánszemély kommunális adója tekintetében 50%-os mértékű adókedvezményre jogosult

- az, akinek esetében a háztartásában az egy főre eső nettó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 150%-át, a kettő vagy annál több kiskorú vagy közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanuló gyermek felett szülői felügyeletet vagy gyámságot egyedül gyakorló adóalany esetében a 300%-át,
- az az egyedülélő személy, akinek havi nettó jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 250%-át, a 70. életévét betöltött személy esetében a 300%-át,
- az, aki a saját háztartásában három vagy annál több kiskorú, vagy közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanuló gyermeket nevel és a háztartásában élők egy főre eső nettó jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegét.

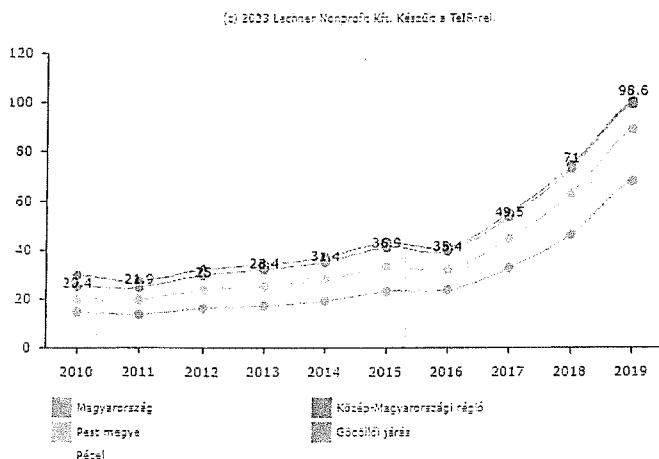
A helyi adórendelet legutóbb 2023. január 1. napjával módosult, bővült a kedvezményre jogosultak köre. A 2022. adóévre vonatkozó önkormányzati adatok szerint összesen 245 adóalany részesült kedvezményben vagy mentességben, mindösszesen 1.941.400 Ft értékben.

Adófizetők aránya (%)

Az SZJA alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma.

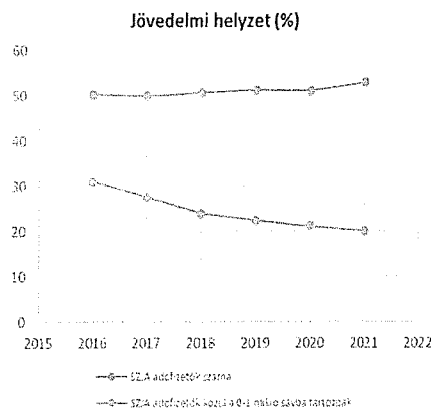

Az 5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2016	50,30	31,09
2017	49,98	27,56
2018	50,69	23,96
2019	51,26	22,40
2020	51,05	21,13
2021	52,90	20,10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

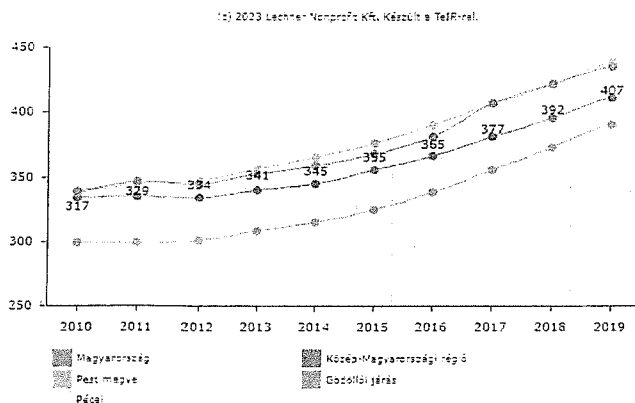
A fenti táblázat a település állandó népességének vagyoni helyzetét mutatja az SZJA adófizetők alapján. Az SZJA adófizetők számának minimális emelkedése alapján megállapítható, emelkedett a munkavégzésből származó jövedelemmel rendelkezők aránya, ugyanakkor az SZJA adófizetők között közel a népesség harmadáról ötödére csökkent a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók aránya.

Városunk lakosságának gazdasági helyzetét szemlélteti a gépjárművek számának alakulása is.

Személygépkocsik száma, ezer lakosra (db)

A személygépjármű személyek szállítására szolgáló közúti gépjármű, és az ülőhelyek száma (a vezetővel együtt) nem több kilencnél. A személygépjármű fogalmába tartoznak a taxik és a bérautók, feltéve, hogy tíznél kevesebb ülőhellyel rendelkeznek.

E kategóriába tartozhatnak a raktérrel rendelkező személygépkocsik is.

Az önkormányzat adónyilvántartó rendszerének adatai szerint Pécelen (éves átlagban) a gépjárművek száma az alábbiak szerint alakult.

2018-ban összesen 8.441 db (ebből magánszemély tulajdonában 7.679 db)

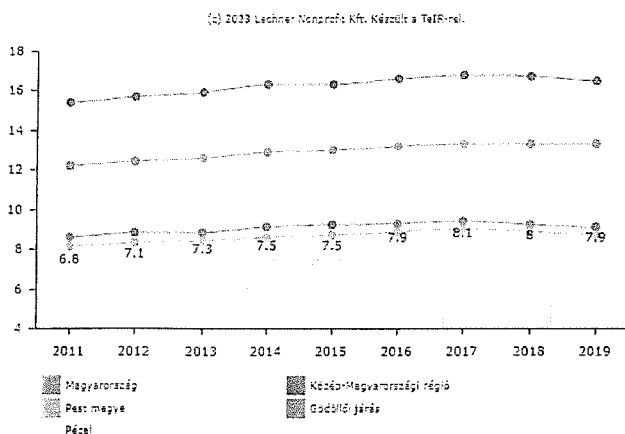
2019-ben összesen 8.932 db. (ebből magánszemély tulajdonában 8.095 db)

2020-ban összesen 9.248 db. (ebből magánszemély tulajdonában 8.376 db)

Összevetve az országos adatokkal, településünkön a személygépjárművek ezer lakosra jutó száma magasabb az országos adatoknál, nagyjából a Közép-Magyarországi régiós adatokkal nagyjából megegyező képet mutatja.

Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma, 2011-től (db)

Minden olyan nem profitszerzésre irányuló regisztrált szervezet (alapítvány, közalapítvány, egyesület, egyesülés, érdekképviselőtestület, közhasznú társaság, valamint az egyesülési törvény hatálya alá tartozó társadalmi szervezet) a nonprofit szektor részének tekintendő, amelyet a hatályos jogi szabályozás rendelkezéseivel összhangban, önálló jogi személyként bejegyeztek.

Településünk a regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma nem éri el sem az országos, sem pedig a Közép-Magyarországi régiós adatokat.

Az ipari-, kereskedelmi tevékenységre vonatkozó további helyi adatok:

kereskedelmi egységek (az üzletek, a vásáron vagy piacon folytatott kereskedelmi tevékenységek, valamint csomagküldő kereskedelmi tevékenységek is) száma az önkormányzat nyilvántartása alapján	
év (december 31-i állapot)	db.

2015	237
2016	245
2017	235
2018	177
2019	169
2020	177
2021	227

Kereskedelmi ügyek száma							
évek	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bejelentés-köteles kereskedelmi tevékenység nyilvántartásba vétele (hatósági bizonyítvány)	53	58	39	32	24	37	37
Működési engedély (határozat)	8	5	8	6	14	2	0
Bejelentés-köteles és működési engedély köteles kereskedelmi tevékenység módosítása	18	13	25	19	2	12	16
Bejelentés-köteles és működési engedély köteles kereskedelmi tevékenység visszaadása	14	7	29	62	16	6	14

Telepengedéllyel kapcsolatok ügyek száma							
évek	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bejelentés-köteles ipari tevékenység nyilvántartásba vétele	9	8	14	4	14	5	4
Telepengedély módosítása	2	1	0	3	0	0	0
Telepengedély visszavonása	0	0	2	2	4	2	2
Telepengedély iránti kérelem	1	1	0	0	0	0	0

(önkormányzat nyilvántartás)

A fenti adatok csökkenő péceli vállalkozási kedvről tanúskodnak, bár nem feltétlenül a valós képet mutatják, mivel az érintettek nem minden esetben tesznek eleget az adatváltozás bejelentésével kapcsolatos jogszabályi kötelezettségüknek. Jelentős számban tapasztalható, hogy csak a nyilvántartásba vett üzlet ellenőrzése során kerül megállapításra, hogy az adott gazdasági társaság időközben felszámolásra, az adott tevékenység pedig már megszüntetésre került.

A Covid járvánnyal összefüggésben megállapítható, hogy a péceli vállalkozók többsége bevételecsökkenést szenvedett el, ennek következtében csökkent adófizetési kötelezettségük. Ez a településnek is jelentős mértékű adóbevétel kiesést jelentett, egy olyan időszakban, amikor a város kiadásai nem csökkentek, sőt a rezsi költségek a többszörösére nőttek.

A mindenkori városvezetés folyamatosan azon dolgozik, hogy települjenek be Pécelre komolyabb tőkével rendelkező és nagyobb számú munkaerőt foglalkoztató középvállalkozások. Ezek hosszú távon előnyösen befolyásolnák mind a foglalkoztatottságot, mind pedig a helyi gazdaság működését.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat az FtI. és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A KSH adatai szerint 2023 februárjában, hazánkban a 15–64 évesek foglalkoztatási aránya 74,3% volt. Nem szerinti összehasonlításban nézve, a férfiak foglalkoztatási rátája 78,6%, a nők esetében ez 70,0%. Korosztályi összehasonlításban vizsgálva a 15–24 éves korcsoportban 27,3%, a 25–54 éves népesség körében 87,7%, míg az 55–64 éveseknél 67,1%-os volt a foglalkoztatottság aránya.

A COVID–19 járvány időszaka a munkaerőpiac számára nagy kihívásokat jelentett. Alapjaiban megváltozott a foglalkoztatás gyakorlata. Több ágazatban jelentős létszám leépítések történtek, és a megszűnő munkahely sok család számára komoly megélhetési nehézségeket okozott. A járvány gazdasági hatásai annak a veszélyével fenyegettek, hogy érdemi anyagi támogatás hiányában, a tömeges munkanélküliség következtében kialakult jövedelemhiány miatt addig relatív biztonságban élő családok élete is ellehetetlenül. A járvány felgyorsította és még inkább felszínre hozta azokat a problémákat, melyekkel a hátrányos helyzetben élőknek naponta meg kell küzdeniük, a munkanélküliség, ezzel összefüggésben az anyagi helyzet romlása, amit az oktatásban való lemaradás csak tovább nehezített. Sokan még közmunkásként is elveszítették az állásukat, az áremelkedések és a beszűkült munkalehetőségek tovább nehezítették a megélhetést.

A járvány nem csupán anyagilag, de mentálisan is érintette a lakosságot. A társas élet beszűkülésével megemelkedett a családon belüli erőszakos cselekmények száma. Az iskolák bezárása, az egészségügyhöz való hozzáférés korlátozottsága, a munkalehetőségek visszaesése, a köz- és a szociális szolgáltatások visszaszorulása azt eredményezte, hogy a hátrányos helyzetű csoportok eleve is igen instabil szociális biztonsága alapjaiban remegett meg. A járványhelyzet okozta krízisre az állam és a helyi közigazgatás csak lassan volt képes reagálni, az általuk hozott intézkedések nem minden esetben voltak képesek mérsékelni a járvány okozta károkat. (részlet A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet COVID–19 járvány hatása a leghátrányosabb helyzetű településeken élők mindennapjaira, ahogy a hátrányos helyzetűek és a szociális szolgáltatásokat nyújtók látják című, 2021. évben íródott tanulmányából)

A szegénység leginkább azokat a társadalmi csoportokat veszélyezteti, akiknek a munkaerőpiaci helyzete az átlagosnál kedvezőtlenebb. A pandémia következményeként 2020-ban emelkedett a munkanélküliség. Az alapfokú végzettségűek körében szintén jóval átlag fölötti volt a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, körükben 38,9%-ot érintett a szegénység 2020-ban. Ezzel szemben a felsőfokú végzettségűek között ez az arány 5,0% volt.

Az egyes háztartástípusokat tekintve 2020-ban a legnagyobb mértékben az egyedül élő 65 éves és annál idősebbek, valamint a három és annál több gyermekes háztartások szegénységi kockázata nőtt.

(A háztartások életszínvonal, 2020, KSH)

A munkanélküliek száma hazánkban az előző munkahelyük megszűnésének oka szerint, nemenként [ezer fő]
KSH

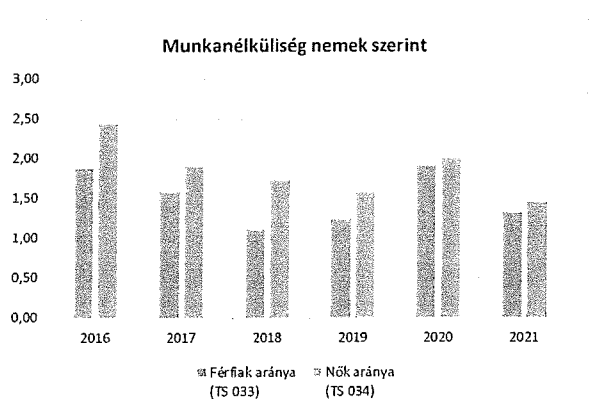
Év	Volt már korábban rendszeres munkája, elveszítette az állását, vállalkozása tönkrement	Volt már korábban rendszeres munkája, felmondott, vállalkozása megszűnt	Volt már korábban rendszeres munkája, időszakos vagy szezonális munkája befejeződött	Volt már korábban rendszeres munkája, közfoglalkoztatása befejeződött	Volt már korábban rendszeres munkája, családi kööttségek miatt	Volt már korábban rendszeres munkája, egyéb okból	Volt már korábban rendszeres munkája, összesen	Soha nem dolgozott	Munkanélküliek összesen
Férfi									
2009	141,6	14,5	12,7	18,5	1,5	15,8	204,5	27,3	231,8
2010	166,3	14,1	13,8	20,3	1,4	15,0	230,9	30,9	261,7
2011	148,5	14,0	13,5	30,3	0,9	14,4	221,6	29,8	251,5
2012	157,8	12,8	14,9	24,9	1,3	12,4	224,1	37,9	262,1
2013	141,4	10,5	12,7	23,6	0,9	10,8	200,0	39,3	239,3
2014	95,6	12,0	9,5	23,7	1,5	7,8	150,0	31,7	181,7
2015	75,9	14,0	11,4	24,5	1,6	8,3	135,7	26,3	161,9
2016	61,2	13,6	8,7	18,5	1,3	6,3	109,5	18,0	127,5
2017	40,7	13,4	5,2	15,4	1,8	5,4	81,9	13,9	95,7
2018	33,6	12,8	5,8	12,4	3,0	6,1	73,7	14,5	88,1
2019	32,0	14,6	5,0	7,2	3,4	7,4	69,6	16,5	86,1

2020	51,6	15,1	6,0	5,5	2,9	9,8	91,1	13,1	104,2
2021	43,1	14,5	6,1	8,1	1,3	10,6	83,8	16,1	99,9
Nő									
2009	103,3	11,3	7,8	9,1	12,6	17,0	161,2	24,5	185,6
2010	116,2	11,7	10,1	12,1	13,6	16,8	180,7	26,7	207,4
2011	109,6	12,0	9,6	20,7	14,8	19,8	186,4	27,6	214,0
2012	112,1	9,9	11,4	20,5	10,1	15,1	179,0	31,7	210,7
2013	109,6	9,6	8,5	16,9	10,4	11,4	166,3	34,6	201,0
2014	76,4	12,7	6,8	18,5	9,0	8,5	131,8	29,3	161,1
2015	63,4	11,8	7,7	19,5	9,8	9,7	122,0	23,8	145,7
2016	42,9	7,5	7,3	15,9	7,1	7,1	87,8	19,2	107,0
2017	35,8	8,1	4,9	15,1	7,5	6,9	78,3	17,5	95,8
2018	28,1	11,6	5,0	11,7	7,2	7,1	70,6	13,1	83,7
2019	22,3	11,6	4,2	8,8	6,0	7,3	60,2	12,6	72,8
2020	42,3	12,9	2,8	4,6	7,6	7,2	77,5	15,9	93,4
2021	39,4	8,8	6,3	8,3	4,9	11,9	79,6	16,2	95,8

A következő táblázatok a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által nyilvántartott péceli adatokat tartalmazzák.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	1,87	2,43	2,15%
2017	1,57	1,90	1,74%
2018	1,11	1,73	1,42%
2019	1,23	1,57	1,40%
2020	1,90	1,99	1,95%
2021	1,32	1,45	1,39%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskeresőnek minősül az a személy, aki

- a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és
- öregségi nyugdíjra nem jogosult, rehabilitációs járadékban, valamint megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül, és
- az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és
- elhelyezkedése érdekében az az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és
- akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

Álláskereső az a személy, aki:

- munkaviszonyban/vállalkozói jogviszonyban nem áll, vagy vállalkozói jogviszonyát a jogszabályban meghatározott módon szünetelteti és egyéb keresőtevékenységet sem folytat - ide nem értve az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszonyt és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt -,
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat,
- öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, rehabilitációs járadékban nem részesül,
- munkát akar és tud vállalni, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik,
- a mielőbbi elhelyezkedés érdekében a járási hivatal foglalkoztatási osztályán nyilvántartásba veteti magát és
- a járási hivatal foglalkoztatási feladatokat ellátó osztályával együttműködik.

Tartós álláskeresőnek minősül az a személy, akit az illetékes járási hivatal legalább 12 hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántart.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (a továbbiakban: NFSz) adatai szerint az álláskeresők között 2023 március zárónapján 117,5 ezer férfi és 126,3 ezer nő szerepelt, arányuk 48,2% - 51,8% volt. Iskolai végzettség tekintetében a legfeljebb általános iskolát végzetek 102,7 ezres létszáma az álláskeresőkön belül 42,1%-ot jelentett a vizsgált hónapban. Középfokú iskolai végzettséggel 123,8 ezer fő (50,8%), felsőfokú végzettséggel 17,3 ezer fő (7,1%) rendelkezett. A középfokú végzettséggel rendelkezők 50,7%-a végzett szakiskolát vagy szakmunkásképzőt, 25,4 %-a szakközépiskolát (szakgimnáziumot), 4,4%-a technikum, 19,5%-a gimnáziumi végzettséggel bírt.

Az említett hónapban 137,3 ezer álláskereső volt jogosult pénzbeli ellátásra, akiknek 60,3 százaléka állás-keresési ellátásban, 39,7%-a pedig szociális jellegű támogatásban részesült.

Az álláskeresők 43,7 %-a semmilyen pénzbeli támogatást nem kapott.

Ugyanakkor 2023. márciusban a foglalkoztatók összesen 82,7 ezer üres álláshelyet is jelentettek be. Az álláshelyek számában tartósan erős szezonális érzékelhető.

A munkanélküliségi ráta az elmúlt években a 15-64 éves férfiak és nők körében is csökkent. A nők körében az arány következetesen magasabb, bár a különbség csökkenni látszik. Pest megyében 2015. év végén 4,2 országosan 6,0, 2020-ban Pest megyében és országosan 4,2 százalék volt, ami magasabb, mint a településünkön. Ez azt mutatja, hogy a péceli lakosok foglalkoztatottsága a megyei vagy országos átlagnál kedvezőbb.

Városunkban az elmúlt évek során csökkent a munkanélküliségi ráta (a munkanélküliségi ráta, a munkanélkülieknek a gazdaságilag aktívakhoz viszonyított aránya). Az adatok rámutatnak, hogy az aktív korú lakónépességből milyen arányú a munkanélküliségi ráta nemek szinti bontásban. A nyilvántartott álláskeresők száma alapján kerül meghatározásra ez a szám, és bemutatja, hogy az elmúlt években miként változott, illetve milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők közül a nők aránya folyamatosan magasabb.

A táblázatból következtetni lehet arra is, hogy településünk lakói is megérezték a Covid 19-járvány hatását. 2020-ban a járvány kritikus időszakában megnövekedett a munkanélküliek száma, több cégnél is létszám leépítések voltak, a vendéglátó-ipari helyek, szórakozóhelyek bezártak, amely közrejátszott a munkanélküliek számának növekedésében. Az online oktatás miatt, valamint az óvodák és bölcsődék bezárása a szülők nagy részére is hatással volt. Home office vagy távmunka csak ott volt megoldott, ahol a technikai háttér biztosított volt, és ehhez a munkáltató is hozzájárult.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	233	191	158	156	220	158
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	4,00	7,00	4,00	1,00	4,00	1,00
	%	1,72%	3,66%	2,53%	0,64%	1,82%	0,63%
21-25 év (TS 038)	Fő	13,00	15,00	12,00	12,00	12,00	5,00
	%	5,58%	7,85%	7,59%	7,69%	5,45%	3,16%
26-30 év (TS 039)	Fő	22,00	20,00	5,00	12,00	28,00	11,00
	%	9,44%	10,47%	3,16%	7,69%	12,73%	6,96%
31-35 év (TS 040)	Fő	28,00	17,00	16,00	19,00	14,00	12,00
	%	12,02%	8,90%	10,13%	12,18%	6,36%	7,59%
36-40 év (TS 041)	Fő	28,00	21,00	20,00	13,00	28,00	17,00
	%	12,02%	10,99%	12,66%	8,33%	12,73%	10,76%
41-45 év (TS 042)	Fő	19,00	22,00	19,00	16,00	23,00	18,00
	%	8,15%	11,52%	12,03%	10,26%	10,45%	11,39%
46-50 év (TS 043)	Fő	31,00	14,00	15,00	22,00	22,00	11,00
	%	13,30%	7,33%	9,49%	14,10%	10,00%	6,96%
51-55 év (TS 044)	Fő	24,00	14,00	15,00	16,00	21,00	15,00
	%	10,30%	7,33%	9,49%	10,26%	9,55%	9,49%
56-60 év (TS 045)	Fő	24,00	18,00	17,00	23,00	27,00	23,00
	%	10,30%	9,42%	10,76%	14,74%	12,27%	14,56%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	40,00	43,00	35,00	22,00	41,00	45,00
	%	17,17%	22,51%	22,15%	14,10%	18,64%	28,48%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontásából, illetve idősoros változásából következtethetünk arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztály tekintetében miként változik. A regisztrált munkanélküliek száma az elmúlt 5 évet tekintve csökkenést mutat. A 2020. évi számadatot kétségtelenül a járvánnyal összefüggő munkaerőpiaci események befolyásolták, pl. a munkahelyek (különösen a szolgáltatást végző éttermek, szállodák) bezárása okán.

Nyilvántartott álláskeresők száma Pécelen (fő)														
év	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
fő	216	316	373	386	362	350	339	307	233	191	158	156	220	158

A nyilvántartott álláskeresők korcsoport szerinti megoszlásából látjuk, hogy a 61 év feletti lakosság körében a legmagasabb a regisztrált álláskeresők száma. A munkavállalás szempontjából a 25 év alattiak vannak a legkedvezőbb helyzetben. Meg kell említeni azt is, hogy 2022. január 1-től adóalap-kedvezményben részesülhetnek, a 25 év alatti fiatalok. Nem kell személyi jövedelemadót fizetniük meghatározott mértékig az összevont adóalapba tartozó, a törvényben meghatározott jövedelmeik után. Ennek hatása értékelhetően a következő években lesz lemérhető.

A középkorú vagy idősebb korosztály jellemzően kevésbé rugalmas, mobil, és a bérezés szempontjából is több költséggel jár a munkáltatónak, mint a fiatalabbak. Ebből a korosztályból sokan már egészségi problémákkal küzdenek, végzettségük sem feltétlenül piacképes. A nyugdíjkorhatár emelkedése következtében várhatóan tovább nő az 56 évesnél idősebb regisztrált munkanélküliek száma.

A hosszantartó munkanélküliség különösen nehéz helyzetbe hozza az érintett családokat, hiszen ez a réteg többnyire nem rendelkezik megtakarításokkal, így jellemzően a szociális ellátó rendszerre nehezedik annak súlya, hogy a családok létfenntartása megoldottá váljon.

Településünkön a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált, azaz tartós munkanélküliek száma 2016 óta jelentősen nem változott. A nemenkénti eloszlás tekintve egyértelműen a nők kedvezőtlenebb helyzetét tükrözik. A nyilvántartott álláskeresők száma országosan pedig 290.694 fő, Pest megyében 2020. év végén 23.861 fő volt. Pécel a 158 fő álláskeresőjével (2021. évi állapot) szerencsére nem tartozik azon településekhez, ahol égető problémát jelent a munkanélküliség. A 180 napnál hosszabb idejű álláskeresők számában csökkenés mutatkozik, de az álláskeresők között a nők aránya továbbra is magasabb.

Továbbra is problémát okoz az állásnélküliek visszakerülése a munkaerőpiacra. A nyilvántartott álláskeresők között a tartós munkanélküliek aránya alig csökken. Vélhetően többségük olyan munkaerőpiacon hátrányt okozó állapottal rendelkezhet, amely meglepte tartósan akadályozza az elhelyezkedésben vagy a munkalehetőség megtartásában. Ilyen tényező lehet a már említett idős kor, az alacsony iskolai végzettség vagy akár a szakmában szerzett gyakorlat hiánya vagy valamilyen családi körülmény.

Összességében megállapítható, hogy a foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzetében igen lassú, de kedvező tendencia mutatkozik.

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	53,65	56,80
2017	51,83	60,61
2018	56,33	56,18
2019	46,79	58,90
2020	45,00	56,57
2021	51,90	53,66

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

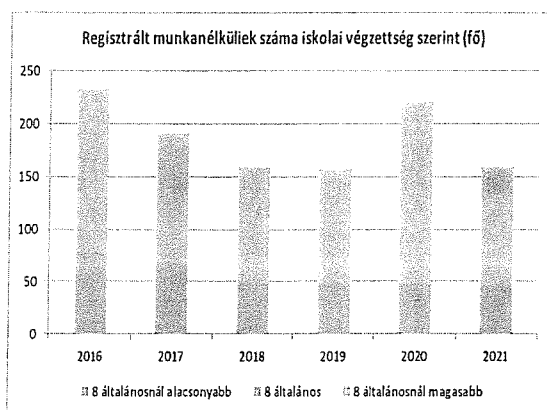
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Kétségtelenül a munkaerő-piaci helyzet egyik legfontosabb eleme a képzettség, iskolai végzettség.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküli- ek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál ala- acsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb isko- lai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	233	15	6,44%	63	27,04%	155	66,52%
2017	191	10	5,24%	58	30,37%	123	64,40%
2018	158	10	6,33%	37	23,42%	111	70,25%
2019	156	3	1,92%	44	28,21%	109	69,87%
2020	220	4	1,82%	44	20,00%	172	78,18%
2021	158	6	3,80%	40	25,32%	112	70,89%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat azt mutatja, hogy az elmúlt hat év során miként változott a regisztrált munkanélküliek és nyilvántartott álláskeresők megoszlása összesen és az iskolai végzettség tekintetében.

A 2016-os bázisévet figyelembe véve 2020-ig csökkent, majd a COVID-19 járvány megjelenésekor, 2020-ban a számok már ismét a bázisévihez hasonló mértéket mutatnak.

A táblázat adatai szerint a munkanélküliség az alacsony iskolai végzettségűeket éppúgy sújtja, mint a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűeket. A regisztrált munkanélküliek száma 2016-2019. között folyamatosan csökkent. A 2020-ban jelentkező pandémia első hullámának következményei között egyértelműen tapasztalható a munkanélküliség emelkedése. Az iskolai végzettség és a munkaerő-piaci helyzet összefüggéseit vizsgálva a táblázat alapján megállapítható, hogy a 8 általánosnál magasabb végzettségűek közt több a munkanélküli, míg az iskolázatlanok közt ez minimális és még csökkenő tendenciát is mutat. Ez nem feltétlenül mutat valós képet. Valószínűsíthető, hogy a számok mögött olyan jelenség is húzódik, hogy a magasabb végzettségűek rendelkeznek ismeretekkel a munkanélkülivé válás után igényelhető támogatásokról. Ide tartozik az is, hogy a kevésbé iskolázott réteg, bejelentett munkahely nélkül, alkalmi munkavégzésből jut keresethez. Így nem is regisztráltatja magát vagy nem is tud róla, hogy lehetősége lenne felkeresni a munkaügyi központot, így akarva, akaratlanul kockáztatja azt, hogy elesik a társadalombiztosítási rendszer által nyújtott pénzbeli, illetve természetbeni ellátásoktól, illetve nem szerez jogosultságot a nyugdíjhoz szükséges szolgálati időre sem, mely kellő előrelátás hiányában jellemzően csak későbbi időpontban jelentkezhet problémaként.

Jellemző a fekete-, illetve a szürkegazdaságban való munkavégzés, az alkalmi munkavégzés, de az elmúlt közel 2 évben lezajlott otthonfelújítási támogatással összefüggő jellemzően alkalmi- és idénymunkák sokakat bevételhez juttatott. Természetesen a munkaerőpiac bizonyos szegmensei időről-időre felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezen munkakörök száma véges, így megfelelő

iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelműen hátrányt okoz a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben vagy tartós elhelyezkedésben.

A dinamikusan változó munkaerő-piac kétségtelenül a korábbiakban nem tapasztalt rugalmasságot is igényel.

Már a magasabb végzettség sem garancia az elhelyezkedésre. A magasabb végzettséggel rendelkezők is kerülhetnek az álláskereső körébe, amennyiben a végzettségük nem illeszkedik a gyorsan változó munkaerő-piac igényeihez. Megfigyelhetően nő a kereslet egyes szakmával rendelkezők iránt.

Foglalkoztatás szempontjából a hátrányos munkaerőpiaci helyzetűek közé sorolhatók a mélyszegénységben élők, a nyugdíj előtt állók, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességűek is. Alacsony továbbá a 24 év alatti korosztály munkaerőpiaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását elsősorban a képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskolájukat befejezők munkahelykeresésének az ideje is, melyet részben a fiatal korosztály valós fizetési színvonalától elrugaszkodó bérigénye okoz.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Arra szolgál, hogy a foglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskereső) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

Azt, hogy ki lehet közfoglalkoztatott, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény határozza meg. Eszerint közfoglalkoztatott az lehet, aki

- munkaviszonyt létesíthet és 16. életévét betöltötte, valamint

- megfelel az alábbi feltételek valamelyikének:

- a járási hivatalban regisztrált álláskereső az FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső, ideértve azt az álláskeresőt is, akinek álláskeresőként való nyilvántartása a közfoglalkoztatási jogviszonya miatt szünetel vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy

- a menekültügyi őrizetben lévő személy kivételével kérelmének jogerős elbírálásáig az, aki menekültként, oltalmazottként, vagy menedékesként történő elismerés iránti kérelmet nyújtott be,

- olyan harmadik országbeli állampolgár, akinek az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 62. § (1) bekezdés a), c), d), f) pontok alapján kijelölt helyen való tartózkodását rendelte el.

A közfoglalkoztatás átalakítása következtében 2011. január 1-jétől megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, melyeket az egységes közfoglalkoztatás rendszere váltott fel.

Közfoglalkoztatási támogatás típusok:

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás: olyan közfoglalkoztatási forma, amelynek keretében értékteremtő, szakképzettséget is igénylő munkák végzésére vonhatók be elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek, illetve a járási hivatal által közvetített álláskereső, továbbá a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek. Továbbá közfoglalkoztatási jogviszony létesíthető azzal a személlyel is, aki menekültként, oltalmazottként vagy menedékesként történő elismerés iránti kérelmet nyújtott be, valamint a kijelölt tartózkodási helyen élő harmadik országbeli állampolgárral, amennyiben adataikat a járási (fővárosi kerületi) hivatal nyilvántartásba vette. sor. A foglalkoztatás legfeljebb 12 hónapos időtartamban történik közfoglalkoztatási jogviszony keretében

Országos közfoglalkoztatási program: olyan közfoglalkoztatási forma, amely a mindenkori munkaerőpiaci helyzet, az esetleges „vis maior” helyzetek kezelésére, több ágazatot átfogóan (pl. ár- és belvízvédelem, a közutak, vasutak, az erdőterületek, megújuló energiaforrások területén) indítható. A támogatás elsősorban

foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak foglalkoztatása után nyújtható. Amennyiben a benyújtott kérelemben megjelölt munkakörre a járási (fővárosi kerületi) hivatal nem tud a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személyek köréből megfelelő munkaerőt biztosítani, akkor más, álláskeresőként nyilvántartott, vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy foglalkoztatása is támogatható. Továbbá közfoglalkoztatási jogviszony létesíthető azzal a személlyel is, aki menekültként, oltalmazottként vagy menedékesként történő elismerés iránti kérelmet nyújtott be, valamint a kijelölt tartózkodási helyen élő harmadik országbeli állampolgárral, amennyiben adataikat a járási (fővárosi kerületi) hivatal nyilvántartásba vette.

Kistérségi/járási startmunka mintaprogram: közfoglalkoztatási mintaprogram, amelyet a közfoglalkoztatásért felelős miniszter indíthat meghatározott célok elérése érdekében.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma országosan										
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022 01-10
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	33 930	88 640	74 903	95 661	78 169	59 706	48 955	42 719	41 370	36 058
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	25 829	30 925	41 429	42 854	34 041	22 774	15 361	12 845	12 026	10 463
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	66 909	59 286	91 795	84 953	67 281	53 140	41 943	36 965	34 580	31 159
Mindösszesen	126 668	178 852	208 127	223 469	179 492	135 620	106 259	92 530	87 976	77 680
Közfoglalkoztatási mutató	1,87%	2,66%	3,12%	3,38%	2,74%	2,09%	1,64%	1,44%	1,39%	1,24%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	284 797	233 679	194 933	153 719	132 437	115 692	113 480	153 962	122 452	96 277
Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	58 453	56 376	57 066	60 233	63 117	63 952	69 112	91 380	73 190	77 743
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	184 374	132 390	126 181	99 798	87 416	75 665	68 355	70 713	73 247	65 385
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	527 623	422 445	378 181	313 782	282 970	255 310	250 947	316 055	268 889	239 406
-- Ebből tartós álláskereső	163 309	112 295	102 045	89 517	76 852	68 795	68 100	76 356	92 057	91 465
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	7,79%	6,29%	5,67%	4,75%	4,32%	3,93%	3,88%	4,93%	4,24%	3,81%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	6 776 258	6 719 738	6 664 153	6 609 458	6 546 470	6 504 490	6 461 058	6 405 956	6 336 873	6 288 500
KSH										

A közfoglalkoztatásban részt vevők számának csökkenése, nem a közfoglalkoztatási rendszer átalakulásával magyarázható inkább azzal, hogy az a cél részben megvalósult, hogy a munkaerő-piacról huzamosabb ideje távol levők többsége visszakerüljön a munkaerő-piacra.

Az időközben a versenyszférában kialakult munkaerő-hiány is hozzájárult ahhoz, hogy kívánatosá vált a közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerőpiacra juttatni az arra alkalmas munkavállalókat, és ezt anyagi és

mentori eszközökkel is segítette a jogszabályi környezet. Ennek köszönhetően országos jelenség, hogy töredékére csökkent a közfoglalkoztatásban résztvevők száma.

A közfoglalkoztatási jogviszony legfontosabb sajátosságai a következők:

- csak határozott időre, legfeljebb 12 hónap létesíthető,
- próbaidő nem köthető ki,
- a közfoglalkoztatottat megillető munkabér összege megegyezik a teljesítményhez kötött tevékenységek kivételével a közfoglalkoztatási bérrel,
- a betegszabadság tartalma a közfoglalkoztatottat a közfoglalkoztatási bér, illetve a közfoglalkoztatási bér 70%-a illeti meg,
- várandósság idejére egészségi állapotának megfelelő munkakört kell felajánlani a közfoglalkoztatott számára, ha a munkaköri alkalmasságára vonatkozó orvosi vélemény alapján a munkakörében nem foglalkoztatható,
- a közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez társadalombiztosítási és nyugellátásra. (táppénz, nyugdíj),
- a szabadság mértéke közfoglalkoztatási jogviszonyban naptári évben 20 munkanap.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	60	44
2017	48	32
2018	27	24
2019	19	13
2020	190	9
2021	13	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskereső részére – az FtI.-ben meghatározott feltételek szerint – álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök, amelyek a foglalkoztatás elősegítésére szolgálnak a munkaerő-piaci képzés, átképzés, munkanélküliek vállalkozóvá válásának támogatása, közhasznú foglalkoztatás, foglalkoztatást bővítő bértámogatás, önfoglalkoztatók munkahely-teremtésének támogatása, járulékok átvállalása, pályakezdők támogatási formái,

rehabilitációs alaprészből adható támogatása, részmunkaidős foglalkoztatás támogatása, intenzív álláskereső támogatása.

A 3.2.5. táblázat szerint az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma a bázisétől a járvány időszakáig csökkent, a járvány időszakában látványosan megemeledett. Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök hatékony intézkedésnek bizonyultak a járvány idején. Képesek voltak áthidalni nehézségeket, különösen azon érintettek esetében, akiknek a járványügyi intézkedések nyomán megszűnt a munkájuk, így a járvány lefutását követően az értékek a korábbiaknak megfelelő tendenciát mutatnak.

Pécelen a közfoglalkoztatást az önkormányzat több éve együttműködési megállapodás alapján, a Gödöllő – Vác Térségi Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Társulat és a Pest Megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége közreműködésével végzi. Az álláskeresőkre részére meghirdetett képzéseket a Pest Megyei Kormányhivatal Gödöllői Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége szervezi, az alkalmas jelölteket kiközvetítjük. A képző intézményekkel azonban közvetlen kapcsolatunk nincs.

Elmondható, hogy településünkön az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök között a közfoglalkoztatás egyre csekély szereppel bír. Az elmúlt évek adatai szerint megfigyelhető, hogy a közfoglalkoztatásban részt vevők száma minimálisra csökkent, a város aktív korú létszámához viszonyítva is elenyésző számnak mondható. A csökkenés országosan is kimutatható.

A foglalkoztatás évekig a Pécel Kft. által történt. Napjainkra azonban gyakorlatilag szinte elfogytak a szakemberek, akik korábban jelentős szerepet vállaltak az önkormányzat intézményfenntartásával összefüggő feladataiban (pl. festés, takarítás, gondnoki teendők).

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Pécel földrajzi elhelyezkedése közlekedési, illetőleg logisztikai szempontból jónak tekinthető, mivel megközelíthető, mind vasúton, mind pedig közúton, autóbusszal, illetőleg autóval is. A kialakult közlekedési kapcsolatok biztosítják az itt élők számára az úticéljuk gyors és kiszámítható elérését. Foglalkoztatás szempontjából a legközelebbi foglalkoztatási úticél a főváros és Gödöllő. Ugyanakkor péceli munkahelyek is nyitottak a más településen élők számára. A Péceli Polgármesteri Hivatal 2022. évi statisztikai adatai szerint a 43 ténylegesen betöltött állásból összesen 23 fő volt helybéli lakos.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A felnőtté válás talán legnehezebb lépése a munka világába történő belépés. A fiatalok élettapasztalatukból adódóan jellemzően még nem rendelkeznek olyan elengedhetetlen képességekkel, mint a konfliktuskezelő, problémamegoldó vagy érdekképviselő képesség. Az elhelyezkedésüket befolyásolja az iskolai végzettség és a szakmaválasztás is. Gyakori probléma a nem megfelelő szakmaválasztás, a munkalehetőségek száma, elérhetősége, a szakmai tapasztalat hiánya és a sokszor irreális bérigény is. A fiatalok munkaerőpiaci részvételére hatással van a képzési idő meghosszabbodása is.

Pályakezdő álláskeresőnek minősül a 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső. További feltétel, hogy álláskeresői ellátásra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.

2023 márciusban az NFSz. adatai szerint a nyilvántartásban szereplő összes álláskeresőből a pályakezdők aránya 5,6% volt. A pályakezdő álláskereső összetétele a következőképpen alakult a megszerzett legmagasabb iskolai végzettség szerint: 44,4 %-uknak legfeljebb általános iskolai, 16,0%-uknak szakiskolai vagy szakmunkás, 14,3%-uknak gimnáziumi, 21,2%-uknak szakközépiskolai (szakgimnáziumi) vagy technikum, 4,1%-nak felsőfokú iskolai végzettsége volt.

A pályaválasztáson, a megfelelő munkahely megtalálásán túl a fiatalok a képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférést településünk fiataljait a gödöllői járási hivatal segíti. A pályakezdő álláskeresők száma az elmúlt években – települési viszonylatban – csökkenő tendenciát mutat.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	233	10
2017	191	9
2018	158	6
2019	156	7
2020	220	4
2021	158	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A felnőttképzés olyan iskolarendszeren kívüli képzési forma, melyben a résztvevők nem állnak a képző intézménnyel hallgatói vagy tanuló jogviszonyban. Célja valamilyen szakképesítés megszerzése, ezzel a résztvevő munkaerő piaci helyzetének javítása.

A Gödöllői Járási Hivatal látja el az álláskeresők nyilvántartásba vételével kapcsolatos feladatokat, fogadja a munkaerő-igényeket, munkaközvetítést végez. Kapcsolatot tart a foglalkoztatókkal, társszervezetekkel, a nonprofit szervezetekkel és az önkormányzatokkal. Ellátja a közfoglalkoztatás szervezésével kapcsolatos feladatokat, szervezi és ellenőrzi a közfoglalkoztatást. Részt vesz az uniós projektek szakmai megvalósításában.

A felnőttoktatásról és az abban résztvevők számáról nem áll pontos adat a rendelkezésünkre, így nincs rá mód, hogy számszerűen is kimutassuk, hogy a munkaerőpiaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottság

javítására irányuló felnőttoktatásban résztvevők számát. Ugyanakkor a gazdag képzési, továbbképzési lehetőséget biztosító főváros közelsége miatt településünk viszonylag kedvező helyzetben van a szükséges képzések, továbbképzések elérhetőségének szempontjából.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységben élők és a romák települési önkormányzati fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásáról statisztikai adatokkal nem rendelkezünk. Ugyanakkor több olyan roma család is ismert, akik a mély szegénységből úgy lábaltak ki, hogy önkormányzati tulajdonú intézményekben dolgoztak.

Az önkormányzati fenntartású intézményekben (bölcsőde, óvoda, családsegítő szolgálat) megvalósuló foglalkoztatás esetén a kiválasztás során elsődleges követelmény a képesítési feltételeknek való megfelelés. A képesítési feltételekkel rendelkező pályázók azonos feltételekkel pályázhatnak az adott munkakör betöltésére.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás területén jelentkező diszkrimináció elsősorban az adott munkakör betöltésénél, másrészt az elbocsátások terén érezhető. Településünket tekintve nincs tudomásunk a foglalkoztatás terén megjelenő hátrányos megkülönböztetésről.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális műveltség témakörét jellemzően a felnövekvő nemzedékre, az általános- és a középiskola tanulóira vonatkoztatják. A cél, hogy a közoktatásból kikerülő fiatalok már rendelkezzenek mindazzal a kompetenciával, amellyel helytállhatnak az információs társadalomban. A társadalom részesei azonban azok a felnőttek is, akik tanulmányaik során nem részesültek informatika oktatásban, mivel az alaptantervbe 1995-ben került be a kötelező informatika oktatás. A felnőttek tanulása kapcsán napjainkban gyakorlatilag megkerülhetetlen az élethosszig tartó tanulás, mely betölthet pótló, átképző és továbbképző funkciót. Célja lehet a munkához való hozzáférés vagy akár a munkahely megtartása is.

Az informális tanulás életünk szinte minden területén megjelent. A technológia gyors elterjedésével igyekszik lépést tartani a köz- és felsőoktatás, azonban a felnőttképzés területén nagymértékű lemaradás tapasztalható. A felnőtt, főként az idősebb korosztály jellemzően a felnőttkori tanulása során szerez ismereteket, melyek kevésbé tudnak lépést tartani a technológia által elvártakkal.

A Covid19-járvány idején érzékelhető problémaként jelentkezett az online oktatásra való átállás. Ez fokozottan éreztette a hatását a sokgyerekes családoknál, ahol az iskolák bezárása miatt, munka mellett képtelenek voltak megoldani a gyerekek felügyeletét, otthoni tanulását. Tipikus problémaként jelentkezett a kelő számú informatikai eszköz hiánya, illetve a szükséges szülői digitális tudás hiánya.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A települési önkormányzatok ellátási kötelezettségét az Möt., az Szt., valamint a Gyvt. határozza meg.

Az Szt. alapján a települési önkormányzatok jogszabályban határozzák meg a rászorultak részére, a jövedelmük kiegészítésére, pótlására szolgáló szociális ellátások feltételeit. Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális és gyermekjóléti ellátásokról szóló 8/2015. (II.25.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: szociális rendelet) elfogadásakor az Szt.-ben kötelezően előírtakon túl az alábbi szempontokra fordított kiemelt figyelmet:

- a rendelet az ellátások feltételeit úgy határozta meg, hogy a megszüntetett segélyek miatt hátrányos helyzetbe kerülők ne essenek ki a támogatási rendszerből,
- az önkormányzat a szociális ellátások központi támogatásának elvonása ellenére is pénzügyi lehetőségeihez mérten gondoskodni kíván azon polgáraitól, akik jövedelmi, egészségügyi, családi okból vagy életkoruk miatt segítségre szorulnak.

A pénzbeli és természetbeni ellátások hatékonyságát az önkormányzat folyamatosan felülvizsgálja. Az adatok elemzését követően, valamint a gyakorlati tapasztalatok figyelembevételével folyamatos a helyi szociális rendelet felülvizsgálata és indokolt esetben annak módosítása.

Az elmúlt években felismerve azt, hogy a gazdasági változások következtében az alacsony jövedelemhatárok és támogatási összegek kevésbé jelentenek hathatós segítséget, az önkormányzat jelentősen megemelte a támogatások összegét és igyekezett a bürokrácia csökkentésével is elérni, hogy a kérelmezőknek bizonyos támogatási formák megigénylése minél egyszerűbb módon juthassanak hozzá az igényelt támogatáshoz.

Önkormányzatunk 2022-ben a támogatások összegében is igyekezett reagálni a drasztikusan megemelkedett közüzemi szolgáltatási díjakra, illetve élelmiszerárakra.

Év	Rendkívüli települési támogatásban részesítettek száma		Létfenntartási települési támogatásban részesítettek száma		Egészségügyi települési támogatásban részesítettek száma	
	fő	összeg/ Ft	fő	összeg/ Ft	fő	összeg/Ft
2015	66	2.158.659	22	113.000	9	66.000
2016	68	2.408.500	20	189.000	1	18.000
2017	70	2.059.500	22	188.000	1	6.000
2018	62	3.371.000	23	271.000	1	30.000
2019	65	4.739.000	44	1.804.500	1	20.000
2020	177	6.814.000	51	1.702.000	1	20.000
2021	80	5.302.000	35	2.471.000	2	50.000
2022	76	n.a.	38	n.a.	0	-

(Önkormányzati adatok)

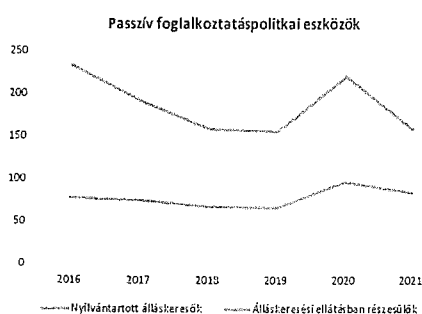
A rendkívüli települési támogatásban részesített 76 főből 70 éves szinten 1 alkalommal, a létfenntartási települési támogatásban részesített 38 főből 35 fő éves szinten 2 alkalommal kérte a támogatás megállapítását. E két támogatásra önkormányzatunk 7.791.000 Ft-ot állapított meg.

A passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök közül az álláskereső ellátásban részesülő nyilvántartottak száma a következőképpen alakult.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	233	2,23%	78	33,48%
2017	191	1,79%	75	39,27%
2018	158	1,46%	67	42,41%
2019	156	1,43%	66	42,31%
2020	220	1,96%	97	44,09%
2021	158	1,38%	84	53,16%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

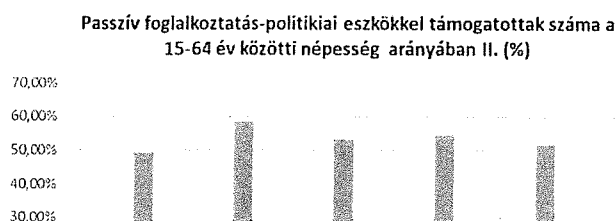

A táblázatok adataiból jól látszik, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma évekig látványosan csökkent. A megtorpanás kétségtelenül a világjárvány hatásaival magyarázható. A nyilvántartott álláskeresők közül álláskeresési ellátásban részesülők száma szintén a pandémia időszakában növekedett erőteljesebben.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

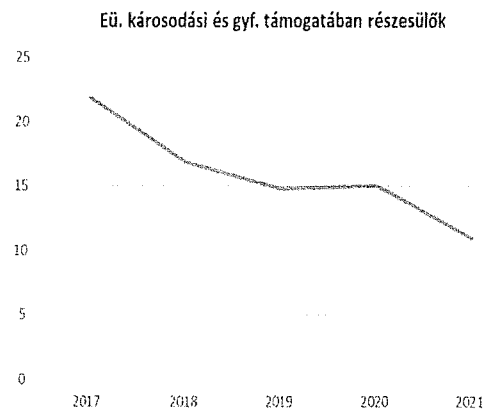
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	38	16,31%	n.a.	-	116	49,79%
2017	38	19,90%	39	20,18%	113	59,16%
2018	18	11,39%	27	16,87%	85	53,80%
2019	20	12,82%	19	12,47%	86	55,13%
2020	18	8,18%	22	10,00%	115	52,27%
2021	14	8,86%	21	13,29%	98	62,03%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást egészségkárosodott, illetve 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevelő személy veheti igénybe (amennyiben a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani). A táblázat adatai szerint az ezen ellátásban részesülők száma minimális az aktív korú lakossághoz képest, a számok a bázisévhez képest a felére csökkenést mutatják. Az okok vélhetően a támogatás jogszabályi feltételeiben vagy a támogatás összegében keresendők.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	22
2018	17
2019	15
2020	15
2021	11

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Új építésű lakások aránya (százalék)

A tárgyévben épített lakások aránya az év végi lakásállományon belül.

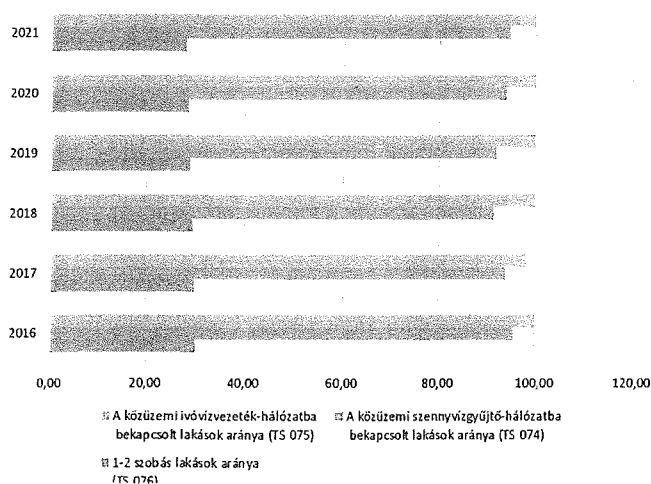

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	5630	66	11,72	30,12	95,77	100,00
2017	5738	109	19,00	29,89	93,97	98,12
2018	5825	96	16,48	29,56	91,43	100,00
2019	5944	122	20,52	28,97	91,96	100,00
2020	6047	105	17,36	28,48	94,08	100,00
2021	6121	86	14,05	28,10	94,76	100,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Lakásállomány és minősége

2003-ban 4334, 2008-ban 4839 volt a lakások száma Pécelen. Mint a lakásállományra vonatkozó táblázat is mutatja, városunk lakásállományának növekedése tovább erősödött az utóbbi években. A növekedés mértéke az elmúlt 18 évben 41,2 %, az utóbbi 5 évben 8,7 %. Összehasonlítva a megyei adatokkal, - mely az utóbbi 5 év tekintetében 4 %-os növekedést mutatnak (2016-ban a lakásállomány 481 335, míg 2021. évben 500 798 db volt), - a növekedés még figyelemreméltóbb.

Pécelen a lakásállomány legnagyobb része kertes családi ház. A régi építésű épületek jellemzően földszintesek, míg az újak esetében nem ritka az emeletes, valamint a földszint plusz tetőtér beépítésű megoldás. A KSH 2011. évi népszámláláson alapuló adatai alapján még mintegy 900 lakás 1946 előtti építésű. Az elmúlt évtizedekben nőtt azoknak a lakásoknak az aránya, amelyekben egy generációhoz tartozók laknak, és csökkent a többgeneráció együttélését biztosító lakásoké.

Pécel település szerkezetét tekintve megtalálhatók a nagyvárost jellemző többemeletes lakóházak, a kertvárosi részek, de a falusiasabb óvárosi településrész is.

A lakásállomány növekedése az elmúlt évtizedekben szinte kizárólag az új lakóterületekre koncentrálódott, a város belső területein kevésbé volt jellemző új lakások megjelenése. Az utóbbi időszak változást hozott ezen a területen is. Többlakásos társasházak is épültek a település központjában az ott található beépítetlen telkeken vagy a lebontásra került korábbi épületek helyébe. Az ingatlanok jellemzően önerőből, illetve magánvállalkozásokból épülnek. A szociálisan nehéz helyzetben lévő, alacsony jövedelmű családok számára nehéz, mondhatni megoldhatatlan Pécelen lakáshoz, ingatlanhoz vagy akár albérlethez is jutni.

a) bérlakás-állomány

Az Möt. 13. § (1) bekezdésének 9. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé tartozik a lakás- és helyiséggazdálkodás. Az önkormányzat tulajdonában lévő lakásállomány hasznosítása a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény, továbbá a Pécel Város Önkormányzatának az önkormányzati tulajdonú lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó szabályokról szóló 11/2007.(VI. 8.) számú rendelete előírásai alapján történik.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány (önkormányzati adatok)

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	5 630	n.a.	48	n.a.	0	n.a.	19
2017	5 738	n.a.	49	n.a.	0	n.a.	19
2018	5 825	n.a.	43	n.a.	0	n.a.	19
2019	5 944	n.a.	42	n.a.	0	n.a.	n.a.
2020	6 047	n.a.	42	n.a.	0	n.a.	n.a.
2021	6 121	n.a.	43	n.a.	0	6.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Pécel Város Önkormányzata 2017-ben 49 bérlakással és 19 db nem lakás céljára szolgáló helyiséggel rendelkezett. A 2018. december 31-i állapot szerint a településen a bérlakások száma 43 db volt, melyből 16 db komfortos 27 db komfort nélküli bérlakás. Ezen lakások közül 19 db lakásra volt határozatlan idejű szerződés megkötve. Határozott idejű bérleti szerződéssel 16 önkormányzati lakás került bérbe adásra. A tartozások miatt 1 bérlő esetében került sor a határozott idejű bérleti szerződés felmondására 2018-ban és a bérlő elhagyta a bérleményt a felmondást követően.

2019. december 31. napján a 42 db önkormányzati bérlakásból 15 db komfortos, 27 db komfort nélküli volt. 19 db lakás bérlője rendelkezett határozatlan idejű szerződéssel. Határozott idejű bérleti szerződéssel

16 önkormányzati lakás volt bérbé adva (7 db üres lakás). A 2019. évben mindösszesen 2 bérlakás részben történő felújítására nyílt lehetőség. Emiatt a bérlakásállomány műszaki állapota rossznak mondható.

A 2020. évben egy bérlakás került részben felújításra, a többi bérlakás műszaki állapota azonban nem javult. 2020. december 31. napján az önkormányzati bérlakások száma 42 db. Ebből, 15 db komfortos 27 db komfort nélküli bérlakás. Ezen lakások közül 20 db lakásra van határozatlan idejű szerződés megkötve. Határozott idejű bérleti szerződéssel 14 önkormányzati lakás van bérbé adva (8 db üres lakás).

A 2021. évben nem került bérlakás felújításra. A 2021. évi költségvetés 20. mellékletének 13. sorában elő volt irányozva a Maglódi út 7. szám alatti önkormányzati lakás új csővezeték lefektetésére 469.900 Ft, mely nem került megvalósításra.

2021. december 31. napján (és jelenleg is) önkormányzatunk 43 db bérlakással rendelkezik, melyből 15 db komfortos és 28 db komfort nélküli. Ezen lakások közül 15 db lakásra van határozatlan idejű szerződés megkötve. Határozott idejű bérleti szerződéssel 3 önkormányzati lakás van bérbé adva, jogcím nélkül használt lakások összesen 15 db. (10 db üres lakás). 1 db lakás eladásra került.

A 2021. decemberi állapot szerinti 10 db, 2023. májusában már 12 db. üresen álló lakásból 6 életveszélyes állapotú. Ebből 5 bontandó. Több lakás bérlője akár milliós tartozást halmozott fel.

A lakberek be nem fizetéséből származó kinnlevőség összege 2021. december 31. napján 9.164. 000 Ft, 2022. december 31. napján 7.197.000 Ft.

Az önkormányzati bérlakások lakbérének mértéke 2023. március 1-étől került megemelésre, átlagosan 20 %-kal.

b) szociális lakhatás

Pécelen nincs egy kialakult koncepció a szociálisan nehéz helyzetben lévők lakhatásának segítésére, továbbá a lakhatását érintő rendkívüli élethelyzetbe került családok megsegítésére. A lakhatási krízisben lévő személyek, családok helyzetét az önkormányzat, esetenként az egyházak segítik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Településünkön nincs olyan ingatlan, mely nem lakáscélú, de lakhatás céljából kerülne hasznosításra.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakhatást segítő támogatásokon belül az önkormányzati támogatásban részesítettek számát értjük (3.4. 3. táblázat).

Az Szt. 2015. évi módosítása során a jogrendszerből kivezetésre került a lakásfenntartási támogatás, valamint az adósságcsökkentési támogatás. Míg az előbbi a jelenlegi szociális rendeletben is megtalálható – lakhatási települési támogatás néven-, addig az adósságcsökkentési támogatás rövid ideig volt része a helyi szociális ellátórendszernek, a kedvezményezettek együttműködésének hiánya miatt.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások				
Év	Lakhatási települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)		Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)	
	fő	összeg	fő	összeg
2015	79	360.700 Ft	99	2.397.659 Ft
2016	48	210.600 Ft	94	2.715.500 Ft
2017	38	178.100 Ft	102	2.573.500 Ft
2018	32	137.900 Ft	93	3.952.000 Ft

2019	30	172.350 Ft	117	6.963.500 Ft
2020	29	187.100 Ft	234	8.093.000 Ft
2021	26	167.000 Ft	121	8.063.000 Ft
2022	26	1.591.000 FT	114	7.791.000 Ft

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkorm.

f) eladósodottság

Eladósodottságról az önkormányzat akkor szerez tudomást, ha önkormányzati bérlakással összefüggésben van lakbértartozása a bérlőnek vagy közüzemi hátralékot halmozott fel.

Eladósodtak továbbá azok a lakosok is, akik rezsiköltségeik megfizetésének elmaradása vagy hitelprobléma miatt kérnek rendkívüli települési támogatást vagy lakhatási települési támogatást az önkormányzattól.

A helyi szociális rendelet alapján, a rezsiköltségek csökkentése és az eladósodás megelőzése céljából megállapítható lakhatási települési támogatás. Adósságcsökkenési támogatást és kamatmentes visszatérítendő támogatást az önkormányzat nem nyújt. Mindkét támogatási forma megjelent a korábbi években az önkormányzat szociális ellátórendszerében, azonban az érintettek elvárt együttműködésének hiányában ezen a támogatások kivételére kerültek az önkormányzat ellátásai közül.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település rendelkezik külterülettel. A külterületen élők száma (a 2022. december 31-i állapot szerint) 396 fő. Ezek a területeken a közlekedés többnyire autóval történik.

A külterületeken elhelyezkedő ingatlanban élők közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférése nehezebb, gondot okozhat főként az őszi-téli hónapokban az aszfaltos utak hiánya. Az önkormányzat stratégiai tervei között szerepel az önkormányzati utak felújítása, folyamatosan visszatérő téma a csapadékvíz elvezetés kérdése, melynek megoldását az utóbbi években több pályázat is segítette.

A Szociális rehabilitáció a péceli Újtelepen VEKOP pályázat az út kiépítése szempontjából jelenthetett volna lényeges előrelépést, mely pályázati pénz hiányában egyelőre belátható időn belül nem látszik megvalósíthatónak.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Az Alaptörvény 2013. április 1-ével életbe lépett negyedik módosítása során a XV. cikk (4) bekezdésébe is bekerült a társadalmi felzárkózás fogalma a következők szerint:

„Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti”. Stratégiai dokumentumok a felzárkózás fogalmát nem határozzák meg, csak a felzárkózási politika közvetlen céljait, alapelveit, melyek meghatározott negatív társadalmi jelenségek elleni fellépésben nyilvánulnak meg.

Az önkormányzatok többségének önerőből nincs forrása a felzárkózási célú fejlesztésekre, jellemzően a szegregált településrészeket, településeket érintő fejlesztések pályázati forrásból valósulhatnak meg.

Magyarországon a szegregátumok a város különböző részeinek eltérő fejlődéséből, egyes területek elhanyagolásából, a közszolgáltatások kiépítésének elmaradásából vagy a népesség elöregedéséből, illetve népesség mozgásokból alakultak ki.

A KSH definíciója szerint akkor beszélünk szegregátumról, ha egy területen az aktív korú, azaz 15–59 év közötti lakosok legalább fele nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, illetve legmagasabb iskolai végzettsége legfeljebb 8 osztály (Rácz 2014). Az ilyen szegregátumok száma egyes kutatások szerint or-

szágszerte még a 2010-es évek elején is meghaladta az 1600-at (Bernát 2014; Váradi–Virág 2015). A 2011-ben lezajlott népszámlálás 709 településen 1384 szegregált telepet azonosított, melyeken akkor 276 ezer ember élt.

A legutolsó, lezárt EU-s költségvetési időszakban, 2014 és 2020 között mintegy száz településen valósultak meg a szegregált életkörülmények felszámolását célzó, különféle programok.

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A családok jellemzően nagy létszámúak, sok gyerekkel, több generáció él együtt.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Mőt.v. 13. § (1) bekezdés 4. pontja a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatként határozza meg az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzatoknak az egészségügyi alapellátás körében a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról (a továbbiakban együtt: háziorvosi ellátás), az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásról, (valamint Budapest területén az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról), a védőnői ellátásról (2023. július 1. napjáig), és az iskola-egészségügyi ellátásról kell gondoskodniuk.

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Házi orvosok és házi gyermekorvosok (országos adatok)
KSH

Megnevezés	1990	2000	2010	2015	2020
Házi orvosok száma	4 537	5 159	4 926	4 817	4 536
Házi orvoshoz bejelentkezettek, ezer	8 962	8 497	8 594	8 745	8 749
Egy házi orvosra jutó bejelentkezett lakos	1 975	1 647	1 745	1 815	1 929
Betegforgalom, ezer					
a rendelőben ellátott esetek	38 869	47 593	54 404	55 459	53 817
a rendelőn kívüli ellátások	3 869	5 574	2 898	1 731	763
összesen	42 738	53 167	57 302	57 190	54 581
Egy házi orvosra jutó évi betegforgalom					
a rendelőben ellátott esetek	8 735	9 208	10 994	11 474	11 744
a rendelőn kívüli ellátások	864	1 078	586	358	167
összesen	9 599	10 287	11 580	11 832	11 911
ebből:					
szakrendelésre irányítások	514	1 249	2 255	2 393	1 852
kórházba utalások	49	69	84	78	61
Ezer bejelentkezett lakosra jutó betegforgalom	4 769	6 257	6 668	6 540	6 238
Házi gyermekorvosok száma	1 420	1 570	1 525	1 460	1 359
Házi gyermekorvoshoz bejelentkezettek, ezer	1 413	1 494	1 441	1 414	1 431
Egy házi gyermekorvosra jutó bejelentkezett lakos	995	951	945	968	1 053
Betegforgalom (ezer)					
a rendelőben ellátott esetek	8 043	9 158	10 042	9 915	8 051
a rendelőn kívüli ellátások	1 016	1 346	667	453	230

összesen	9 059	10 504	10 709	10 368	8 282
Egy házi gyermekorvosra jutó évi betegforgalom					
a rendelőben ellátott esetek	5 490	5 846	6 535	6 715	5 870
a rendelőn kívüli ellátások	694	859	434	307	168
összesen	6 184	6 705	6 970	7 022	6 038
Ezer 0–18 éves bejelentkezett lakosra jutó betegforgalom	6 411	7 032	7 433	7 334	5 787
A házi orvosok és házi gyermekorvosok száma	5 957	6 729	6 451	6 277	5 895
Egy házi orvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos	1 742	1 516	1 548	1 566	1 651

Az alapellátáshoz kapcsolódóan településünkön a Pécel Város Önkormányzata közigazgatási területén lévő egészségügyi alapellátás körzeteinek meghatározásáról szóló 5/2022. (II. 27.) önkormányzati rendelet alapján - a 2023. március 31-ei állapot szerint - 10 területi ellátási kötelezettséggel rendelkező házi orvosi (5 felnőtt házi orvos, 2 gyermekorvos, 2 felnőtt fogorvos és 1 gyermek- és ifjúsági fogorvos) körzet került kialakításra. A központi ügyeleti feladatokat a debreceni székhelyű Központi Házi orvosi Ügyelet Egészségügyi Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság helyben látja el. A fogorvosi éjszakai és hétfélti ügyeletet a 1088 Budapest VIII. Szentkirályi u. 40. szám alatti helyszínen működő Semmelweis Egyetem Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet útján biztosított a péceliek számára. A védőnői ellátást érdekében önkormányzatunk 7 területi védőnői körzetet alakított ki, melyből 2023. május 1-étől 6 körzetet önkormányzatunk működtet. Az iskola-egészségügyi feladatok ellátása érdekében 2 iskolavédőnői- és 3 iskolaorvosi körzet működik.

Az egészségügyi alapellátás a városban teljeskörűen elérhető. Egyes területeken, mint például a védőnői ellátásban folyamatos a szakemberhiány. A házi orvosi területen is egyre inkább megjelenik az országosan is tapasztalható szakemberhiány.

A péceli betegforgalmi adatok az országoshoz képest az alábbiak szerint alakultak:

megnevezés	2020	2021	2022
Egy házi orvosra jutó évi betegforgalom			
bejelentkezett lakos	2.492	2.424	2.452
rendelőben ellátott esetek száma	n.a.	12.985	11.820
rendelőn kívüli ellátások száma	n.a.	75	139
Egy házi gyermekorvosra jutó évi betegforgalom			
bejelentkezett lakosok száma	1.452	1.520	1.611
a rendelőben ellátott esetek	7.420	6.731	9.643
a rendelőn kívüli ellátások	574	511	84

(Önkorm. adatok a házi orvosi statisztikák alapján)

A betegforgalom számadatainak értékeléséhez hozzátartozik az a tény is, hogy a pandémia során előtérbe került a telemedicinás ellátások száma, mely ellátási forma, még napjainkban is - a korábbi éveket jelentősen meghaladó mértékben - jelen van a napi ellátásban. A telemedicinás ellátás egy házi orvosra jutó száma 2021-ben 3.650, 2022-ben 1.879 volt, a házi gyermekorvosi ellátás esetében ez még nagyobb mértékben volt jelen, 2021-ben 3.126, 2022-ben 4.458 alkalommal került sor telemedicinás ellátásra a statisztikai adatok szerint.

Pécelen évekig 3 közforgalmú gyógyszerár működött. 2023 márciusától - a ténylegesen működők száma - kettőre csökkent.

A hatályos a jogszabályok 4.500 lakosonként teszik lehetővé közforgalmú gyógyszerár létesítését. A település állandó lakosainak a száma a népesség-nyilvántartás 2022. december 31-i adatai szerint 17. 817 fő, mely 3 közforgalmú gyógyszerár működését teszi lehetővé. A megszigorodott jogszabályi feltételek fiók-gyógyszerár létesítésére sem adnak lehetőséget. A működtetésének 1 évre történő felfüggesztését kérő gyógyszerárral együtt jelenleg - ténylegesen - csak két közforgalmú gyógyszerár igyekszik biztosítani a település gyógyszerellátását. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a két gyógyszerár településen belüli elhelyezkedése a lakosság szempontjából igen kedvezőtlen, mivel mindkettő (még a jelenleg működése felfüggesztését kérő is) a városközpontban található. A város sajátos adottsága ugyanakkor, hogy szinte „kettészeli” a vasútvonal. A biztonságos gyógyszerellátás érdekében évek óta egyre sürgetőbb az igény a „vas-

úton túli”, északi városrészben élők részéről is egy közforgalmú gyógyszerár vagy egy fiókgyógyszertár elhelyezésére.

Az alapellátás működtetését évek óta kiemelt figyelemmel kezeli a város vezetése. A város lakói számára a járóbeteg szakellátásokat a Nemzeti Népegészségügyi Központ által vezetett, járóbeteg szakellátások nyilvántartásában szereplő egészségügyi szolgáltatók nyújtják. A járóbeteg szakellátás rendje nehezen átlátható, több lakossági panasz forrását képezik. Mindezeket túl a járóbeteg szakellátást nyújtó egyes intézményekbe való eljutás is nehezen megoldható több érintett számára.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	5	3	3	n.a.	n.a.
2017	0	5	3	3	297	60,31
2018	0	5	3	3	313	63,74
2019	0	5	3	3	283	37,01
2020	0	5	3	3	265	34,81
2021	0	5	2	3	234	30,27
2022	0	5	2	3	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar Önk.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűréshez) való hozzáférés

Az egészségügyi prevenció nemcsak a betegségek megelőzését, hanem az állapotromlás megelőzését is szolgálja.

Az egészségügyi alapellátás rendszerében folyamatosak a koragyermekkor kötelező szűrések. Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül jogszabályok által meghatározottak szerint a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fejlettségi vizsgálatok, fogászati vizsgálatok és beavatkozások, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

A szűrővizsgálatokkal kapcsolatosan megállapítható, hogy az idősebbek, illetve az iskolázottabbak szabálykövetőbbnek, egészségtudatosabbnak mutatkoznak. (Forrás: KSH, Egészségügyi helyzetkép, 2019)

A tüdőszűrés és a véradás jellemzően minden évben megszervezésre kerül a településen.

a péceli tüdőszűrés részvételi adatai						
év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
létszám (fő)	2.359	2.663	1.432	-	2.478	2.376

A számadatok alakulására hatással volt az a tény is, hogy a pandémia alakulására figyelemmel 2020-ban a tervezett 12 napos időszakból csak 7 napon zajlott a szűrés, 2021-ben szintén a világméretű összefüggésben nem zajlottak szűrővizsgálatok. A megjelentek számát a szűrővizsgálatok időtartama is befolyásol-

ta. Egyre rövidebb időtartamban biztosított a tüdőszűrés a helyi lakosság számára. 2016-ban még 16, 2023-ban már csak 8 nap állt a lakosság rendelkezésére.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A Gyvt. 21/A. § (3) bekezdése értelmében a települési önkormányzat biztosítja a gyermekétkeztetést az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és az óvodában, illetve a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum részeként működő nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben. A Gyvt. 21/A. § (1) és (4) bekezdései és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. melléklete alapján a különböző intézménytípusok esetében, különböző fajta étkeztetést kell biztosítani. Emiatt a tárgykört érintő önkormányzati rendeletekben minden étkeztéstípushoz kell térítési díjat megállapítani.

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet (a továbbiakban: 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet) 15. § (1) és (2) bekezdése külön rendelkezik a diétás étkeztetésről, a szakorvos által igazolt diétás étrend biztosításának kötelezettségéről, amely szerint a nevelési-oktatási intézményben minden, szakorvos által igazolt diétás étkezést igénylő személy számára az állapotának megfelelő diétás étrendet kell biztosítani.

A 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet 15. § (2)-(4) bekezdése értelmében: „(2) A diétás étrendet az Intézmény úgy is biztosíthatja, hogy ha az Intézmény főzőkonyháján vagy az Intézményt ellátó Közétkeztetőnél nem biztosítottak a diétás ételek előállításához szükséges személyi, tárgyi, műszaki feltételek, az Intézmény azt más – ilyen feltételekkel rendelkező – Közétkeztetőtől rendeli meg. (2a) A nevelési-oktatási intézményben, amennyiben a közétkeztetés keretében nem biztosítható a gyermek és a tanuló diétás étkezése, – a szülő, más törvényes képviselő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek és a tanuló által az intézménybe bevitt, vagy a szülő, más törvényes képviselő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ennek érdekében a nevelési-oktatási intézmény vezetője köteles biztosítani a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával. (3) Az (1) bekezdés szerinti diétás étrend összeállítása során csak olyan élelmiszer használható fel, amely az adott diétás célra alkalmas. (4) A diétás étrendet alkotó ételeket a megadott diétára való alkalmasságot befolyásoló anyag kizárásával kell elkészíteni, tárolni, szállítani, átadni a végső fogyasztónak, kizárva az ételek ilyen anyaggal való szennyeződésének lehetőségét.”

2023. március 3. napján az Alapvető Jogok Biztosa közzétette az AJB-456/2023. számú jelentését (a továbbiakban: Jelentés) az óvodai diétás közétkeztetés biztosításával összefüggésben. A Jelentés értelmezi a helyi önkormányzat diétás étkeztetés biztosításával kapcsolatos feladatait, a diétás térítési díj megállapítására vonatkozó szabályokat és értelmezi a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet diétás étkeztetésre vonatkozó szabályait.

A Jelentésben foglaltak alapján a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet jogszabályi lehetőséget ad a szülők számára, hogy – amennyiben azt nyilatkozatukkal igazolják – otthonról hozott vagy rendelt diétás étellel biztosítsák a gyermekük diétás igényét. Erre azonban a szülők nem kötelezhetők, hiszen a diétás étkeztetést, a normál közétkeztetéshez hasonlóan az intézménynek, fenntartónak kell biztosítania.

A jogszabályi előírások alapján továbbra is biztosítani kell a kötelezett önkormányzatnak a diétás étkeztetést az arra szakorvosi igazolás alapján jogosultaknak, amely nem csak az ebédre, hanem a további étkezésekre is kiterjed.

A Gyvt. 151. § (3) bekezdése szerint a gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmiszer nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó napi összege. Ebből következően a speciális étkeztetés magasabb nyersanyagköltségét szükséges az intézményi gyermekétkeztetés teljes nyersanyagköltségében figyelembe venni, így nem állapítható meg különböző térítési díj a különböző étkezési igényű gyermekek számára, és a Gyvt. rendelkezései alapján megállapított ingyenes, kedvezményes igénybevételt is azonosan, az egységes összegű intézményi térítési díjhoz képest szükséges biztosítani az arra jogosult gyermekek részére.

A fentiek figyelembevételével kell biztosítani a helyi önkormányzatoknak a diétás közétkeztetést, és a diétás étkezés után fizetendő térítési díj nem lehet magasabb, mint a normál étrend után fizetendő térítési díj összege.

Az egészséges táplálkozás kívánalmi jogszabályokban, egyéb szakmai dokumentumokban rögzítésre kerültek. Ezek jellemzően érvényesülnek a helyi közétkeztetésben, azonban időről időre előtérbe kerülnek a mindenkori közétkeztetéssel kapcsolatos panaszok.

Szociális szakembereink rendszeresen monitorozzák a közétkeztetésben biztosított ételadagokat. Megállapításaik szerint a jelenlegi szolgáltató által biztosított ételadagok sem mennyiségileg, sem minőségileg nem elfogadhatóak. A szolgáltatott ételekre jellemző, hogy egyhangú, túlnyomórészt tészta szerepel az étlapon, a hús kevés és száraz, nem tápláló és ebben a formájában nem felel meg az egészséges táplálkozás kívánalmainak.

Szolgáltatóváltás előtt áll önkormányzatunk e téren. Reményeink szerint ez pozitív változásokat hoz magával.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat sporttal kapcsolatosan csak önként vállalt feladatokat lát el, sportegyesületet nem tulajdonol és nem is működtet. Az iskolák állami működtetése révén az iskolai tornapályák és tornatermek köznevelésen kívüli működtetése is csak korlátozottan gyakorolható az önkormányzat által.

2022-ben az önkormányzat költségvetéséből megújultak az önkormányzat fenntartásában lévő óvodák játszóterei. A város Topolyosnak nevezett részén 2022-ben a Szerencsejáték Zrt. programjának részeként akadálymentes és befogadó játszótér létesült. 2021-ben a Csillagfűrt utca végén, a Páskomliget tetején, átadásra került a játszótér a Kármel Gyülekezet ajánlott fel a város számára. Az előzőeken túl még fenntart az önkormányzat további 2 játszótér a déli és 1 játszótér az északi oldalon.

2022-ben megtörténtek a jogszabály szerinti felülvizsgálatok is.

A sport helyi támogatásának kereteit a 2014. évben módosított, helyi sportról szóló 10/2009. (IV. 23.) számú önkormányzati rendelet és a 297/2014.(IX. 25.) Kt. számú határozattal elfogadott Pécel Város Önkormányzata sportkonceptiója határozza meg.

A városi sportlétesítmény struktúrából két alapvető létesítmény-fajta hiányzik, az uszoda és a sportcsarnok. Ezen beruházások megvalósítása csak pályázati pénzek igénybevételevel, és/vagy piaci szereplők bevonásával lehetséges.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A helyi szociális ellátórendszer, valamint a helyi szociális alapszolgáltatások középpontjában a segítségre szorulóknak állnak, mely feladatok színvonalas ellátása fontos eleme az esélyegyenlőség megteremtésének.

Pécel Város Önkormányzata a szociális alapszolgáltatásokat és a gyermekjóléti szolgáltatást saját intézménye, a Családsegítő Szolgálat útján biztosítja. A Családsegítő Szolgálat a Gyvt. és az Szt. előírásainak megfelelően, valamint a kialakított szakmai program figyelembe vételével működik.

Az Möt. kötelező feladatként a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítását határozza meg, az Szt. és a Gyvt. az intézményi gondoskodás megszervezésére a települési önkormányzatokat a lakosság szám függvényében differenciált módon kötelezi. Az Szt. 57. § (1) bekezdés g) pontjában meghatározott, a 65/A. §-ban szabályozott közösségi ellátások nem tartoznak a kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok közé. Önkormányzatunk ezen alapszolgáltatást a Humán Sztráda Nonprofit Kft.-vel 2007. november 30-án kötött ellátási szerződés alapján biztosítja, a város területén bejelentett lakóhellyel rendelkezők részére.

A közösségi ellátások keretében a Humán Sztráda Nonprofit Kft. a korábban pszichiátriai vagy szenvedélybetegség miatt gyógykezelés alatt álló, illetve pszichiátriai vagy szenvedélybeteg intőzményében gondozott személyek, valamint a gyógykezelés, illetve pszichiátriai vagy szenvedélybeteg intőzményében történő kezelés, gondozás megelőzése miatt erre rászoruló és a napközbeni ellátást megoldani nem tudó személyek ellátását végzi. Az ellátást térítésmentesen biztosítja. Önkormányzatunktól e feladat ellátása pénzügyi forrást nem igényel. Az elmúlt években szolgáltatott beszámolók alapján, átlagosan 8 fő péceli részesült a Humán Sztráda Nonprofit Kft. által nyújtott szociális alapszolgáltatásban.

- g) drogprevenációs szolgáltatások;

A Gödöllői Rendőrkapitányság által településünkön rendszeres a bűnmegelőzési, így a drogprevenációs tevékenység is. Leginkább a helyi középiskola tanulóit célozzák meg e témában.

- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtása során tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről bejelentés nem érkezett.

- j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A pénzbeli, illetve a természetbeni ellátásokra való jogosultság megállapításánál, valamint a szolgáltatások biztosításánál meghatározásra került azon személyek köre, státusza, amely alapján igényelhetőek a támogatások, szolgáltatások.

A településen népkonyha nem működik.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

A Családsegítő Szolgálat éveken keresztül szervezte és bonyolította az élelmiszerosztást a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel kötött szerződés alapján. A szerződés 2020. március 31. napján lejárt, és sajnálatos módon azóta nem volt lehetőség ennek a meghosszabbítására. Szakembereink szerint az élelmiszerosztás a konkrét segítségen túl a legrászorultabbakkal történő rendszeres kapcsolattartást is biztosította.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet szinterei, fórumai;

A mélyszegénységben élők társadalmi kirekesztésének egyik leglényegesebb eleme a közösségi részvétel lehetőségeinek hiánya, a közösségi szolgáltatások elérésének a nehézsége.

Az önkormányzat törekszik arra, hogy a pécelieknek minél több lehetősége nyíljon helyben a szórakozásra, a közösségi lét megélésére, a kapcsolatok építésére, a szabadidő hasznos eltöltésére. A helyi kulturális rendezvényeken évről évre számos helyi lakos vesz részt, ezek az események fontos szerepet játszanak a lakók helyi identitásának és kötődéseinek fenntartásában, megerősítésében.

A civil szervezetek sokszínű tevékenységeikkel hozzájárulnak a város fejlődéséhez. Az önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával segíti működésüket, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat.

A település egyházi élete is gazdag, bár az elmúlt években az önkormányzat kissé háttérbe vonult a korábban rendszeresen megrendezett egyházi találkozók szervezésétől.

Városi szintű problémát jelent, a belterületi közparkok hiánya. Hiányoznak a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltését szolgáló létesítmények, melyek hiányában jellemzően a fiatalok a főváros közelségét, a főváros adta lehetőségeket használják ki.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
5	nincs	23 770	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Pécelen a közművelődési feladatok ellátására a Lázár Ervin Városi Könyvtár és Szemere Pál Művelődési Ház hivatott. A Lázár Ervin Városi Könyvtár és Szemere Pál Művelődési Ház feladatainak otthont adó épület nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, sem korunk elvárásainak (fűtésproblémák, nyílászárók rossz állapota).

A könyvtár a művelődési házzal közös intézményként működik, szakmai önállósággal. A szolgáltatások egy része helyben elérhető, ilyen a könyvkölcsönzés és a folyóirat-olvasás. Van távolról elérhető szolgáltatás (OPAC – távolról elérhető katalógus), működnek közösségi szolgáltatások (könyvtári és tematikus órák óvodások és iskolások részére) és online felületek (honlap, közösségi média). A facebook szintén a gyors tájékoztatás elengedhetetlen eszköze. 2022-ben már mintegy 1.500 facebook eléréssel rendelkezett az intézmény.

2021-ben a könyvtár 1.328 dokumentummal gyarapodott. Ebből 320 db volt a gyermek és ifjúsági könyv, a CD, DVD száma 225. 2022-ben 1.010 db. dokumentummal gyarapodott az állomány, melyből 345 db volt a gyermek és ifjúsági könyv, 98 db a CD, DVD.

A könyvtárból kikölcsönzött egységek száma is egyértelműen mutatja a világvárvány időszakának sajátosságait.

a könyvtárból kikölcsönzött egységek száma								
év	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
kikölcsönzött egységek száma	22.293	25.373	23.963	20.816	23.770	13.941	13.357	16.815

2021				2022			
a beiratkozott olvasók száma /fő: 566				a beiratkozott olvasók száma /fő: 658			
ebből				ebből			
14 év alatti	14-17	18-65	65 év feletti	14 év alatti	14-17	18-65	65 év feletti

311	69	138	48	375	37	165	81
kölsönzött dokumentumok száma/ db: 13.357				kölsönzött dokumentumok száma/ db: 16.815			

(önkorm. adatok az intézmény éves beszámolója alapján)

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Pécelen elmondható, hogy a közösségi együttélés zökkenőmentes. Nem beszélhetünk etnikai konfliktusokról, nemzetiségek közötti problémákról. Az idetelepülőkkel a lakosság befogadó.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A közösségi összefogás erősíti az együvé tartozás érzését, cselekvésre ösztönöz, közösségformáló hatással rendelkezik, hosszú távon meghatározza a település életét.

A társadalmi munka kívánatos jelenség, a településen jellemzően olyan munka elvégzését biztosította az elmúlt évek során, amely megvalósításához alapvetően közérdek fűződik és a megvalósítás gazdasági okok miatt elmaradt (pl. szeméthyűjtés, a település virágosítása). Pécel rendszeresen csatlakozik a TeSzedd!–Önkéntesen a tiszta Magyarországért mozgalomhoz.

A város területén működő polgárőrség is jó példa arra, hogy a közbiztonságot a lakosság önszerveződő módon is próbálja segíteni a hivatalos szervek mellett.

Az adományozásra hasonló hatással van az egyházi kötődés is. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben, lakóközösségek, munkahelyeken jelen van. Jellemzően felajánlások, önkéntes munka formájában nyilvánul meg. Ez a jelenség egyes jelesebb események közeledtével erősödik fel, különösen december hónapban figyelhető meg ez a késztetés.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A Péceli Roma Önkormányzat az elmúlt évek során igyekezett a helyi roma lakosság számára érdekképviselőket biztosítani, különböző kulturális, szabadidős tevékenységeket szervezni, de működésük 2023. májusában megszűnt.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A településen jelen lévő civilszervezetek hozzájárulnak a település életének alakításához.

Az önkormányzat évek óta pályázat útján támogatást nyújt a helyi egyesületek, alapítványok, civil szervezetek számára, a költségvetésében rendelkezésre álló támogatási összeg erejéig. Ezt a forrást a szervezetek működésre, programok szervezésére, valamint fejlesztésekre fordítják.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma nemzetiségi önkormányzat működése 2023. májusában megszűnt a településen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

Az élelmiszerosztás a konkrét segítségen felül a legrászorultabbakkal történő rendszeres kapcsolat-tartást is biztosította. Szükség lenne az élelmiszer-osztás további biztosítására.	Élelmiszerosztás ismételt megszervezése.
A mélyszegénységben élők egészségügyi állapota az országos átlagnál rosszabb.	A mélyszegénységben élők egészségi állapotának javítása. A népegészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel ösztönzése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek jóllétével foglalkozó tudományos kutatások, felmérések, illetve a gyermekek és családjaik életkörülményeire vonatkozó statisztikai adatok gyakran elgondolkodtató tendenciákat mutatnak.

Hazánk jövőbeni fejlődése azon múlik, hogy a felnövekvő gyermekek felnőttként mennyire lesznek egészségesek, jól képzettek, mennyire tudnak hasznos tagjai lenni a társadalomnak. A csökkenő születések, a növekvő elöregedés jelzi, hogy maximalizálni kell az összes gyermek lehetőségét a jövőben, valamint a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni.

A szociológiai és pszichológia kutatások azt igazolják, hogy a tartós gyermekkori szegénység nem múlik el nyom nélkül, azaz, ha egy gyermek hátrányos helyzetű családban nevelkedik, nem rendelkezik a mobilitási esélyeit megteremtő környezettel, akkor nehezen tud egészséges felnőtté válni.

A világvárvány nem csupán anyagilag, de mentálisan is érintette a lakosságot. A társas élet beszűkülésével hozható párhuzamba, hogy több jelzés érkezett a jelzőrendszeri tagokhoz, mint a korábbi években, és megemelkedett a családon belüli erőszakos cselekmények száma. Bizonyos területeken a hátrányos helyzetű családokban látványosan növekedett a gyermekszületések száma, különös a fiatalok körében. A fiatalok sok helyen passzívák és agresszívok lettek a korlátozások miatt. Az iskolák bezárása, az egészségügyhöz való hozzáférés korlátozottsága, a munkalehetőségek visszaesése, a köz- és a szociális szolgáltatások visszaszorulása azt eredményezte, hogy a hátrányos helyzetű csoportok eleve is igen instabil szociális biztonsága alapjaiban remegett meg. (Részlet A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet COVID-19 járvány hatása a leghátrányosabb helyzetű településeken élők mindennapjaira: ahogy a hátrányos helyzetűek és a szociális szolgáltatásokat nyújtók látják című, 2021. évben íródott tanulmányából)

A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodását nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, illetve gyermekvédelmi szakellátásokat, valamint a gyermekek védelmét és a gyámügyi igazgatást a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Bár a 18. életév betöltése a legtöbb európai országhoz hasonlóan hazánkban is a jogi értelemben vett felnőttkor kezdetét jelenti, a fiatalok közül sokan a húszas és a harmincas éveikben is a szülői házban, - a manapság elterjedt kifejezéssel élve - úgynevezett „mamahotelben” élnek. A fiatal felnőttek az 1990 előtti években még viszonylag korán az önállósodás útjára léptek, a rendszerváltás azonban e téren is jelentős változásokat hozott. A tanulással töltött idő meghosszabbodása, a munkaerőpiaci helyzet, valamint az anyagi, megélhetési nehézségek is hozzájárulhattak ahhoz, hogy napjainkban a 18–34 éves magyarok nagyobb része él együtt a szüleivel, mint néhány évtizeddel ezelőtt: 2005-ben 50 %-uk, 2019-ben már 62%-uk (a 18–24 évesek 86 %-a, a 25–34 évesek 41%-a) nem hagyta még el a szülői házat. A legfőbb okok közé tartozik a kitolódó tanulmányi idő, a munkaerőpiaci lehetőségek és kilátások, komoly kapcsolat hiánya, az elvárt lakhatási lehetőségek hiánya, anyagi okok, valamint az anyagi függetlenség hiánya. Hasonlóan a legtöbb uniós tagállamhoz, jellemző, hogy a férfiak nálunk is később költöznek el a szüleiktől, mint a nők. A munkaerőpiacon való elhelyezkedést követően sem feltétlenül hagyják el rögtön a szülői házat, ugyanis a szülőikkel élő 25–34 évesek 72%-a teljes, 4,5%-a pedig részmunkaidős állást vállalt 2019-ben. (Forrás: KSH)

A családszerkezeti változások folyamatosan zajlanak hazánkban. A hagyományos családtípus (házasság) mellett növekszik a száma és aránya olyan családformáknak, amelyek ettől eltérnek (élettársi kapcsolat, egyszülős családok, mozaik családok, gyermeket nem vállalók, egyedül élők). A fiatal generációknál egyre jellemzőbb a kései családalapítás, a törékenyebb párkapcsolatok és a gyermektelenek arányának növekedése.

A válással megszűnő házasságok körülbelül 60 százalékában érintett kiskorú gyermek is. A gyermeküket egyedül nevelő szülőknek - egy 2010-ben született nemzetközi példákot felvonultató tanulmány szerint - az elszigetelődés, az anyagi gondok, a gyermekekkel kapcsolatos szervezési ügyek és a mindennapi logisztikai feladatok (így a különóra, a felügyelet, a nyári tábor időszaka) jelentik a legnagyobb problémát. A kétkeresős család a gyermekszegénység legfontosabb "ellenszere", az uniós tagállamok átlagában a második kereső negyedére-ötödére csökkenti a gyermekek szegénységi kockázatát. (Forrás: Máté Olga: Családok változóban)

2019

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	8 174	8 558	16732	48,85%	51,15%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			549	3,28%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 579	1 426	3005	9,44%	8,52%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	295	261	556	1,76%	1,56%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

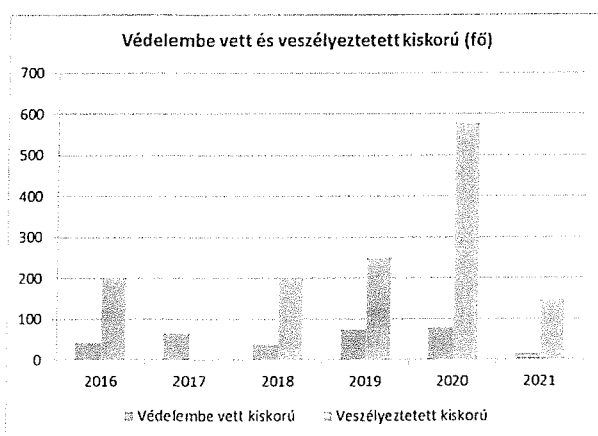
A veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A veszélyeztetettség helyzetének felismerésében fontos szerep hárul az együttműködésre kötelezett szakemberekre.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a védelembe vétel kezdeményezése a gyermekjóléti szolgáltatás.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)

	Fő	Fő
2016	42	200
2017	65	n.a.
2018	39	203
2019	76	250
2020	80	578
2021	16	148
2022	42	177

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkorm. (Családsegítő Szolgálat)

Míg a védelembe vett gyermekek száma hullámzó tendenciát mutat, addig a veszélyeztetett gyermekek számára inkább a növekedés a jellemző. A 2020-as kiugró adatok megegyeznek az élet más területén tapasztaltakkal, a 2021. évi adatok – a helyi szociális szakembereink szerint – nem a valós képet mutatják, inkább a járvány ideje alatt megcsúszott adminisztráció okozta folyamatnak tudható be. A csökkenés - a szakembereink véleménye szerint - a problémák korai felismerésének, a jelzőrendszer hatékony működésének is köszönhető.

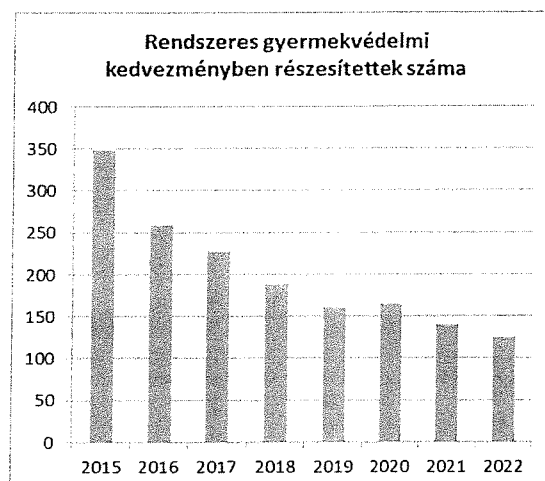
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A települési önkormányzat jegyzője a Gyvt. alapján a szülő, más törvényes képviselő kérelemre megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, illetve a hátrányos helyzetének vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult igénybe venni az alábbi kedvezményeket, támogatásokat.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	349
2016	259
2017	228
2018	189
2019	161
2020	165
2021	140
2022	125

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság 2015-ben 175 háztartásban élő 349 gyermek részére került megállapításra. A 349 gyermekből 32 felnőttkorúként saját jogán részesült a kedvezményben. A kedvezmény megállapításával egyidejűleg, kérelemre 89 gyermek hátrányos helyzetének és 2 gyermek halmozottan hátrányos helyzetének megállapítására is sor került. Ez a szám fokozatosan csökkent. 2022-ben 82 családban élő 125 gyermek esetében került megállapításra a jogosultság. A 82 családból 53 fő gyermekét egyedül nevelő szülő volt, 27-en 1 gyermeket nevelnek. A csökkenés vélhetően a jogosultsági feltételekkel függ össze, mivel a jogszabályban meghatározott jövedelemhatár évek óta nem változott, míg a minimálbér folyamatosan emelkedett.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők adatai					
	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18 -
2018	18	28	102	32	9
2019	13	25	91	26	6
2020	6	22	92	39	6
2021	6	18	89	25	2
2022	6	15	82	19	3

Forrás: Önk.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A gyermek jogán járó helyi juttatásokat 2015 óta, amióta a helyi szociális támogatások összefoglaló nevet kaptak - települési támogatás - nehezebb nyomon követni. A településen csak a jogszabályokban

meghatározott gyermekvédelmi támogatások biztosítottak. Kifejezetten gyermekek jogán járó, - gyermekszületéssel, családalapítással, gyermekneveléssel összefüggő – juttatások nem szerepelnek a vonatkozó önkormányzati rendeletben. A gyermek jogán járó helyi juttatások megjelenhetnek rendkívüli, létfenntartási, illetve akár lakhatási települési támogatásként is.

Árvaellátást azok a gyerekek kaphatnak, akiknek egyik vagy mindkét szülője meghalt, és ezért egyszülős családban vagy szülő nélkül nőnek fel. A jogosultság feltétele, hogy az elhunyt szülő biztosítási jogviszonyban állt, és megszerezte az ellátás megállapításához szükséges szolgálati időt. Míg özvegye özvegyi nyugdíjban részesül, gyermekei árvaellátásra lesznek jogosultak. Az ellátás megállapítása iránti igényt az igénylő lakóhelye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnél kell benyújtani. Az árvaellátás nem helyi juttatás, de Pécelen is laknak ezen ellátásban érintettek. Az árvaellátásban részesülő nemek szerinti érintettsége az elmúlt években megfordult. A legfrissebb adatok férfiak magasabb arányát mutatják.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	37	45	82
2017	39	38	77
2018	38	43	81
2019	36	37	73
2020	41	38	79
2021	43	38	81

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az intézményekben a törvényi szabályozásnak megfelelően a szociálisan rászorult gyermekek számára teljeskörűen biztosított az ingyenes és a kedvezményes gyermekétkeztetés, valamint a szünidei gyermekétkeztetés is.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	54	10	74	166	0	0
2016	54	12	81	182	0	0
2017	55	11	82	250	0	0
2018	55	6	93	259	0	0
2019	53	2	100	263	0	0
2020	50	3	87	266	0	0
2021	41	5	108	274	0	0

2022	40	5	103	282	0	0
------	----	---	-----	-----	---	---

Forrás: intézményi adatgyűjtés (Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda
	Fő
2015	265
2016	284
2017	273
2018	277
2019	262
2020	249

Forrás: intézményi adatgyűjtés (PVO)

A PVO egyes feladatellátási helyein összesen étkeztetett gyermekek száma és abból %-osan az ingyenesen étkeztetett gyermekek aránya.

	Székhely (Nyitnikék) Óvoda összes étkeztetett (fő)	ebből az ingyenesen étkezők száma (fő)	Szivárvány Óvoda összes étkeztetett (fő)	ebből ingyenesen étkezők száma (fő)	Gesztenyész Óvoda összes étkeztetett (fő)	ebből ingyenesen étkezők száma (fő)	Összes étkeztetett (fő)	összes ingyenesen étkező száma (fő)	az összes %-ában
2015	189	132	113	68	79	65	381	265	69
2016	200	139	115	78	77	67	392	284	72
2017	182	132	114	76	74	65	370	273	73
2018	201	143	112	71	75	63	388	277	71
2019	199	129	110	72	76	61	385	262	68
2020	191	122	113	74	75	53	379	249	65
2021	207	135	114	64	75	55	396	254	64
2022	197	123	113	73	74	56	384	252	65

	Székhely (Nyitnikék) Óvoda		Szivárvány Óvoda		Gesztenyész Óvoda		összes	
	ingyenesen étkezők száma (fő)	ingyenesen étkeztetettek aránya az összes étkeztetett %-ában	ingyenesen étkezők száma (fő)	ingyenesen étkeztetettek aránya %	ingyenesen étkezők száma (fő)	ingyenesen étkeztetettek aránya %	ingyenesen étkezők száma (fő)	ingyenesen étkezők aránya összes étkeztetett %-ában
2015	132	69	68	60	65	82	265	69
2016	139	69	78	67	67	87	284	72
2017	132	72	76	66	65	87	273	73
2018	143	71	71	63	63	84	277	71
2019	129	64	72	65	61	80	262	68
2020	122	63	74	65	53	70	249	65
2021	135	65	64	56	55	73	254	64

2022	123	62	73	64	56	75	252	65
------	-----	----	----	----	----	----	-----	----

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkezésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	349	213	325	n.a.	2	n.a.
2016	421	202	317	n.a.	-	n.a.
2017	393	185	318	n.a.	-	n.a.
2018	405	157	310	n.a.	-	28
2019	397	136	356	n.a.	-	27
2020	424	178	397	n.a.	-	27
2021	349	102	282	n.a.	-	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

gyermekétkeztetésben részesülők száma intézményenként		
intézmény neve	gyermekétkeztetésben részesülők száma átlagosan naponta /fő	kedvezményben részesülők száma /fő
Péceli Napsugár Bölcsőde	47	26
PVO Székhely Óvoda	131	84
PVO Szivárvány Tagóvoda	75	27
PVO Gesztenyés Tagóvoda	46	35
PIOK Petőfi Sándor Ált. Iskolája	189	100
PIOK Szemere Pál Ált Iskolája	300	141
PIOK Ráday Pál Gimnázium	10	7

A 2009. január 1. napjával bevezetésre került óvodáztatási támogatás jogszabályi feltételei 2015-ben a Gyvt. módosításával megváltoztak. 2015. szeptember 1. napjától a jogszabály szerinti - a gyermekek 3 éves korában beálló - kötelező óvodáztatás lépett hatályba. A 2015. június 5. napja előtt megállapított jogosultságokat 2015. október 31. napjával meg kellett szüntetni. 2015-ben 2 család 2 gyermekkel összefüggésben részesült összesen 30.000 forint összegű támogatásban.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Pécelen az állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekekről adatok nem állnak rendelkezésünkre.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A városban a teleszerű szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek iskolai, óvodai ellátása biztosított. Az önkormányzat a gyermekek családja jövedelmi és vagyoni helyzetének figyelembe vételével rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesíti őket, illetve a szülők kérelmére megállapítja a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetüket.

A szegregátumban élő óvodás-és iskolás korú gyermekek kötelező felvételét a körzeti önkormányzati óvodák, valamint a körzeti iskolák biztosítják. Mivel az óvodába járó gyermekek többsége sajátos érték- és norma-rendszerrel érkezik az óvodába, ezért különösen fontos az intézményes szocializáció eszközrendszerének bővítése, ezen keresztül a beilleszkedés a többségi társadalomba, annak érték- és normarendszerének megismerése. Az óvoda célja, hogy a családi életet kiegészítve a gyermek számára egészséges, ingerekben gazdag környezetet biztosítson, ahol az érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör otthonossá teszi az életet. A gyerek életkorának és fejlettségnek megfelelő tevékenységeken keresztül az óvoda az iskolai életre igyekszik alkalmassá tenni a kisgyermeket.

A gyerekek körében a járvány időszaka alatt az online oktatás, a mozgásszegény életmód, a haszontalan, céltalan tevékenységekkel képernyő előtt töltött idő nyomott hagyott. Általános jelenség, hogy a szülők jelentős hányada nem tudja kontrollálni gyermekei online tevékenységét.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Gyvt. értelmében hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, akinek esetében a fenti feltételek közül (törvényes képviselő alacsony iskolai végzettsége, alacsony foglalkoztatása, elégtelen lakókörülmények) közül legalább kettő fennáll.

Amikor a szülők egy része és a családok nehezebb helyzetbe kerülnek, s a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbá válnak, akkor az óvoda, iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő, különösen azon hátrányos helyzetű gyermekek esetében, akik a megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak. Ezek a problémák az óvodáinkban/iskoláinkban is éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek viselkedését, társaikhoz való viszonyukat és eredményeiket.

A szegény gyermekkor nem csak az anyagi javak hiányát jelenti, hanem azt is, hogy a gyermekek előtt lezáródnak azok a lehetőségek, amelyek révén jó eséllyel kapcsolódnak be a társadalom nagy rendszereibe, munkába, állampolgári részvételbe, egyáltalán: hozzájuthatnak a tisztas megélhetéshez.

A fogyatékossg általánosságban a szokásostól való szellemi vagy fizikai eltérést, korlátozottságot jelenti. A fogyatékossgal élő gyermekek jogi védelmét Magyarországon egyrészt az Alaptörvény írja elő, amely kimondja a fogyatékossgon alapuló megkülönböztetés tilalmát, másrészt más törvények és rendeletek biztosítják. A jogi keret összhangban van a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezményvel. A gyermekek jogai terén a legfontosabb jogszabály a gyermekvédelmi törvény. A gyermekekről szóló nemzeti stratégia kimondja, hogy a stratégia végre-

hajtása érdekében elfogadott jogalkotási aktusokban kiemelten fontosnak kell tekinteni a gyermekek jogait és a gyermek mindenképp felett álló érdekét.

A fogyatékossgal élő gyermekek számára nem mindig biztosított a szociális szolgáltatásokhoz és az oktatáshoz való hozzáférés. A magyar oktatási rendszer sincs kellőképpen felkészülve a fogyatékossgal élő gyermekekre, esetleges speciális igényeikre. A fő problémát a fogyatékossgal élő gyermekek befogadása és általános oktatáshoz való hozzáférése jelenti.

A településünkön működő iskolák kiemelt feladatuknak tekintik a különböző képességű, illetve eltérő ütemben fejlődő tanulók egyéni fejlesztéséről való gondoskodást és a differenciálást mind az átlagos képességű, mind a tehetséges vagy a hátrányos szociokulturális közegben nevelkedett, hátrányokkal küzdő gyermekek tekintetében. A lemaradók felzárkóztatását éppen úgy feladatuknak tekintik, mint a tehetségek kibontakoztatását.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A jogszabályok az önkormányzatok számára az egészségügyi alapellátás keretében kötelező feladatként írják elő a védőnői ellátásról való gondoskodást (2023. július 1. napjáig). A védőnői ellátás az egészségügyi alapellátás szerves része Területi elv szerint, meghatározott földrajzi területen - védőnői körzetben - vagy nevelési-oktatási intézményhez kötötten működik. A területi védőnői szolgálat tanácsadás útján, majd az érintettek otthonukban történő felkeresésével segítik a gyermekek fogadásával, gondozásával kapcsolatos folyamatot a gyermekek megfelelő fejlődése érdekében. Az egy-egy körzetben ellátható gyermekek számát szakmai és finanszírozási szabályok határozzák meg.

Az országos számadatok jelentős szakemberhiányról tanúskodnak, melyek megmutatkoznak a várandós anyáknál tett látogatások számának mintegy felére történő csökkenésében is.

Védőnők
(2000–2019)
KSH

Év	Védőnői állás		Területi védőnői állás		A várandós anyáknál tett védőnői látogatások száma		Az év folyamán nyilvántartott várandós anya	
	összesen	ebből: betöltött	összesen	ebből: betöltött	összesen	ebből: fokozott gondozást igénylőknél tett látogatás	összesen	ebből: fokozott gondozást igénylő
2000	5 306	4 807	4 512	4 054	717 386	280 617	148 653	54 088
2010	5 310	5 025	4 063	3 821	483 915	197 338	122 820	43 388
2011	5 233	4 950	4 001	3 763	479 315	199 944	125 620	45 395
2012	5 229	4 895	3 998	3 709	463 871	194 160	120 051	45 097
2013	5 230	4 855	4 008	3 681	451 999	194 139	124 060	48 132
2014	5 213	4 843	4 003	3 682	429 960	187 263
2015	5 275	4 883	4 005	3 671	408 296	182 053	140 732	59 368
2016	5 304	4 902	4 026	3 674	406 661	179 691	145 520	57 677
2017	5 313	4 945	4 027	3 703	374 097	156 435	144 692	53 554
2018	5 305	4 915	4 018	3 676	345 111	133 270	141 522	50 093
2019	5 323	4 902	4 028	3 675	341 362	128 966	144 642	49 218

A területi védőnői munka településszintű adatai	2018	2019	2020	2021	2022
Várandós anyák száma:	274	252	315	304	351
Születések száma:	191	190	243	192	229
ebből koraszülött:	13	11	24	8	14
Gondozott családok száma:	1107	1086	1194	1307	1213
Családlátogatások száma:	4067	3257	1677	1689	1747
Tanácsadáson megjelentek	2951	3114	3114	4757	4244
Életkorhoz kötött szűrővizsgálatok száma:	2662	3067	3106	2969	3682
0-7 éves korosztály létszáma (dec.31-én):	1360	1376	1520	1606	1570

7-18 éves otthon gondozottak száma:	0	0	0	0	0
Védőnői ellátást igénybe nem vevő családok száma:	0	0	0	0	0

Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	8	591	73,88
2016	8	557	69,63
2017	8	562	70,25
2018	8	574	71,75
2019	7	621	88,71
2020	7	705	100,71
2021	7	750	107,14

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az utóbbi években a település gyermeklétszámának növekedése miatt a védőnői körzetek számát bővíteni kellett. 2022. július 1-től egy új, 7. védőnői körzet került kialakítása. A növekedés mértékére jellemző, hogy a jelenlegi szakmai mutatók már egy 8. körzet kialakítását is indokolják.

Az iskolavédőnők az általános és a középiskolákban végzik egészségnevelő, betegségmegelőző, felvilágosító munkájukat. A gyermeklétszám növekedése itt kevésbé érzékelhető volt, így jelenleg 2 iskolavédőnői körzet működik, mindkettő közel a jogszabályokban megengedett maximális ellátotti létszámhoz.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Az Möt. szerint a helyi önkormányzatoknak gondoskodni kell a lakosság egészségügyi alapellátásának biztosításáról, mely a házi gyermekorvosi ellátást is magába foglalja. Pécelen 2 területi ellátási kötelezettséggel működő házi gyermekorvosi körzet működik, vegyes körzet nem került kialakításra.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	5	3	n.a.	n.a.
2017	0	5	3	2.545	149
2018	0	5	3	2.612	72
2019	0	5	3	2.723	18
2020	0	5	3	2.904	91
2021	0	5	2	3.040	112
2022	0	5	2	3.222	113

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A 0-18 éves gyermekek száma 2015-2022							
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3.502	3.282	3.410	3.465	3.577	3.849	3.992	4.060

A két gyermekorvosi körzet által ellátott esetszámokat az alábbi táblázat szemlélteti.

a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező házi gyermekorvosi körzetek betegforgalmi adatai (a 2021-ig területi ellátási kötelezettség nélkül működő körzetre vonatkozóan számszerű adatokkal nem rendelkezünk)					
év	2017	2018	2019	2020	2021
rendelőben ellátott esetek száma	15 180	15 102	20 150	14 839	13 462
rendelőn kívüli ellátások száma (eset)	2 339	2 228	2 841	1 148	1 022

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

- c) a 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése az esélyteremtés szempontjából különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján, a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre, melyek nyilvánvalóan átfedést mutatnak. A szociokulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában a későbbiekben megterhelik a szociális, az egészségügyi, de végső soron az egyénnel kapcsolatba kerülő valamennyi társadalmi alrendszert.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Adott családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez. Leküzdhetetlen akadályok esetén azonban a gyermeket támogató társadalmi közeg is jelentős szerephez jut, melynek címetjei elsősorban a család, a köznevelési intézmények pedagógusai, egyéb társadalmi és egyházi szervezetek, az önkormányzatok, illetve a gyermeket körülvevő társadalom tagjai. Nem elhanyagolható azonban az

sem, hogy a tudásközvetítésben nemcsak az iskola, hanem a család, a média és a kortárs csoportok is nagy szerepet játszanak.

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást – lehetőség szerint – a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

A világhárvány időszaka egy teljesen új helyzetet teremtett a szociális szférában dolgozó szakemberek számára, mivel a szociális segítségnyújtás egyik alapelemét, a személyes találkozókat mellőzniük kellett a lakossággal való kapcsolattartásban. Az újfajta működésre való átállás kapcsán többletteherről számoltak be a szakemberek, sok újként felmerülő feladat ellátásába is be kell kapcsolódniuk, így az előírt és megszokott feladatokra kevesebb idő jutott.

A Családsegítő Szolgálat gyermekjóléti tevékenységének számadatai 2021-2022. év vonatkozásában:		
tevékenységek	létszám/ fő	
	2021.	2022
alapellátásban gondozott gyermek	222	97
védelembbe vettek száma	16	42
szakellátásban élő	25	5

A jelzőrendszer által küldött jelzések száma:		
	esetszám	
	2021.	2022.
Egészségügyi szolgáltató:	32	11
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat:	42	28
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók:	32	13
Átmeneti gondozást biztosítók:	8	0
Köznevelési intézmény:	58	47
Rendőrség:	8	6
Ügyészség, bíróság:	0	2
Társadalmi szervezet, egyház, alapítvány:	0	0
Állampolgár:	25	38
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal:	5	3
Összesen:	245	148

A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységeinek adatai	esetszám	
	2021	2022
Információnyújtás:	901	263
Segítő beszélgetés:	682	122
Tanácsadás:	1296	286
Hivatalos ügyben való közreműködés:	1740	521

Családlátogatás:	470	117
Közvetítés más szolgáltatásba:	1018	211
Pszichológiai tanácsadás:	28	72
Jogi tanácsadás:	98	67
Konfliktuskezelés:	84	37
Sz szakmaközi megbeszélés:	3	6
Esetkonferencia:	10	12
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés:	0	0
Adományozás:	701	25
Válsághelyzetben lévő várandós anya:	8	0

Kezelt probléma típusa szerinti eloszlás		
	esetszám	
	2021	2022
Anyagi:	198	15
Gyermeknevelési:	12	12
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség:	25	15
Magatartászavar:	33	28
Családi konfliktus:	20	26
Szülők vagy család életvitele:	31	23
Szülői elhanyagolás:	21	12
Családon belüli bántalmazás:	15	5
Fogyatékoság, retardáció:	15	0
Szenvedélybetegségek:	20	13

A Gyvt. 2013. január 1-jén hatályba lépett módosításával a Biztos Kezdet Gyermekház bekerült a Gyvt-be. A Biztos Kezdet Gyermekház a személyes gondoskodás keretében tartozó gyermekjóléti alapellátások körébe, ezen belül a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közé tartozik. A Biztos Kezdet Gyermekházra vonatkozó részletes szabályokat a gyermekek esélynövelő szolgáltatásainak szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 40/2018. (XII. 4.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) tartalmazza. A program célcsoportját a 0-3 éves gyermekek és családjuk alkotja. A Biztos Kezdet szolgáltatást olyan településeken, településrészekben indokolt létrehozni, ahol kedvezőtlen társadalmi folyamatok tapasztalhatók:

- magas a munkanélküliek aránya,
- a szociális, egészségügyi és egyéb közszolgáltatások nehezen elérhetők, alacsony színvonalúak, hiányoznak,
- jelen van és erősödik a társadalmi szegregáció, a területi szegregáció, a nevelési-oktatási szegregáció,
- nagyszámú roma népesség koncentrálódik,
- magas a rászoruló, hátrányos helyzetű gyermekek száma.

A Biztos Kezdet Gyermekházak általában hátrányos helyzetű térségben, településen vagy nagyobb település szegregátumában vannak. A kötelező óvodáztatás kezdetének leszállításával elsősorban a 3 év alatti gyermekekre koncentrál. A program hitvallása az, hogy a társadalmi kirekesztődés megelőzésének a kulcsa a kora gyermekkori integrált, komplex fejlesztés a család és a tágabb környezet aktív részvételével.

A tanoda szolgáltatás fogalmát és a keretszabályokat a Gyvt., valamint EMMI rendelet határozza meg. 2019 óta a gyermekjóléti alapellátások között szerepel. A tanoda olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű -a köznevelési rendszerben kevésbé sikeres, a társadalmi perifériára szoruló - gyermekek számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető társadalmi felzárkóztatást segítő szolgáltatás, mely a kötelező tanórai foglalkoztatásokon való részvétel idején kívül segíti elő a társadalomba való sikeres beilleszkedést. Biztos Kezdet Gyermekház Pécelen nem működik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Az önkormányzat a gyermekek napközbeni ellátását az alábbi költségvetési szervek fenntartásával és működtetésével biztosítja.

Péceli Napsugár Bölcsőde,
PVO székhelyintézmény,
PVO Szivárvány Tagóvoda
PVO Gesztenyés Tagóvoda.

Pécelen működő, nem önkormányzati fenntartású óvodák:

Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda (férőhely: 77 fő),
Péceli Református Egyházközség Harangvirág Óvodája: 126 fő,
Planéta Óvoda: 70 fő.

A bölcsődék működését a Gyvt. és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól szóló 15/1998. (IV.30) NM rendelet határozza meg.

A KSH adatai szerint hazánkban évek óta fokozatosan csökken azon 3 éves kor alatti gyermekek száma, akiknek a lakóhelyén nem hozzáférhető a napközbeni ellátás semmilyen formában. 2021-ben az ország 2320 településén, mintegy 56 ezer gyermek számára (az érintett gyermekek 20,1%-a) nem volt helyben, közvetlenül a lakóhelyén elérhető napközbeni ellátás, ami 5,5 százalékpontos javulást jelent 2017-hez képest. Ugyanakkor a kapacitások és az igények közötti területi egyenlőtlenségeket jelzi, hogy a 28751 elutasítás mellett a működő férőhelyek száma országosan 5705-tel meghaladta a beiratkozott gyermekekét.

A bölcsődék országosan eltérő kihasználtsággal működnek. 2021-ben összesen 47 117 gyermeket írtak be a négyféle típusú bölcsődék valamelyikébe, ami meghaladta a 2019. és a 2020. évi mértéket.

2021-ben a kisgyermek gondozását összesen 4.779 csoportban 875 hagyományos bölcsőde, 280 minibölcsőde, 994 családi bölcsőde és 11 munkahelyi bölcsőde biztosította. Az összes bölcsődés között 869 sajátos nevelési igényű gyermek volt, a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 1 188 főt tett ki.

A korábbi évekhez hasonlóan 2021-ben is bővült a férőhelyek száma, ezzel is támogatva a nők munkaerőpiacra történő visszatérését. Míg 2020-ban összesen 50.208 férőhely állt rendelkezésre a különböző típusú bölcsődékben, addig 2021-ben 52. 822.

A klasszikus bölcsődék és a minibölcsődék fenntartói hagyományosan az önkormányzatok és az önkormányzati társulások, míg a családi bölcsődék túlnyomó többségében a civil szektor és a nonprofit gazdasági szervezetek voltak. A munkahelyi bölcsődék többségét központi költségvetési intézmények működtették, azonban a fenntartóik között egy-egy társas vállalkozás, alapítvány és nonprofit gazdasági szervezet is található.

1. tábla

A kisgyermek napközbeni ellátását biztosító intézmények, férőhelyek és a beiratott gyermekek számának az alakulása

Megnevezés	Intézmények száma		Működő férőhelyek száma		Beiratott gyermekek száma	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Bölcsőde ^{a)}	754	875	40 040	44 075	37 977	38 701
Minibölcsőde ^{b)}	50	280	354	2 230	346	2 079
Családi bölcsőde ^{c)}	938	994	6 032	6 413	5 732	6 256
Munkahelyi bölcsőde ^{b)}	7	11	49	104	38	81
Összesen	x	x	46 475	52 822	44 093	47 117

^{a)} 6–14 fős csoportlétszám.

^{b)} 3–8 fős csoportlétszám.

^{c)} 2–7 fős csoportlétszám.

(KSH)

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	66	66
2017	66	66
2018	72	68
2019	72	67
2020	72	67
2021	72	68

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	33	33	0	0	66	66
2018	0	0	10	10	0	0	72	68
2019	0	0	10	10	0	0	72	67
2020	0	0	10	9	0	0	72	67
2021	0	0	10	13	0	0	72	68

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Bölcsőde által szolgáltatott adatok szerint a 2015-2016 nevelési évben 55 jelentkezési lapot adtak be és 48 gyermek került felvételre az intézménybe. 7 gyermek került várólistára. Az év folyamán a várólistáról 3 gyermeket még sikerült felvenni. Az érintett további gyermekek esetében, aki nem kerültek be, az anya GYED-en volt.

A 2016-2017 nevelési évben 94 jelentkezési lap került kiadásra, melyből 75 jelentkezést hoztak vissza. 50 gyermek került felvételre, 25 gyermek várólistás lett. Az év folyamán a várólistáról 6 gyermeket tudtak felvenni, aki még igényt tartott a bölcsődei ellátásra.

A 2017-2018-as évben 45 gyermeket lehetett felvenni az intézménybe. 34 család elutasító határozatot kapott, ebből 15 szülő fellebbezéssel élt az elutasítás ellen. A fellebbezéssel élt családok gyermekei közül kettő felvételt nyert, a maradék 13 kisgyermek a képviselő-testület döntése alapján - kapacitáshiány miatt - ismét elutasításra került.

A 2018-2019-es évre 58 bölcsődei jelentkezési lap került benyújtásra. 50 gyermeket sikerült felvenni. 8 család elutasító határozatot kapott, ebből 2 szülő fellebbezéssel élt. A nevelési év során fellebbezéssel élt családok gyermekei, és egy várólistás gyermek felvételt nyertek.

A 2019-2020-es évben 72 bölcsődei jelentkezés történt, 55 gyermek felvételére volt lehetőség, melyből 4 visszalépett. 16 család elutasító határozatot kapott, fellebbezés nem került benyújtásra. A várólistás gyermekek közül 4 felvételt nyert.

A 2020-2021-es évben az 55 bölcsődei jelentkezőből 46 gyermek felvételére volt lehetőség. Férőhely hiányában elutasítottak, váró listára kerülők száma 9 fő (ebből 2 fő felvételt nyert a 2020/2021-es nevelési évben). 2020/2021-es nevelési évben nem került fellebbezés benyújtásra.

A 2022-2023-as nevelési évre 106 bölcsődés korú gyermek jelentkezett. Férőhely hiányában elutasított (várólistára kerülők) száma: 52 fő.

A fenti időszakban a felvételnél, elutasításnál, várólistára helyezésnél a következők kerültek figyelembevételre:

Előnyben részesültek a Gyvt. 43. §. (3) bekezdése szerint érintettek.

(a) – ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll –

aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

b) a védelembe vett gyermek)

A Bölcsőde éves kihasználtsága a gondozottakhoz viszonyítva 64 %-os. A 2022. évi átlagos étkeztetés mutatója 49,4 fő.

a Bölcsődébe járó gyermekek életkori megoszlása a 2022. december 31-i állapot szerint	
életkor	gyermekek száma /fő
20 hetes	0
13-24 hónapos	2
25-36 hónapos	47
37 hónapos vagy idősebb	20

A fenti adatok mutatják, hogy az egyébként is férőhelyhiánnyal küszködő Bölcsőde magas számban lát el óvodás korú gyermekeket, emiatt a fiatalabb korú gyermekek kerülnek elutasításra, várólistára. Fontos lenne, hogy az óvodás korú gyermekeket az óvoda lássa el, így a Bölcsőde maximálisan elláthatná saját funkcióját.

A Gyvt. 41. §-a értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői - többek között - munkavégzésük, képzésben/oktatásban való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája az alternatív napközbeni ellátás.

Alternatív napközbeni ellátás szervezése különösen azokban az időszakokban indokolt, amikor az iskolai napközi nem működik, illetve azon túl igény jelentkeznek a gyermekek felügyeletének és együttes foglalkoztatásának, fejlesztésének biztosítására, továbbá amikor nincs tanítás az iskolákban. Az alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott, a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, hogy a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

Az önkormányzat évek óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a gyermekek napközbeni ellátása a nyári szünet alatt is megoldott legyen.

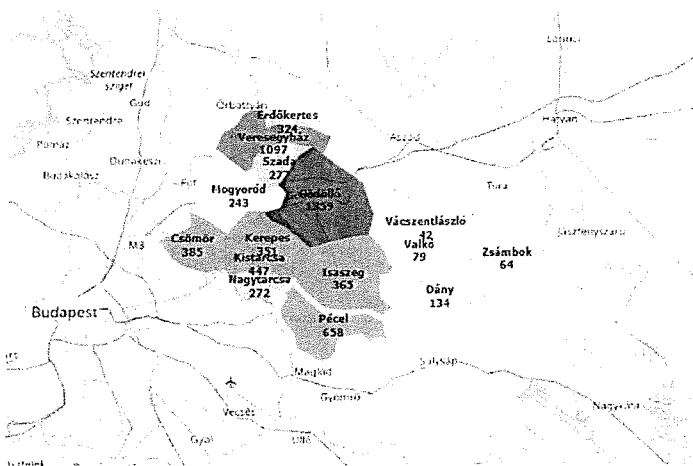
2022. évben július 4-től augusztus 5-ig tartó időszakra szervezte meg a gyermekek nyári napközbeni ellátását, mely mintegy 3 millió forintot vett igénybe. A szünidei ellátást átlagosan napi 30 gyermek vette igénybe. A sportprogramokkal színesített táborba évek óta nagy a túljelentkezés.

Az Nktv. 8.§-a szerint az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

A gyerekek óvodai nevelése a városunkban többszektörű. Jelen van önkormányzati-, egyházi- és magánfenntartású óvoda is.

A túlszűfolttság az óvodákban éveken keresztül is probléma volt, az egyes városrészek óvodai lefedettsége meglehetősen egyenlőtlen eloszlású. Az egyre gyarapodó lakosságszám, és ezzel együtt a kiskorú gyermekek számának növekedése miatt elkerülhetetlenek a további férőhely-fejlesztés.

Óvodába beírt gyermekek száma járási összehasonlításban. (2019. évi adat)

A gyermekek napközbeni ellátásával kapcsolatosan hangsúlyozni kell, hogy az ellátás minőségét jelentősen javítaná egy új óvoda megépítése, tekintettel az óvodák zsűfoltságára, a tornaszobák hiányára, valamint a Gesztenyés Tagóvoda esetében az óvodai épület rossz állapotára.

f) gyermekvédelem;

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más, hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A szolgáltatás célja az egyén, illetve a családok működőképességének fenntartása, helyreállítása, a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint jogszabályokban meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Az észlelő-és jelzőrendszer hatékony működésének érdekében folyamatosak a szakmaközi megbeszélések, esetmegbeszélések, esetkonferenciák.

A bevezetésére került gyermekvédelmi nyilvántartási rendszer (Gyermekeink Védelmében Rendszer, GYVR) célja a gyermekjóléti és a gyermekvédelmi terület működésének jobb átláthatósága, valamint a gyorsabb szakmai kommunikáció.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a Gyer. 10. számú mellékletében meghatározott tartalommal önkormányzatunk évente átfogó értékelést készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról. Önkormányzatunk 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó értékelés a 128/2023. (V. 25.) Kt. határozattal került elfogadásra.

A serdülőkor minden téren nehéz időszak a fiatalok életében. Tele bizonytalanság érzéssel, a gyermek ilyenkor feszegetik a saját határaikat, mi az, amit még megtehetnek és mit nem. Az alkohol, a cigaretta kipróbálása és szerhasználat leggyakrabban iskolás korban kezdődik. A háttérben különféle okok állhatnak. A felnőtté válásra való törekvés, a közösséghez tartozás igénye, a kíváncsiság. Az utóbbi évtizedekben egyre fokozódott a szerhasználat gyakorisága a fiatalok körében. Egyre újabb szerek is jelennek meg, pl. napjainkban a dizájnertdrogok jelenléte. Viselkedéses függőségek is megjelentek, például az internet függőség, a mobiltelefon függőség, ezek is egyre újabb feladatokat jelentenek a szakemberek számára.

Településünkön a Gödöllői Rendőrkapitányság éves beszámolója szerint rendszeresek az általános bűnmegelőzései, drogprevenciók előadások az egyes önkormányzat által szervezett rendezvényeken. „A szülők és a családok a rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” című programterv keretében a helyi középiskolákban a végzős diákok és a pedagógusok rendszeresen előadásokon vesznek részt, de folyamatosan online tájékoztató anyagok is segítenek e témában a város médiafelületein. Tény azonban, hogy korlátozottak a lehetőségek. A tanórák keretébe nem fér bele minden, tanórán kívül pedig már igen korlátozott a lehetőség az érintettek megszólítására. Városunkban is jelen van a szerhasználat, amely a szakemberek tapasztalata szerint csak az érintett szülőkkel közösen kezelhető meg eredményesen. Támogató szülői háttér nélkül a fogyasztás, a terjesztés problémája nem kezelhető.

Az elmúlt években főként a városközpontban tapasztalt jelenség az úgynevezett galerizás. Visszaszorítása csak a rendészeti szervekkel történő rendszeres ellenőrzéssel, „zavarásával” lehetséges.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek a településen. A szolgáltatások igénybevétele a Családsegítő Szolgálat közreműködésével történik.

Az elmúlt évek olyan krízishelyzeteket teremtettek, melyekre egyik szolgáltatás sem volt felkészülve, de amelyek minden ellátást, így akár a köznevelési, szociális/gyermejjóléti vagy egészségügyit elértek. A COVID-19 járványhelyzet hatásai mind a mai napig éreztetik hatásukat.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Városunkban minden - gyermekek számára szóló - program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú gyermekek közötti kapcsolat kialakulását. Az intézményi, városi és egyéb rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson.

A gyermekek szabadidős programjainak megszervezését elsősorban a köznevelési intézmények biztosítják, sportolási lehetőségek, szakkörök, felzárkóztató foglalkozások, napközi otthon formájában.

A közösségi terek különösen a kultúra közvetítésére, sportolásra, a szabadidő tartalmas eltöltésére biztosítanak lehetőséget.

Nem szabad szem elől téveszteni, hogy a fiatalokat érdeklő programok visszatartják a gyermekeket a különféle deviáns viselkedési formáktól és megfelelő irányba terelheti őket. Emiatt is kiemelten fontos

önkormányzatunk szerepe a gyermekek szabadidős programjainak megszervezése terén. E cél visszatérően megjelenik az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló átfogó éves értékelésében is.

A város adottságai sportolás szempontjából nem a legkedvezőbbek. Az előrelépés évek óta várat magára.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A hátrányos helyzetű gyermekek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ingyenes étkeztetésére 2016. óta az önkormányzatot jogszabály kötelezi. Önkormányzatunk a jogszabályi kötelezettségének minden évben eleget tesz.

A Gyvt. 21. § g) pontja értelmében természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő déli meleg főétkezést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő kérelmére a bölcsőde, mini bölcsőde, az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 13/A. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a szünidei gyermekétkeztetés keretében a gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat gondoskodik a déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről.

A szünidei gyermekétkeztetésben részesülők korosztályi bontása					
	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18 -
2018	0	11	27	7	0
2019	0	8	20	2	0
2020	2	5	21	13	0
2021	0	5	13	1	0
2022	0	1	4	1	0

A szünidei gyermekétkeztetésben részesülők az igénybevétel időtartama szerint				
	tavaszi szünet	nyári szünet	ősz szünet	téli szünet
2018	13	28	19	28
2019	14	27	18	13
2020	41	27	32	18
2021	18	9	7	3
2022	4	6	0	1

Adataink szerint valamennyi szünidei gyermekétkeztetésben részesülő a saját településen vette igénybe az ellátást.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A településen gyakorlatilag minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolat kialakulását. Az intézményi, települési rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől, családi körülményektől függetlenül.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről a szolgáltatások nyújtása során nincs tudomásunk.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve sajátos nevelési igényű gyermekek köznevelési ellátásában szegregáció nem tapasztalható, a gyermekeket az oktatási intézmények integráltan látják el.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az oktatási egyenlőtlenségeket mérhetően az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a tanulói teljesítmények (tudás, kompetenciák) és az oktatási rendszerben való előrehaladás (továbbtanulási lehetőségek) tekintetében adottak.

A gyerekek iskolai eredményességét nagymértékben meghatározza a szülők iskolai végzettsége, foglalkozása és az anyagi lehetőségei. A közoktatási rendszer napjainkban is számos – különösen a leszakadó rétegeket, köztük a romákat sújtó – problémával küzd. Számos tanulmány megerősíti, hogy az oktatási rendszer sajnálatos jellemzője, hogy nem képes csökkenteni a családi körülmények miatt meglévő hátrányokat.

Még mindig tapasztalható, hogy főként a mélyszegénységben élő (elsősorban) roma családok úgy vélik, hogy azért kell iskolába jártni a gyermekeiket, mert kötelező. Megjelenik a probléma háttérében a hagyományos közösség és kultúra felbomlásától való félelem, de az oktatás későbbi életben való fontosságának, szerepének fel nem ismerése, de a csökkent tanulási motiváció sok esetben a szülők kudarcélményével is magyarázható. Az iskolai képzésben való aktív, tudatos részvétel hiánya, az iskolázottság értékének fel nem ismerés együtt jár azzal, hogy az érintettek sokkal kisebb arányban képesek kiemelkedni, mint a szerencsésebb helyzetben lévő társaik, mellyel ugyanakkor megbecsülhetetlen számban veszítünk el tehetségeket is az élet minden területén.

A COVID-19 járvány időszakában az oktatást érintően meghozott járványügyi rendelkezésekkel összefüggő változások jelentősen érintették a hátrányos helyzetben élőket. Az érintett szakemberek szerint a 2020-as tavaszi teljes leálláskor a települések többségének nehezen sikerült kezelni az online, digitális oktatásra való átállást. A nehézségek hatványozottan jelentkeztek a hátrányos helyzetű településeken, településrészekben és az ott élő lakosok körében. A digitális oktatásra való átállást jelentősen nehezítette, hogy a hátrányos helyzetű családok nem rendelkeztek megfelelő számítástechnikai eszközökkel ahhoz, hogy a központilag kialakított rendszerhez kapcsolódni tudjanak. Mobiltelefon a háztartások többségében előfordult, azonban az iskolai digitális oktatás által használt platformokhoz (pl. Kréta, Tanterem, Zoom stb.) szükséges asztali gép, laptop, tablet a háztartások jelentős részében nem állt rendelkezésre. A többgyerekes családok gyermekei számára is problémaként jelentkezett több család esetében, hogy a szimultán oktatáshoz nem állt rendelkezésre a kellő számú eszköz. Az eszközök hiányát tovább súlyosbította az elérhető internetkapcsolat gyengesége, továbbá mind a szülőkre, mind a gyermekekre jellemző digitális analfabetizmus. További nehézséget okozott, hogy a szülők nem voltak képesek azt a motiváló attitűdöt sem közvetíteni a gyermekeknek, amit az iskolában korábban megkaptak.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, isko-

lai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az Nkntv. 8. § (1) bekezdése értelmében 3 éves kortól kötelező az óvoda a gyermekek számára. A korai óvodáztatás létfontosságú a gyerekek iskolai eredményességének megalapozásához, így fontos érdek, hogy a településen tartózkodó gyerekek közül mindenki 3 évesen óvodába kerüljön.

A településen az óvodák a képviselő-testület által elfogadott, szakértő által vizsgált saját pedagógiai programok alapján látják el nevelési feladataikat. Az óvodák számában, illetve befogadó képességükben az elmúlt években változás nem történt. Az óvodák férőhelyei nem elégségesek, földrajzi elhelyezkedésük is egyenletlen. A meglévő lehetőségekhez képest az érintett szakemberek igyekeznek mindent megtenni, hogy a gyermekek óvodai környezete a lehetőséghez képest a jó, a környezete gyermekbarát és családias hangulatú legyen.

A település lakosságszámának növekedése a beköltözések eredménye. A beköltözők gyakran már óvodás-korú gyermekkel érkeznek.

Sajátos nevelési igényű gyermekek (továbbiakban SNI) gyermekek/tanulók

A hatályos köznevelési törvény szerint:” sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”

Az óvodai ellátásban részesülő halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek elhelyezését az alábbi táblázatok szemléltetik.

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	606	26	4,29
2017	644	18	2,80
2018	664	8	1,20
2019	658	8	1,22
2020	637	6	0,94
2021	663	9	1,36

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda adatai:

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	75	0	0
2016	75	0	0
2017	75	0	0
2018	75	0	0
2019	75	0	0
2020	75	0	0
2021	75	0	0

Forrás: Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda

A PVO-ra vonatkozó adatok:

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	382	18	4,7
2016	396	24	6
2017	373	17	4,5
2018	392	7	1,7
2019	386	9	2,3
2020	376	8	2,1
2021	396	3	0,7
2022	386	9	2,3

Forrás: Önkorm. (PVO)

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek az önkormányzati fenntartású feladatellátási helyek tekintetében								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
gyermeklétszám	382	396	373	392	386	376	396	386

2H és 3H gyermekek száma	18	24	17	7	9	8	3	9
2H és 3H gyermekek aránya %	4,7	6,1	4,5	1,7	2,3	2,1	0,7	2,3

Forrás: Önkorm. (PVO)

Az önkormányzat által működtetett óvoda 2022. évi adatai (2022. október 31-i állapot szerint)			
	PVO Székhelyintézmény	PVO Szívárvány Tagóvoda	PVO Gesztenyész Tagóvoda
óvodai csoportok száma	7	5	4
gyermeklétszám	198	113	75
éves kihasználtság %-ban az ellátásban részesülőkhöz viszonyítva	118	115	114
az óvodai nevelés alól felmentést kérők száma	3	0	0
integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermekek száma	4	3	1
normatív kedvezmény alapján igénybe vehető ingyenes étkeztetésben részesült kisgyermek száma	101	73	54
ebből			
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek	4	4	7
család jövedelme alapján	35	39	23
3 vagy több gyermekes család gyermeke	50	21	22
tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek	8	8	2
tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő család gyermeke	2	1	0
nevelésbe vett gyermek	2	0	0

Forrás: Önkorm. (PVO)

Szakmai oldalról a gyermekek támogatásában a pedagógusok munkája kiemelkedő. Az esélyteremtés érdekében a gyermekek igényeiből kiindulva igyekeznek csökkenteni a társadalmi hátrányaikat. Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az adatok azt mutatják, hogy 2012–2019 között 2%-ról 3%-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52%-ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma. Így a probléma egyre növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézmények pedagógusait.

A hátrányos helyzetű gyermekcélcsoportra vonatkozó adatok, a gyermekekre vonatkozó társadalmi felzárkóztatás dokumentumrendszere körébe tartozó, a köznevelési esélyegyenlőségi terv által is rendelkezésre állnak.

Az iskolai végzettség ma már hazánkban is a munkaerő-piaci érvényesülés egyik legfontosabb meghatározója. Az iskolázottság eltérő szintjéből fakadó egyenlőtlenségek több dimenzióval is - jövedelmi helyzet, presztízs, lakóhely stb. - összefüggenek. (Oktatás és munkaerő-piaci érvényesülés, 2001)

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	73	5,73
2017	n.a.	48	3,84
2018	n.a.	37	2,91
2019	n.a.	30	2,33
2020	n.a.	39	2,96
2021	n.a.	24	1,81

Forrás: TeIR, KSH Tstar

**4.4. a) 2. számú táblázat -
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók**

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	240	2	0,01%
2016	256	0	0,00%
2017	250	1	0,00%
2018	259	0	0,00%
2019	263	0	0,00%
2020	266	0	0,00%
2021	274	5	0,18%
2022	282	4	0,14%

Forrás: intézményi adatgyűjtés (Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda)

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	n.a.	56	4,00%
2016	n.a.	73	6,00%
2017	n.a.	48	4,00%
2018	n.a.	37	3,00%
2019	n.a.	30	2,00%
2020	n.a.	22	3,4%3
2021	n.a.	20	3,02%
2022	n.a.	24	3,65%

Forrás: intézményi adatgyűjtés (PIOK)

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	1	0	8	8	19	10
2017	3	1	4	4	12	7
2018	2	1	6	6	15	10
2019	0	0	3	3	12	8
2020	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A fenti számadatok a PIOC vonatkozásában:

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	3	1.25%	n.a.	n.a.	n.a.	-
2016	1	0.46%	8	8,00%	19	10.1%
2017	3	1.33%	4	4,00%	12	6.6%
2018	2	0.98%	6	6,00%	15	9.9%
2019	2	0,94%	3	3,00%	12	8.5%
2020	0	0%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	1	0,4%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	1	0,39%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: intézményi adatgyűjtés (PIOK)

és a Fáy Szakképző Iskola vonatkozásában:

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	-	-	42	13,46%	-	-
2016	-	-	8	8,00%	19	10.1%
2017	-	-	4	4,00%	14	7,7%
2018	-	-	3	3,00%	19	12,5%
2019	-	-	3	3,00%	15	10,6%
2020	-	-	4	4,94%	10	5,41%
2021	-	-	6	5,66%	4	1,8%
2022	-	-	-	-	1	0,33%

Forrás: intézményi adatgyűjtés

Az adatok értelmezéséhez hozzátartoznak a közoktatás területén végbemenő sorozatos reformok. Így pl. a 2020/2021-es tanévtől a szakképzés megreformálása eredményeként a szakgimnázium helyett már technikum osztályok vannak, a szakközép tantervi jellemzője pedig szakképző lett. A táblázat adataihoz hozzátartozik az a tény, hogy a Fáy Szakképző Iskola vonatkozásában még vannak kifutó osztályok a régi rendszerből, mely adatok megjelennek a táblázatban.

A 2022/2023 tanévben a technikum osztályban 1 fő (1,42%) tanuló tekinthető hátrányos helyzetnek.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	118	13
2017	56	0
2018	54	0
2019	51	0
2020	57	0
2021	58	0
2022	46	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önk

A vizsgált időszakban a hátrányos helyzet megállapítására 1 gyermek esetében az elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt történt, a többi esetben a megállapítás a szülők alacsony iskolai végzettségén alapult.

A 2021-2022. években, valamennyi esetben a szülők alacsony iskolai végzettsége volt a jogalap. Az érintett gyermekek számának csökkenésével az érintett családok száma is csökkent.

Települési adatok:

Családok száma, amelyekben a hátrányos helyzetű gyermekek élnek	
év	családok száma
2018	25
2019	19
2020	21
2021	20
2022	15

2022-ben a 15 gyermekből 11 részesült szünidei gyermekétkeztetésben.

A 2022. évben megállapított hátrányos helyzetű gyermekek életkori megoszlása	
életkor	létszám
0-2	4

3-5	6
6-13	28
14-17	5
18 évesnél idősebb	3

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógy-pedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

2013. január 1-től az addig önkormányzatok működésében lévő általános iskolák és a zeneiskola átkerült az állam, illetve a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába, a gyermekétkeztetési feladatok, mint szociális ellátási forma azonban megmaradt az önkormányzatoknál.

A 2021/2022-es tanévben Magyarországon – az előzetes adatok alapján – 1 millió 849 ezren vesznek részt a köznevelés, a szakképzés és a felsőoktatás különböző szintű képzéseiben. 318 ezren óvodások és közel 724 ezren általános iskolások, 511 ezren pedig középfokú oktatási intézményekben tanulnak. 2,6 ezer súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek részesül fejlesztő nevelés-oktatásban. A felsőoktatásban közel 294 ezer hallgató folytat tanulmányokat.

A Dunakeszi Tankerületi Központ fenntartásában működik a Péceli Alapfokú Művészeti Iskola. Az intézmény a harmonikus egyéniség kialakításához elengedhetetlennek tartja a zenei nevelést, ezért arra törekszik, hogy az intézményben elsősorban a speciális, csak ettől a nevelési formától várható képzési rendszer keretében az Európában hagyományosan komoly zenének tekintett műfaj oktatása folyjon. A nevelőtestület azt tartja szem előtt, hogy a zenetanítás sajátos képességekre épül, melyek fejleszthetők.

1. tábla

A 2021/2022-es tanév előzetes köznevelési és iskolarendszerű szakképzési statisztikai adatai

(fő)

Feladatellátási hely	Gyermekek, tanulók létszáma					Főmunkaviszony keretében pedagógus munkakörben alkalmazottak száma	
	a nappali oktatásban	a felnőttoktatásban, nem nappali oktatásban	összesen	ebből		összesen	ebből nő
				leány	Integráltan és külön csoportban nevelt, oktatott sajátos nevelési igényűek		
Óvoda	318 422	–	318 422	152 931	10 634	30 750	30 586
Általános iskola	720 002	3 820	723 822	350 476	58 311	74 482	63 903
Szakképző iskola és készségfejlesztő iskola	7 167	2	7 169	2 765	7 108	1 560	1 144
Szakképző iskola (szakképző iskola és kifutó szakközépiskola)	64 729	19 892	84 621	30 105	9 571	5 425	2 739
Gimnázium	194 226	31 329	225 555	124 757	3 689	18 629	13 137
Technikum, szakgimnázium (technikum, kifutó szakgimnázium és Nkt. szerinti szakgimnázium)	165 752	27 943	193 695	95 175	8 394	16 523	10 329
Fejlesztő nevelés- oktatás	2 579	–	2 579	1 073	2 579	445	425
Összesen	1 472 877	82 986	1 555 863	757 282	100 286	147 814	122 263

Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma, Innovációs és Technológiai Minisztérium (KIR-STAT, SZIR-KRÉTA).

Pécelen a más településekről péceli iskolákba járók aránya 7 % körül mozog. A településen élő iskolás korú gyerekek közül a más településekre eljárók számára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre ilyen jellegű adatok. Az azonban tapasztalható, hogy bizonyos életkortól a - jellemzően a 8 évfolyamosként működő - környékbeli intézményekbe viszik a szülők a gyerekeket a továbbtanulási esélyeik növelése érdekében. Ez

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG (PVO)		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	3	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	340	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	15+1 és gyógypedagógiai csoport nincs	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6	18
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	2*25nap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	33	8
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	32	8
Gyógypedagógusok létszáma	-	-
Dajka/gondozónő	16	-
Kisegítő személyzet	3	-

Forrás: intézményi adatgyűjtés (PVO)

A PVO álláshelyeinek száma intézményi bontásban				
álláshelyek	Székhelyóvoda (Nyitnikék Óvoda)	Szivárvány Óvoda	Gesztenyész Óvoda	összesen
intézményvezető/ tagintézményvezető	1	1	1	3
intézményvezető helyettes	2	0	0	2
óvodapedagógus	12	9	7	28
óvodapszichológus	1	0	0	1
óvodatitkár	1	0	0	1
pedagógiai asszisztens	4	3	2	9
dajka	7	5	4	16
kisegítő dajka	1	0	0	1
karbantartó	0,5	1	0	1,5
közfoglalkoztatott	0	0	0	0
intézményi álláshelyösszesen	29	19	14	62,5

Megjegyzés: A 15+1 csoportszám azt jelöli, hogy a Székhely Óvoda feladatellátási helyen 6+1 csoport működik, mert a tornaterem is egy csoportszoba.

A 2*25 nap: a város északi és déli részén az óvodák 2 turnusban zárnak a teljes iskolai nyári szünet ideje alatt 5-5 hétre, így az óvodai ellátás folyamatosan biztosított a nyári időszakban is.

Óvodapedagógusok száma: a 16 óvodai csoportra számolva + 1 fő intézményvezető = 33 óvodapedagógus, az intézmény alkalmazásában jelenleg 25 óvodapedagógus áll.

Gyógypedagógusok száma: az intézmény alkalmazásában nincs gyógypedagógus, azonban a szakértői vélemények alapján megbízási szerződéssel 3 fő gyógypedagógust és 2 fő TSMT terapeuta került foglalkoztatásra. Az óvodapszichológus száma 1 fő. A pedagógiai asszisztensek létszámát az Nkt. 2. melléklete hatá-

rozza meg, 3 óvodai csoportonként 1 fő. Az óvodás gyermekek biztonságos ellátása érdekében összesen: 5 fő Nkt. szerint alkalmazott + 6 fő képviselő testületi döntés alapján alkalmazott pedagógiai asszisztens.

Ugyan az új óvoda megépítése 2014 óta várat magára, a 2022/2023-as tanévet tekintve, minden 2022. augusztus 31. napjáig jelentkező 3. életévét betöltött gyermeket fel tudtak venni valamelyik intézménybe.

A 2023/2024-es nevelési év adatai azonban már nem ilyen derűlátóak. Az Oktatási Hivatal nyilvántartása szerint a 2023. augusztus 31. napjáig a harmadik életévüket betöltő óvodaköteles gyermekek száma 231 fő. Az óvodai beíratás alatt 252 fő volt a PVO intézménybe beiratkozók száma, melyből 56 főt a környékbeli óvodák vettek fel, 27-en pedig nem töltötték be a 3. életévüket 2023. augusztus 31. napjáig.

A felvételi döntés meghozatalakor a következő szempontok kerültek előtérbe:

- bölcsődéből jön a gyermek,
- testvér beiratkozó,
- hátrányos helyzet,
- rgyvk-s,
- valamilyen egészségügyi problémája van.

Mivel az óvodában maradó gyermekek száma 283 fő, a PVO 125 gyermek felvételét tudta biztosítani a következő nevelési évre, mely egyúttal azt is jelenti, hogy 44 óvodaköteles gyermek felvételét férőhely hiányában el kellett utasítani. A 408 fős feltöltöttség is csak az alapító okiratban rögzített maximális létszám 20 %-kal történő megemelésével biztosítható.

Az önkormányzat vezetése minden lehetőséget igyekszik megragadni, hogy a 2023. szeptemberi nevelési év kezdetére minden óvodaköteles gyermek helyzete rendeződjön.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	0	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	4	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	75	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	06,30	17,30
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	10	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	6	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: intézményi adatgyűjtés

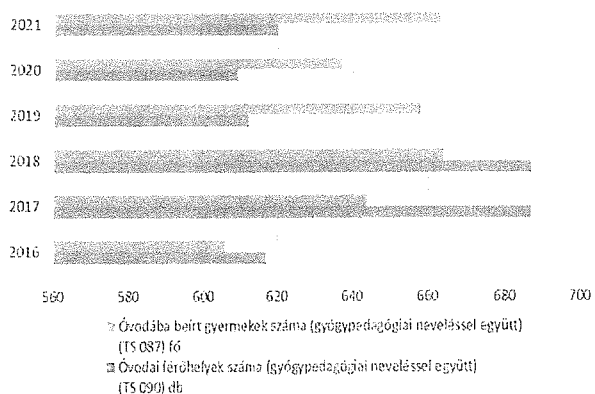
(Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	702	24	617	5	606	0	0	25
2017	736	27	687	6	644	0	0	24
2018	749	27	687	6	664	0	0	25
2019	744	27	612	6	658	0	0	24
2020	750	28	609	6	637	0	0	23
2021	855	28	620	6	663	0	0	24

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai férőhelyek

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (PVO)								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	694	15+1	407	3	382	0	0+SNI 3	23,8
2016	702	15+1	407	3	396	0	0+SNI 7	24,75
2017	736	15+1	407	3	373	0	0+SNI 9	23,31
2018	749	15+1	407	3	392	0	0+SNI 10	24,5
2019	744	15+1	340	3	386	0	0+SNI 8	24,1
2020	750	15+1	340	3	376	0	0+SNI 6	23,68
2021	785	15+1	340	3	396	0	0+SNI 11	24,75
2022		15+1	340	3	384	0	0+ SNI 11	24

Forrás: Intézményi adatgyűjtés (PVO)

A fenti táblázatban szereplő 15+1 óvodai csoport esetében a +1, a Nyitnikék Óvoda tornatermét jelöli. Az Nkt. 13-25 fő létszámban határozza meg az óvodai csoportok gyermeklétszámát. Az egy óvodai csoportra jutó gyermekek száma feladatellátási helyenként is változatos képet mutat. A Szivárvány Óvoda átlagos csoportlétszáma 23,4 fő, a Gesztenyés Óvoda átlagos csoportlétszáma 19,25 fő, a Nyitnikék Óvoda átlagos csoportlétszáma 28,6 fő.

A sajátos nevelési igényű gyerekek létszáma - az intézmény adatai szerint - az alábbiak szerint alakult.

Év	Székhelyóvoda	Szivárvány Óvoda	Gesztenyés Óvoda
2015.	1 fő mozgásszervi fogyatékkal élő	2 fő beszéd fogyatékos	-
2016.	2 fő beszéd fogyatékos	1 fő értelmi fogyatékos 3 fő beszéd fogyatékos	1 fő súlyos magatartás zavaros
2017.	1 fő enyhe értelmi fogyatékos 3 fő beszéd fogyatékos	2 fő beszéd fogyatékos 1 fő súlyos tanulási zavarral küzdő	1 fő autizmus spektrumzavaros 1 fő súlyos tanulási zavarral küzdő
2018.	1 fő enyhe értelmi fogyatékos 2 fő beszéd fogyatékos	3 fő beszéd fogyatékos 3 fő súlyos tanulási zavarral küzdő	1 fő autizmus spektrumzavaros
2019.	1 fő beszéd fogyatékos	1 fő nagyothalló 2 fő beszéd fogyatékos 3 fő súlyos tanulási zavarral küzdő	1 fő autizmus spektrumzavaros

2020.	1 fő autizmus spektrumzavaros	1 fő nagyothalló 2 fő beszéd fogyatékos 2 fő súlyos tanulási zavarral küzdő	-
-------	-------------------------------	---	---

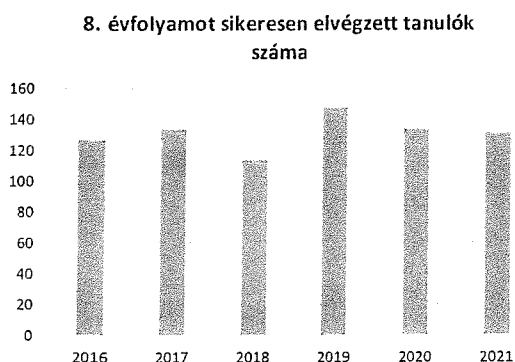
Az óvodapszichológus vonatkozó beszámolója szerint a 2020/2021-es nevelési évben közel 30 gyermek részesült rendszeres pszichológiai ellátásban a PVO-ba járó gyermekek közül. Ez a gyakorlatban mintegy 300 közvetlen foglalkozást jelentett. Az esetek legnagyobb részét a Pedagógiai Szakszolgálat által előírt fejlesztések tették ki, de pedagógiai ajánlásra és szülői kérésre is történt ellátás.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	3	56	3	22,77	6,90
2017	3	55	3	22,71	7,53
2018	3	56	3	22,73	7,15
2019	3	57	3	22,56	7,08
2020	3	57	3	23,09	6,76
2021	3	56	3	23,70	6,41

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	126
2017	134
2018	113
2019	148
2020	134
2021	131

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetésről és jogellenes elkülönítésről az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belül nincs tapasztalatunk.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Az iskoláknak lényeges társadalmi szerepük lehet abban, hogy a hátrányos helyzetű tanulók az otthonról hozott szociális és emocionális hiányosságokat hosszú távon leküzdjék.

- f) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Önkormányzatunk hosszú évek óta csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz, melynek célja, hogy a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé tegye a felsőoktatásban való részvételt.

2015-ben a Bursa Hungarica ösztöndíjrendszer keretében a pályázat kiírását és elbírálását követően 10 fő 2016-ban 12 fő, felsőoktatásban résztvevő részesült támogatásban.

2022. évben 3 érvényes pályázatot benyújtó összesen 900.000 Ft támogatásban részesült. Az előnyt jelentő feltételek között a nagycsaládos állapot, az érintett család valamelyik tagjának tartós betegsége vagy fogyatékossága szerepelt.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyermek-házát rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztesítésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	308	67
2017	0	0	329	60

2018	0	0	311	45
2019	0	0	230	30
2020	0	0	314	41
2021	0	0	397	19
2022	0	0		6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyári szünidő idején a szülők számára megterhelő feladat a gyermekek elhelyezésének megszervezése. A piaci alapon elérhető szolgáltatások sok család számára nem elérhetőek.	A jelenleg működő nyári gyermek-felügyelet további fenntartása illetve lehetőség szerint fejlesztése, kibővítése
Tanítási időn kívül sok gyerek csellen, bandázik.	Alternatívát nyújtani a gyermekeknek a hasznos időtöltésre. Tanítási időn kívüli hasznos időtöltés megszervezésével megelőzni a nemkívánatos (drog, alkohol, cigaretta) magatartásformákat.
Sok a részképesség-zavarral küzdő gyermek. A speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztését, gondozását segítő szakemberek alacsony száma a településen.	Az SNI tanulók, valamint a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának és hátrányainak csökkentése. Megkeresni a lehetőséget a fejlesztést végző szakemberek – lehetőség szerint helyben történő – biztosítására, a meglévő szakemberek számának növelésére.
Folyamatos az óvodapedagógus hiány az önkormányzati fenntartású óvodákban.	Óvodapedagógusi létszám feltöltése, növelése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A nemek közötti esélyegyenlőség biztosítása az Európai Unió egyik legfontosabb politikai célja az integráció kezdete óta. Sajnálatos tény, hogy minden eredmény ellenére napjainkban is esélyegyenlőségi kérdésként tartjuk számon.

Az egyenlő bánásmóddal szemben az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a nők tényleges egyenjogúsítása érdekében az élet legkülönbözőbb területein, így az oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti.

A nemek között történetileg különféle okokból kialakult egyenlőtlenségek valamilyen formában (anyagi helyzet, hatalom, presztízs stb.), illetve mértékben máig fennmaradtak. A modern társadalmak egyenlőtlenségei közül az oktatás az a terület, ahol a legnagyobb mértékű a lányok hátrányainak a csökkenése, sőt a trendek megfordulása tapasztalható. Az utóbbi évtizedekben kétféle változási irány is megfigyelhető a fejlett társadalmakban. Egyrészt növekszik a lányok iskolázottsági szintje, másrészt az alapvető képességek és kompetenciák terén is javul a lányok relatív (a fiúkhoz viszonyított) teljesítménye. Ezek a tendenciák Magyarországon is megfigyelhetőek. A szakmaszerzésre orientált középfokú képzésben továbbra is lényegesen több fiú vesz részt, de a felsőfokú képzésben 1995-től megfordultak a korábbi belső arányok, immáron több lány iratkozik be valamilyen felsőoktatási intézménybe, mint fiú.

(Cs. Czachesz Erzsébet - Radó Péter: Oktatási egyenlőtlenségek és speciális igények)

A 2021. év végi demográfiai és közszolgáltatási adatok vizsgálatából az alábbi összefüggések állapíthatók meg:

- a település összlakosság számának 51,2 %-a (8 817 fő) nő,
- a 18-64 éves - aktív korú - női lakosok aránya 50,32 % (5 447 fő),
- nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél belül 53,66 %,
- a 65 év feletti lakosok közül a nők aránya 58,8% (1 547 fő),
- nyugdíjban, ellátásban, járadékban, egyéb járandóságban részesülő nők aránya 61,22 % (2 019 fő),
- öregségi nyugdíjban részesülő nők aránya 62,8 % (1 749 fő)

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja, mivel hazánkban még mindig jelentősen a nők vállalnak nagyobb részt a családi és háztartási teendők ellátásában. E felfogás általánosságára folytán a munkáltatók esetenként a férfiaknál korlátozottabb rendelkezésre állással számolnak, olykor az előmenetelben is a férfiakat részesítik előnyben.

Magyarországon a kétkeresős családmódel a jellemző. A nyolcvanas években a férfiak és a nők körében egyaránt megvalósult a teljes foglalkoztatottság, majd a rendszerváltást követő gazdasági átalakulás nyomán a nők tömegesen, a férfiaknál nagyobb arányban szorultak ki tartósan a munkaerőpiacról. A foglalkoztatottság 1997-ben stabilizálódott a rendszerváltozást követően.

A magyar nők naponta átlagosan több órával hosszabb időt töltenek munkával, mint a férfiak, ami összefügg az otthoni feladatok hagyományosan egyenlőtlen elosztásával.

A családtámogatási rendszer átalakítása, a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények bővítése és az atipikus munkavállalási formák elterjedése fontos ösztönzője lett a nők mielőbbi munkaerő-piaci visszatérésének.

Az egyes területekre koncentrálódó munkaerőhiány növekedésével a munkáltatók is egyre inkább rákényszerülnek, hogy figyelembe vegyék a kisgyermeket nevelő nők sajátos igényeit. A 6 éven aluli gyermeket nevelő nők foglalkoztatási rátája azonban továbbra is jelentősen elmarad a gyermeket nem, vagy csak iskoláskorú gyermeket nevelőktől. Bár az említett intézkedések hatására 2010-hez képest nőtt a 3 évesnél fiatalabb gyermeket nevelő 25–49 év közötti anyák munkaerőpiaci jelenléte, így is csak alig valamivel több mint 15%-uk minősült foglalkoztatottnak 2017-ben. A nők foglalkoztatási rátája a gyermekek növekvő számával párhuzamosan csökken, bár az egy- és kétgyermekesek közötti különbség nem jelentős. A 3 és több gyermeket nevelők (akik így gyermeknevelési támogatás igénybevételére jogosultak) foglalkoztatási rátája 2017-ben még több mint 20 százalékponttal alacsonyabb volt, mint a kétgyermekesé, 2010-hez képest azonban az ő foglalkoztatási rátájuk emelkedett a legjobban. Ebben vélhetően annak is szerepe volt, hogy a nagycsaládosoknak járó kiemelt összegű adókedvezményt gyakran csak két szülő együttesen tudja teljes mértékben igénybe venni.

a 25-49 éves nők foglalkoztatási rátája a háztartásban élő legfiatalabb gyermek életkora szerint %-ban				
Forrás: KSH				
év	gyermek életkora			
	0-2 éves	3-5 éves	6-16 éves	nem él gyermek a háztartásban
2005	11	57	74	79
2010	12	59	75	77
2015	15	70	82	84
2019	18	75	87	88

2010 után általánosan bővültek a munkapiaci lehetőségek, és a gyermeket nem nevelő nők foglalkoztatási rátája, 2019-ben közel 90%-uk volt foglalkoztatott. Emellett emelkedett a gyermekes anyák foglalkoztatása is. Legnagyobb mértékben az óvodás korú gyermeket nevelő nők foglalkoztatása növekedett, 2019-ben már 75%-uk foglalkoztatott volt. (Makay Zsuzsanna: Családtámogatás, női munkavállalás)

Munkaerőpiaci szempontból a kisgyermeket nevelő, illetve a nagycsaládos nők is az átlagosnál rosszabb helyzetben vannak, hiszen olyan munkahelyre van szükségük, ahol a munkavégzés feltételei segítik, vagy legalábbis nem nehezítik a gyermeknevelési feladataik ellátását. Az elmúlt években nőtt a kisgyermek ellátását szolgáló intézményi férőhelyek száma, illetve a jogi szabályozás révén anyagilag érdekeltté tették az érintetteket a gyermekgondozási ellátás melletti munkavállalásban. Az adóban érvényesíthető gyermekkedvezmény is ösztönzőleg hathat a nők munkavállalására.

A közfoglalkoztatás egyszerre tölt be foglalkoztatáspolitikai, szociális és településüzemeltetési funkciókat. Az elmúlt évek jellemző a szűkülő létszám, valamint a közfoglalkoztatottak összetételének a változása is. Folyamatosan nőtt a közfoglalkoztatottak között a nők aránya, de a közfoglalkoztatási munkalehetőségek kínálata kevésbé reagált erre. A nők aránya 2013-ban még 40 százalék alatt volt, 2016-ra 50 százalékra emelkedett és 2021-re meghaladta a 60 százalékot. Ez a tendencia a járvány idején is folytatódott. A folyamatnak részben az az oka, hogy az elsődleges munkapiacra a (szakképzetlen) férfiak könnyebben tudnak elhelyezkedni, például az építőipar fellendülése miatt. Ehhez járulnak a gyermekekkel kapcsolatos közszolgáltatások és a tömegközlekedés elégtelenségei. A családok egy része csak akkor tudja megoldani a gyermekek óvodába, iskolába vitelét, ha valamelyik családtag, jellemzően az anya, az adott településen dolgozik, és erre sok esetben csak a közfoglalkoztatás kínál lehetőséget. (Bazsalya Balázs & Molnár György: közfoglalkoztatás a válság alatt)

Települési szinten a nők foglalkoztatottsága kapcsán elmondható, hogy az országos trendeknek megfelelően felülreprezentáltak az álláskereső körében, de arányaiban ez a különbség csökkenést mutat.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

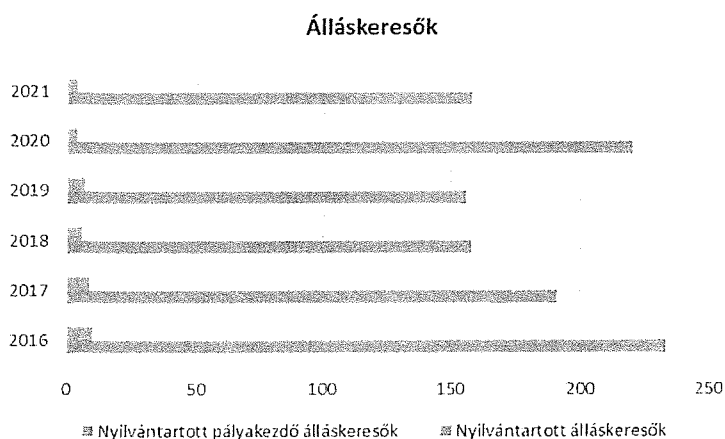
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	53,65	56,8
2017	51,83	60,61
2018	56,33	56,18
2019	46,79	58,9
2020	45	56,57
2021	51,9	53,66

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	233	10
2017	191	9
2018	158	6
2019	156	7
2020	220	4
2021	158	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A településen a pályakezdő álláskeresők aránya az összes álláskereső között viszonylag alacsonynak tekinthető. Ebből valószínűsíthető, hogy Pécelen az oktatásból a munka világába történő átlépés nehézsége nem képezi jelentős okát a munkanélküliségnek.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nem állnak rendelkezésre olyan adatok, melyek kifejezetten a nők foglalkoztatását segítő programokra vonatkoznának. A munkanélküliségről szóló adatoknál látható volt, hogy bár a nők száma meghaladja a másik nemnél megadott adatokat, ugyanakkor nincs szignifikáns eltérés a nemek között a foglalkoztatottság tekintetében.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A magyar társadalom hagyományos családmodellje még mindig megtalálható a hétköznapokban, e szerint a nők helye a családi tűzhely körül van és nem a munkaerőpiacon. Sok esetben a probléma nem is a munkanélküliség oldaláról jelentkezik, hanem abban, hogy a nők elsősorban olyan nemzetgazdasági ágazatokban helyezkednek el, melyek alacsonyabb presztízsűek. A nők hátrányát kétségtelenül fokozhatja a kisgyermekes családi háttér és azzal ezzel összefüggő munkatapasztalat hiánya.

Az idősebb roma nők sok esetben saját nemzetiségük tradíciójának foglyai, hiszen a korai gyermekvállalás, iskolázottság hiánya miatt életterük eléggé beszűkül. Viszont nem elégséges csupán saját kultúrájuknak megfelelniük, a többségi társadalomba is be kell illeszkedniük (Demsá, 2015). A közösségi normájuk szerint a „jó”, „tisztá” nő otthon van a családdal. Mos, főz, takarít, ellátja a gyermekeket. A családfenntartó szerep így kizárólag az édesapára hárul. Viszont ahol sokan élnek egy háztartásban, ez túl nagy feladat. Sok esetben a nők is dolgozni kezdenek, ami a férfiak szemében nem mindig pozitív, hisz ez egyfajta presztízsvesztés számukra (Makrai, 2020). Ezzel együtt kezd megjelenni a házimunka megosztása is, hiszen ők is részét képezik a munkaerő piacnak. Különösen a nem tradicionális közösségekben élő fiatalabb korosztály keresi a kitörési, továbbtanulási lehetőségeket. Tudják, hogy szüleikkel szemben nekik már jóval több opció áll a rendelkezésükre. Próbálnak jó példává válni a gyermekeik szemében, és az idősebbekkel ellentétben már nem szűk látókörűek. Tudják, hogy egy jó munkahellyel már van esélyük kilépni a mélyszegénységből. Tehát a roma nők emancipációja elkezdődött a magyar társadalomban is (Géczy & Gergelics, 2019).

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az elmúlt évtizedekben a nők bérhátránya világszerte főként azért csökkent, mert a nők átlagos iskolai végzettségi szintje relatíve emelkedett a férfiakéhoz képest, így a nők egyre kevésbé szegregálódtak alacsony bérű és alacsony képességigényű foglalkozásokba.

Települési szinten nem áll rendelkezésünkre olyan adat, mely települési szinten hátrányos megkülönböztetésről szólna a nők esetében a foglalkoztatás területén.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerőpiaci helyzetének vizsgálata során fontos a keresőtevékenységen túli feladatok figyelembe vétele is. A munka és a magánélet összeegyeztetése, valamint a háztartási feladatok családon belüli megosztása nem csupán a nők munkaerőpiaci lehetőségei, hanem a családi gyermekvállalási döntések, a család

és a gyermekek fejlődése szempontjából is fontos szerepet játszik. Szakemberek véleménye szerint a kétkezes családmodellben több gyermeket vállalnak azok a családok, ahol az anya képes összehangolni a gyermek, a háztartás és a fizetett munkavállalás követelményeit, és ahol a gyermekvállalást követően az anya nagyobb eséllyel tud elhelyezkedni a munkapiacra. Ehhez azonban nem csupán a munkahelyi időbeosztás rugalmassága, hanem a partnerek közötti munkamegosztás is jelentősen hozzájárulhat.

A településen élő kisgyermek száma folyamatosan nő, mely igen nagymértékben köszönhető a jellemzően fiatal, kisgyermekes betelepülő családoknak. A családok számára létfontosságú, hogy amilyen hamar lehet, a szülők visszatérhessenek a munkaerőpiacra. A lakosság nagy számban nem helyben dolgozik, jelentős mértékű az ingázó munkavállalók száma. Önmagában a feladatok családon belüli megosztása nem elegendő. A bölcsődei, óvodai férőhely hiány megoldása szükséges, hogy a gyermekek a kezdetektől fogva helyben nevelkedhessenek és helyben vehessék igénybe a szükséges szolgáltatásokat.

Pécelen a munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások önkormányzati és civil szervezetek összefogásában, illetve szolgáltatásain keresztül valósulnak meg.

Az önkormányzati fenntartású bölcsőde mellett családi napközik is nyújtanak bölcsődei, illetve alternatív napközbeni ellátást gyermekeknek Pécelen, ezek azonban jelentős többlet anyagi terheket jelentenek az érintetteknek.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	1,87	2,43	2,15%
2017	1,57	1,9	1,74%
2018	1,11	1,73	1,42%
2019	1,23	1,57	1,40%
2020	1,9	1,99	1,95%
2021	1,32	1,45	1,39%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A városban az önkormányzat az egyik legnagyobb foglalkoztató, alkalmazottai körében jóval magasabb a nők száma a férfiakénál.

Az önkormányzat szerve, a Péceli Polgármesteri Hivatal esetében az alábbiak szerint alakult az elmúlt években dolgozók nemek szerinti megoszlása. Az adatok egyértelműen mutatják, hogy mint általában a közsférában, itt is a dolgozók döntő többségét a nők alkotják.

a hivatal személyi állományának nemek szerinti adatai							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
nők száma (fő)	26	30	31	32	33	35	34
férfiak száma (fő)	8	11	13	8	8	10	9
nők aránya %-osan	76,5	73,1	70,45	80	80,5	77,8	79

Forrás: Önk. (Péceli Polgármesteri Hivatal éves munkájáról szóló beszámolók)

A gyermeket nevelő nők esélyeit a szolgáltatási hiányosságok jelentősen rontják. A kisgyermeket nevelők munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében meghatározó az intézményi férőhelyek száma, elérhetősége, valamint a munkáltató által biztosított családbarát megoldások.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	8	n.a.	-
2017	8	n.a.	-
2018	8	n.a.	-
2019	7	n.a.	-
2020	7	n.a.	-
2021	7	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A magyar családtámogatási rendszer sokféle juttatással és szolgáltatással támogatja a gyermeket nevelő szülőket. Az utóbbi években a családtámogatási rendszer jelentősen bővült, 2018-ban a kiadások a GDP mintegy 4,8%-át tették ki.

A támogatások elsődleges célja továbbra is a gyermekvállalás ösztönzése, de a gyermekes családok életminőségének javítása is fontos szempont. A támogatások egy része a gyermektelen családokat ösztönzi gyermekvállalásra (pl. babaváró hitel), míg mások a már gyermekes családokat támogatják (családi otthontermelési kedvezmény). Sokrétű a támogatás olyan szempontból is, hogy míg a 2019-ben bevezetett babaváró támogatás és a jelzáloghitel elengedése elsősorban a fiatalokat célozza meg, míg mások (pl. támogatott hitel, nagycsaládos autóvásárlás) a már gyermekes családokat (is) érintik.

Magyarországon a gyermek 2 éves koráig vehető igénybe a gyermekgondozási díj (ismert nevén a gyed), ami mellett 2014-től teljes állásban is lehet dolgozni. 2014-ig annak a szülőnek járt a gyed, aki felfüggesztette a munkáját, ők elsősorban a nők voltak. 2014-től ez megváltozott. Már a férfiak is igénybe vehetik a gyed-et, 2019-ben 13 444 férfi élt ezzel a lehetőséggel, ez az országos átlag 12,8 százaléka volt. Ott igénylik nagyobb arányban a férfiak a gyedet, ahol az alacsony bérek miatt jobban számít, hogy kinek a keresete után folyósítják azt. (Makay Zsuzsanna: Családtámogatás, női munkavállalás)

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői ellátás által jelenik meg.

A 2023. január 1-i állapot szerint 9 védőnői körzet került kialakításra a városban, melyből 7 területi státusz. A területi védőnői feladatok 2023. májusától 2 telephelyen kerültek kialakításra a városban. A védőnői ellátásban évek óta jelen van a szakemberhiány, a kieső státuszok helyettesítéssel kerülnek megoldásra.

Egyre gyakoribb probléma a nagyszülői háttér, nagyszülői segítség hiánya. Az okok között keresendő, hogy a nagyszülők még aktív dolgozók vagy állapotuk, életkoruk miatt nem tudnak segítséget nyújtani.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Önkormányzatunk bűnmegelőzési programmal nem rendelkezik.

2020. január 1. napjával módosításra került a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet, mellyel a családvédelmi koordináció a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe került át.

A hozzátartozók közötti erőszak fogalmát, másrészt azon személyek, szervezetek, szolgáltatók körét, akik a törvényben meghatározott alaptevékenységük keretében a hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot látják el a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény határozza meg. E szerint hozzátartozók közötti erőszaknak minősül a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, a szexuális önrendelkezéshez való jogot, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenység, illetve a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított, a méltóságot, az életet, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető mulasztás (a továbbiakban együtt: hozzátartozók közötti erőszak).

A cselekmény szempontjából hozzátartozónak kell tekinteni a Ptk.-ban meghatározott közeli hozzátartozókat és hozzátartozókat, valamint a volt házastársat, a volt élettársat, a bejegyzett élettársat, a volt bejegyzett élettársat, a gondnokot, a gondnokoltat, a gyámot, a gyámoltat.

A hozzátartozók közötti erőszak megelőzéséhez kapcsolódó feladatot látják el és szükség esetén jelzéssel élnek a családvédelmi koordinációért felelős szerv felé

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- a köznevelési intézmény, a szakképző intézmény és a nevelési tanácsadó,
- a gyámhatóság,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- az egyesületek, alapítványok.

A járványhelyzet elemzésekor a statisztikák a kapcsolati erőszak növekedését mutatták ki, ami a kényszerű összeczártság és az ebből kialakuló fokozott stresszhelyzetekből fakadt.

A Gödöllői Rendőrkapitányság éves jelentése szerint a kapcsolati erőszak, hozzátartozók közötti erőszak miatt indult rendőrségi intézkedések során minden esetben az ideiglenes megelőző távoltartás elrendelésének a jogszabályi feltételei kerültek megvizsgálásra, melyre 2021-ben 3, 2022-ben 1 alkalommal került sor.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. Hazánkban a NANE Egyesület a legismertebb szervezet, mely felvállalta az e társadalmi jelenségről szóló ismeretek terjesztését.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen nem működik olyan intézmény, melyet a krízishelyzetben lévő nők igénybe vehetnének. Nincs anyaothton, családok átmeneti otthona. A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról a Családsegítő Szolgálat tájékoztatja az érintetteket, illetve nyújt segítséget azok igénybevételéhez.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéletben betöltött szerepét vizsgálva nem szabad elfelejteni, hogy az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A település képviselő-testületében, bizottságaiban valamennyi ciklusban

jelen voltak nők is, változó számban. Számbeli hátrányukat ugyanakkor ellensúlyozta az a tény, hogy szinte minden esetben bizottsági elnöki pozíciókban tevékenykedtek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A járvány időszaka alatt jelentkező problémák erősebben érintették a nőket. Az atipikus foglalkoztatási formák terén a járvány hatására új lehetőségek nyíltak meg (home office, távmunka), de az ebben rejlő lehetőségeket főleg a versenyszférában és a szolgáltató szektorban dolgozó női munkavállalók tudták kiaknázni.

Az önkormányzat által fenntartott és működtetett bölcsődei és óvodai férőhelyek száma jelentős fejlesztésre szorul, melyet alátámasztanak az érintett gyermekek népességi adatai. Nincsenek arról számszerű adataink, hogy a magánszektor szolgáltatásait hányan veszik igénybe kényszerűségből. Az óvodák nyitva tartása nem igazodik a munkavállalói - főként a női munkavállalók - szükségletekhez, illetve a munkaadók nehezen váltanak a családayák szempontjából fontos atipikus foglalkoztatási formák irányába.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők szegregálódása.	A nők közéletbe történő fokozott bekapcsolódásának segítése.
Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei.	Családbarát intézkedések támogatása az önkormányzati fenntartású intézményekben, ahol magas létszámban dolgoznak nők.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Magyarországon a születéskor várható átlagos élettartam 2010 és 2019 között két évvel nőtt, 74,4 évről 76,2 évre. A növekedés valamivel meghaladja a várható élettartamnak az unió egészében mért átlagos emelkedését (1,1 év), a 2018-as születéskor várható élettartam azonban közel öt évvel az unió átlaga alatt marad.

A magyar nők átlagosan csaknem 6,5 évvel élnek tovább (79,3), mint a férfiak (72,9 év). Magyarországon a várható élettartam növekedése főként a középkorúak, kisebb részben az idősebb korosztály továbbélési valószínűségének bővülésére vezethető vissza. A 2019-es adatok szerint a Magyarországon élő emberek arra számíthatnak, hogy átlagosan életük 82%-ában, azaz 62 éven át egészségesek lesznek. A nők mintegy 2 évvel több időt tölthetnek egészségben, mint a férfiak. Az idősebbek a teljes népességnek évről évre egyre nagyobb hányadát teszik ki, napjainkban minden ötödik ember betöltötte a 65. évét. Az ilyen korú embe-

reknek hátralevő életük nagyobb részében krónikus betegségekkel és fogyatékoságokkal kell együtt élni, mindemellett még több mint 7 egészségben töltött életévre számíthatnak.

A 16 éves és annál idősebb lakosság negyztizedének van krónikus betegsége vagy más tartós egészségi problémája. Életkor szerint közel lineárisan emelkedik az idült betegséggel sújtottak aránya, a 16–24 évesek közötti 9%-tól a 75 éves és annál idősebbekre jellemző 83%-ig. A 16–24 éves férfiak és nők egyforma arányban jeleztek krónikus betegséget vagy egészségi problémát, a 25–34 évesektől a 45–54 évesekig kis különbséggel a nők érintettebbek, későbbi korosztályokban a sorrend megfordul.

(Forrás: KSH, Egészségügyi helyzetkép 2019)

Az időskorú népesség arányának növekedése nagy kihívást jelent hazánkban is az egészségügyi és szociális ellátórendszerre. A társadalmi-gazdasági változások következtében két megkerülhetetlen probléma jelentkezett, az egyik a nyugdíjprogramok fenntarthatósága, a másik pedig az idősekről való gondoskodás kérdése.

A társadalom elöregedése, a csökkenő népesség és az ellátórendszerek változása miatt növekszik az otthonokban ellátottak aránya a családokban.

Az idős társadalom életvitelét és egészségi állapotát tekintve is sokféleséget mutat: a tevékeny idősök számára a munkaerő-piaci esélyegyenlőtlenségek, a specifikusan időseket célzó programok hiánya, míg a betegségekben szenvedő, esetleg ápolásra szoruló idősök számára a szociális biztonság megteremtése, a megfelelő ellátás biztosítása fontos.

Az idősök esélyegyenlősége függ a generációk közötti szolidaritás alakulásától is. Az idősök, a nyugdíjasok jelentősen segítik gyermekeiket még családalapításuk után is, nem csupán az unokák gondozásában, hanem a fiatal családok megélhetésében. Ezt a feladatot az idősebb nemzedék csak akkor tudja ellátni, ha viszonylagosan stabil társadalmi helyzettel rendelkezik. Másfelől a fiatal családok jelentős szerepet játszanak az idősök szociális elszigetelődésének mérséklésében, az egészségükben megrokkant szülők gondozásában. Mivel korunkban már kevéssé jellemző a többgenerációs együttélés, ezt a feladatot a szülőktől távol élő fiatalok nem tudják ellátni, ezért az önkormányzati szociális intézményrendszerre jelentős feladatok hárulnak a magukra maradt idős emberekkel kapcsolatosan.

Az idősök foglalkoztatási helyzetének javításával, az aktív, tevékeny időskor hasznos eltöltésével enyhülhet a szociális, és az egészségügyi ellátórendszerre ható nyomás, tovább hasznosulhatnak az idősebb munkavállalók munkatapasztalatai, mellyel egyúttal az idősök életkörülményei is javulhatnak.

Az idősök nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú- és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít számukra. A KSH adatai szerint 2023 elején Magyarország lakosságának negyede, 2 millió 400 ezer ember részesült nyugdíjban vagy egyéb, nyugdíjfolyósítási körbe tartozó ellátásban. Míg az öregségi nyugdíjasok száma nem változott számottevően, az özvegyi nyugdíjasok száma határozottan csökkenést mutat, mely nagyrészt azzal magyarázható, hogy az idő előrehaladtával egyre kevesebb olyan ellátott maradt a rendszerben, aki saját jogon nem tudott öregségi nyugdíjat szerezni. 2023 elején a nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők 75,5 százaléka nyugdíjkorhatárt betöltött öregségi nyugdíjas volt, 6,3 százalékuk a nők kedvezményes öregségi nyugdíjában, a „nők 40”-ben részesült.

2011. január 1-jétől nyílt meg a lehetőség a nők részére a nyugdíjkorhatárra tekintet nélkül történő kedvezményes nyugdíjazásra, amelyet a 2010. évi CLXX. törvény szabályoz. Így – a jogszabályi feltételek megléte esetén életkortól függetlenül öregségi teljes nyugdíjra jogosulttá váltak azok a nők, akik legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkeznek.

A nők magasabb aránya a legtöbb ellátásfajtánál megfigyelhető. Az az ideai adatok alapján az összes ellátott 62 százaléka, a fő ellátásként özvegyi nyugdíjban részesülők túlnyomó többsége, 91 százaléka nő.

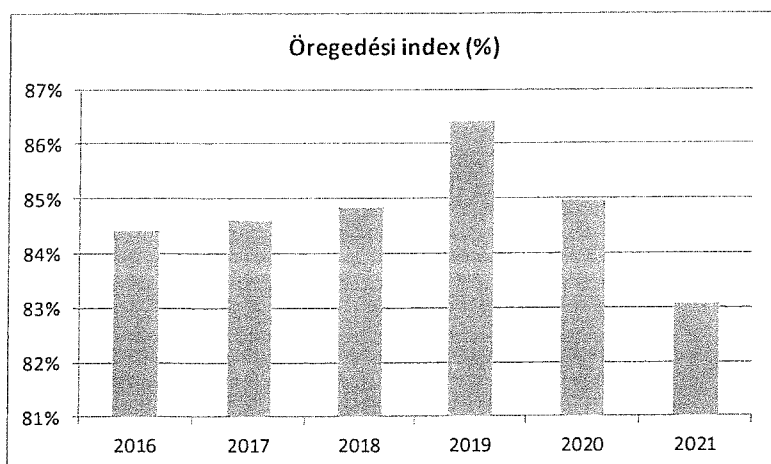
Népességarányosan a legkevesebb ellátott Pest vármegyében van. Az ellátotti arány alakulásában meghatározó az egyes területek korstruktúrája, ugyanis az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő megszerzése könnyebb a társadalmilag-gazdaságilag fejlettebb területeken élők számára a kedvezőbb munkaerőpiaci viszonyok miatt.

A településen élő 65 év feletti lakónépességre vonatkozó adatok alakulását, nemek szerinti megoszlását illetve az általuk igénybe vett ellátásokat az alábbi táblázatok szemléltetik:

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	2 376	2 814	84,43%
2017	2 440	2 884	84,60%
2018	2 511	2 960	84,83%
2019	2 597	3 005	86,42%
2020	2 630	3 096	84,95%
2021	2 632	3 168	83,08%

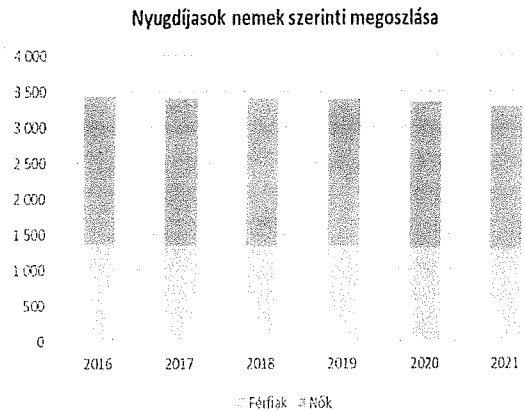
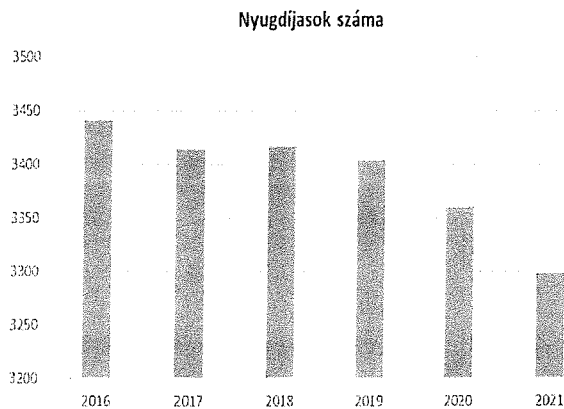
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	1 360	2 081	3441
2017	1 346	2 068	3414
2018	1 333	2 084	3417
2019	1 338	2 066	3404
2020	1 311	2 049	3360
2021	1 279	2 019	3298

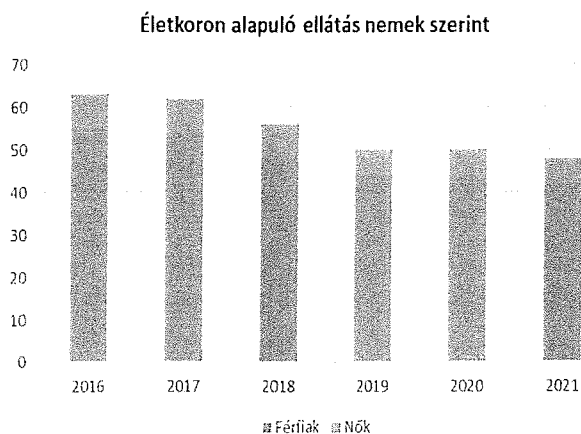
Forrás: TeIR, KSH Tstar

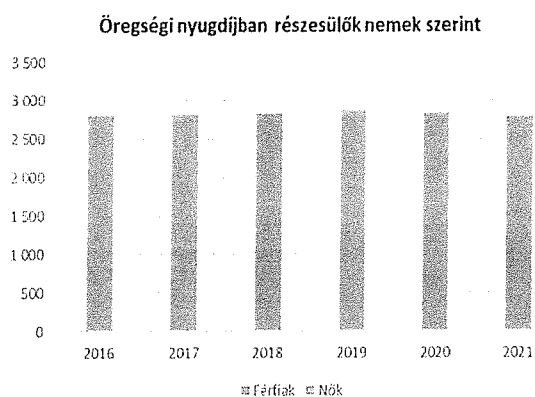
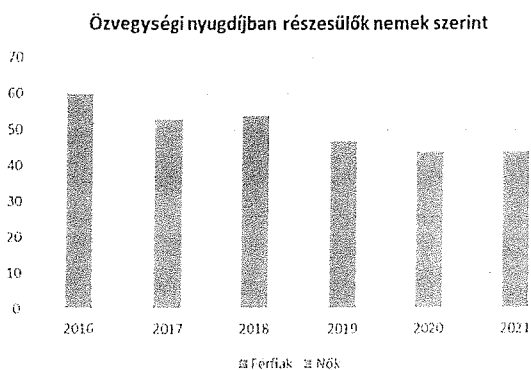
6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	55	8	1 064	1 752	9	51	n.a.
2017	54	8	1 059	1 763	9	44	4
2018	48	8	1 066	1 775	8	46	2
2019	44	6	1 088	1 780	8	39	3
2020	44	6	1 057	1 778	10	34	4
2021	42	6	1 036	1 749	6	38	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az életkoron alapuló ellátásban részesülők száma fokozatosan csökken, a nemek szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a férfiak száma jóval meghaladja a nőkéét. Fenti adatok annak tudhatók be, hogy a nők nagyrésze karkedvezményel (40 év munkaviszonnyal) megy nyugdíjba.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A mai magyar munkaerő-piaci helyzetben (öregedő-fogyó társadalom, munkaerő elvándorlás, magas önkéntes fluktuáció, kritikus munkaerőhiány, felfelé araszoló nyugdíjkorhatár stb.) vétek elmenni egy komoly munkatapasztalattal rendelkező, és még bőven munkaképes – és így potenciális – dolgozói réteg mellett. Az időskorúak nyugdíj melletti munkavégzésének, visszafoglalkoztatásának lehetőségét 2017-től teszik lehetővé a jogszabályok; 2017 és 2019 között ezt a feladatot szövetkezeti formában lehetett végezni, oly módon, hogy a nyugdíjasok a szövetkezet tagjaivá váltak és kölcsönzött munkaerőként közvetítették őket a munkáltatókhoz. 2019 januárjától már a jogosultsági időt szerzett nyugdíjasok közvetlen foglalkoztatására is megnyílt a lehetőség.

Az elmúlt években – köszönhetően elsősorban a nyugdíj mellett szerzett kereset járulégmentessé válásának, – nőtt a nyugdíjas foglalkoztatás, a dolgozó nyugdíjasok száma 2021-ben éves átlagban 101,5 ezer fő volt (Azenpenzem.hu, 2022.03.22.). Foglalkoztatásuk minden szereplőnek számos előnnyel jár (nagy munkatapasztalat, vállalati kultúra ismerete stb.), a munkáltatóknak érdekük lenne, hogy a még dolgozni akaró és tudó idősebbeket tovább vagy újra foglalkoztassák sajnos az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a nyugdíjasok körében a relatív jövedelmi szegénység (amely 2010-ben még csak 4,6 % volt!) 2018-ban 10,9%-ra, majd 2019-ben 14,3%-ra emelkedett. Az időskorú munkavállalók esetében leginkább a részmunkaidős, rugalmas munkavégzési formák a népszerűek, erre azonban még korlátozottabb a lehetőség. Az időskori munkavállalás motivációi közül a leginkább jellemző az alacsony jövedelem kiegészítésére való törekvés, de nem hanyagolható el a közösségben töltött időre, a hasznosságérzet megőrzésére való törekvés sem.

Az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk. Az azonban megállapítható, hogy akiknek az egészségi állapota megengedi, szívesen végeznének, végeznek jövedelemkiegészítő tevékenységet. Különösen tapasztalható ez azok esetében, akik munkájuk jellegéből adódóan még aktív dolgozóként dinamikusan jelen voltak a helyi közösségi életben. Pl. nyugdíjas tanárok, egészségügyi vagy önkormányzati intézményben dolgozók. Ez az aktivitás megmutatkozik részükről a helyi szinten esetenként jelentkező eseményekben - választás, népszavazás, tüdőszűrés adminisztratív segítése terén – melyeken szívesen és örömmel részt vesznek.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		Fő összesen	233	191	158	156	220
41-45 év (TS 042)	Fő	19	22	19	16	23	18
	%	8,15%	11,52%	12,03%	10,26%	10,45%	11,39%
46-50 év (TS 043)	Fő	31	14	15	22	22	11
	%	13,30%	7,33%	9,49%	14,10%	10,00%	6,96%
51-55 év (TS 044)	Fő	24	14	15	16	21	15
	%	10,30%	7,33%	9,49%	10,26%	9,55%	9,49%
56-60 év (TS 045)	Fő	24	18	17	23	27	23
	%	10,30%	9,42%	10,76%	14,74%	12,27%	14,56%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	40	43	35	22	41	45
	%	17,17%	22,51%	22,15%	14,10%	18,64%	28,48%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A tevékeny időskorra vonatkozóan mérhető, elemzésre alkalmas adatokkal nem rendelkezünk.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

El kell fogadnunk, hogy a munka világa a technológiai fejlődéssel átalakult. Egyre több munkaterület gépesített, az informatika is az élet minden területén megjelent, szakmák, munkakörök kerültek teljes kiváltásra. Megszűnt a teljes foglalkoztatottság.

Korunkban a munkáltatók különösen nagy rugalmasságot várnak el a munkavállalóktól, aminek része a folyamatos képzésre vagy akár az életúton belüli szakmaváltásra való hajlandóság, melyet a társadalom egyes csoportjai, így többek között az idősödő munkavállalók már nem igazán tudnak teljesíteni. Az alacsonyabb iskolai végzettséggel, korszerű ismeretekkel nem rendelkező már a nyugdíjkorhatár környékén járó munkavállalók esetében a szükséges ismeretek pótlása számos többletköltséggel járhat a munkaadók részére. Így a munkáltatók számára is egyre felértékelődik az életkor szerepe.

A 2020. évi statisztikai adatok arról árulkodnak, hogy hazánkban a 65 év feletti munkavállalók fele középfokú végzettségű és 40 százaléka diplomás volt és kevesebb, mint 10 százalékuk nem rendelkezett érettségivel.

Helyi szinten nem ismertek az időseket érintő konkrét hátrányos megkülönböztetések a foglalkoztatás területén, bár ennek felmérése rendkívül nehéz.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az idősebb embereknek az ügyeik intézéséhez nagy segítséget nyújt a tömegközlekedés, mely mind a buszjárat, mind a vonat esetében akadálymentesített.

- a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

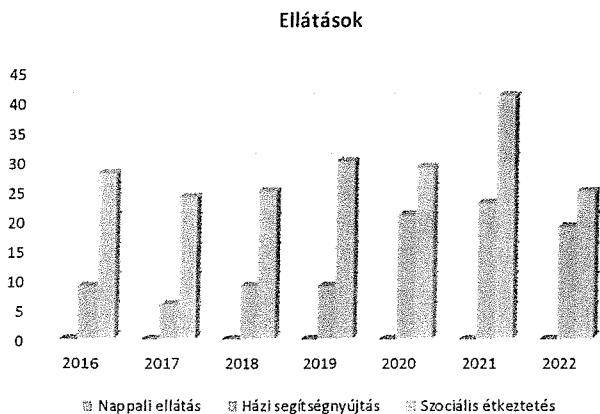
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	1360	2081	3441
2017	1346	2068	3414
2018	1333	2084	3417
2019	1338	2066	3404
2020	1311	2049	3360
2021	1279	2019	3298

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	2 376	0	9	28
2017	2 440	0	6	24
2018	2 511	0	9	25
2019	2 597	0	9	30
2020	2 630	0	21	29
2021	2 632	0	23	41
2022	2 668	0	19	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önk.

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakóközösségükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból, vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális alapszolgáltatások közül időseink számára helyben biztosított a házi segítségnyújtás, az étkeztetés és a család- és gyermekjóléti szolgáltatás.

Szakembereink tapasztalata szerint a nyári szabadságolási időszakban érzékelhetően megnő a gondozásra szoruló idősök száma, vélhetően az érintett családok addig napi szinten ápolást, gondozást biztosító tagjai rövid pihenést engedélyeznek maguknak, mely idő alatt nem tudják megoldani hozzátartozójuk felügyeletét gondozását.

Az idősök nappali ellátása a jogszabályi kötelezettség ellenére nem megoldott. Figyelemmel az érintett korosztály számának növekedésére, a jövőben mindenképp tervezni kell az idősök ellátásának lehetséges formáival, valamint az idősödő korosztály esetében megjelenő sajátos igényekkel, problémákkal.

Az egészségügyi alapellátások elérhetősége megnyugtató módon biztosított. A járóbeteg szakellátások rendje, igénybevétele azonban több lakossági panasz forrása.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az idősellátás területén egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezeteknek. Városunkban több civil szervezet is biztosítja, szervezi az idősök szabadidő eltöltésének programjait.

c) idősök informatikai jártassága;

Napjainkban a digitális írástudásra nem csak a közoktatással összefüggésben, hanem életünk bármely területén szükségünk van, legyen szó munkáról vagy szabadidős tevékenységről. Az életkörülmények komfortosabbá tételét segíti az elektronikus ügyintézés (bank, közigazgatás), online kommunikáció.

Az elmúlt években ugrásszerűen megnőtt a lakosság információigénye, mely többszörösére növelte az internethasználók számát is.

A kommunikáció, az információ átadása, közvetítése nemcsak egy világjárvány idején játszik/játszott fontos szerepet, de a krízishelyzetben még fontosabbá vált.

A különböző kormányzati szintek közül a helyi önkormányzatok állnak a legközelebb a lakosokhoz, ezért a valós idejű, mindennapjaikat közvetlenül érintő (pl. közlekedés, útlezárás, rendezvények) kommunikáció szerepe jogos igény. A helyi lakosok többsége az újságokból, a televízióból és ismerősöktől értesül a helyi önkormányzat működéséről.

A COVID-19 járványban a települési önkormányzatok hatalmas nyomás alá kerültek. A járványhelyzet különösen felhívta a figyelmet az önkormányzat és a lakosság közötti kommunikáció fontosságára, valamint a valós idejű információkat közvetíteni tudó, akár kétirányú kommunikációt is lehetővé tevő kommunikációs csatornák használatára. Megfigyelhető, hogy az idősebb generáció a korábbinál gyorsabb és ru-

galmasabb formában igyekszik bekapcsolódni a digitális, okos eszközök világába, igyekszik elsajátítani a modern kommunikációs eszközök használatát, viszont egy részük még továbbra is igényli az online felületeken kívüli hagyományos média (hagyományos, papíralapú csatornák) nyújtotta tájékoztatást is. Összességében elmondható, hogy az idősebb generáció egyre inkább felzárkózik és egyre jártasabb lesz az online térben, az okos eszközök használatában. Várható, hogy a jövőben ez a különbség tovább csökken.

d) a generációk közötti programok.

Minden típusú helyi rendezvény alkalmas arra, hogy azon a különböző generációk képviselhessék magukat. Ez lehet sportesemény, gyereknapi, nemzeti ünnep, közbiztonsággal összefüggő esemény.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősebb korosztály igényeit kielégítő programok szervezése terén jelentős szerepet vállalnak az egyházak és a civil szervezetek, melyek lehetőséget biztosítanak az idősebb korosztály számára is a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltésére, közös programok szervezésére.

Az önkormányzat vezetése évek óta köszönti a településen élő szépkorúakat, melyről rendszeres tudósítást kaphatunk a helyi média által.

Az idős állampolgárok a bűnelkövetések szempontjából fokozott veszélynek kitett csoport, kevés ismerettel rendelkeznek a potenciális veszélyekről. Fontos feladat az idősek részére az áldozattá válás megelőzését szolgáló ismeretek terjesztése. Célzott előadásokkal kifejezetten e célcsoport számára szervez rendszeresen bűnmegelőzési, áldozattá válás megelőzését szolgáló programokat a rendőrség.

Működik a városban térfigyelő kamerarendszer, mely erősíti és javítja a lakosság biztonságérzetét. Polgárőrség is működik településünkön, mely a közterület-felügyelettel, a mezőőrséggel együtt ugyancsak hozzájárul a településen élők biztonságérzetéhez.

A helyi rendészeti feladatokat ellátó szakemberek azonban kiemelik, hogy bűnelkövetésnek minden korosztály ki van téve. Időről-időre újabb csalási formák jelennek meg. Míg az „unokázós” csalás az idősebb korosztályt célozza, a pénzintézet és egyéb közszolgáltatók nevében jelentkező csalók minden korosztályt megcélolnak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek nappali ellátásának hiánya.	Az idősek nappali ellátásának megszervezése.
Nyári időszakban átmenetileg megnő a gondozást igénylő idősek száma.	Megkeresni az ellátás biztosításának a lehetőségeit a házi segítségnyújtás, étkeztetés keretében ellátottak számának időszakos emelkedése esetén is.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény határozza meg a fogyatékos személy fogalmát. Ez alapján fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek

bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A fogyatékossgal élő ember a társadalmi működésben gyakran stigmatizált, kizárított, lenézett. (Könczei, Heiszer, Hernádi, Horváth, Katona, Kunt, & Sándor, 2015)

Sok fogyatékossgal élő embert és családját ér nyílt negatív diszkrimináció, megbámulják vagy előítéletekből fakadó megnyilvánulások áldozataivá válnak. Annak érdekében, hogy ezek a falak leomljanak, a családoknak is meg kell küzdeniük a környezet negatív reakcióival.

A fogyatékos emberek társadalomba történő beilleszkedését, más emberek által történő elfogadását jelentős mértékben segíti a munkavállalás, ha a megélhetésüket munkából származó bevételből tudják biztosítani. A fogyatékos emberek gazdasági aktivitását nagyban befolyásolja a fogyatékossgal típusa. Főleg azok a fogyatékos emberek tudnak munkát vállalni, akiknek a fogyatékossga kevésbé súlyos. A fogyatékossgal élők legnagyobb részének azonban sajnos az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, vagy segély. Ezek igen szűkös megélhetést biztosítanak számukra.

A fogyatékossgal élőkre vonatkozóan kevés statisztikai adat áll rendelkezésre, így nehéz pontos képet alkotni a fogyatékossgal élők helyzetéről, mindenesetre azt leszögezhetjük, hogy társadalmunk legsérülékenyebb csoportját a fogyatékossgal élők és családjaik képezik.

Napjainkban a családok egyre nagyobb részében él olyan személy, aki rendszeres vagy folyamatos ápolásra, ellátásra szorul. Az összes gondozás igen nagy részét nem fizetett gondozók végzik és az is elmondható, hogy nagyrésztük nő.

Az otthoni gondozás alanyai kiszolgáltatott csoportok tagjai, így külön jogvédelem illeti meg őket. A gondozottak és gondozók jogai számos nemzetközi egyezményt és európai uniós jogi dokumentumot érintenek:

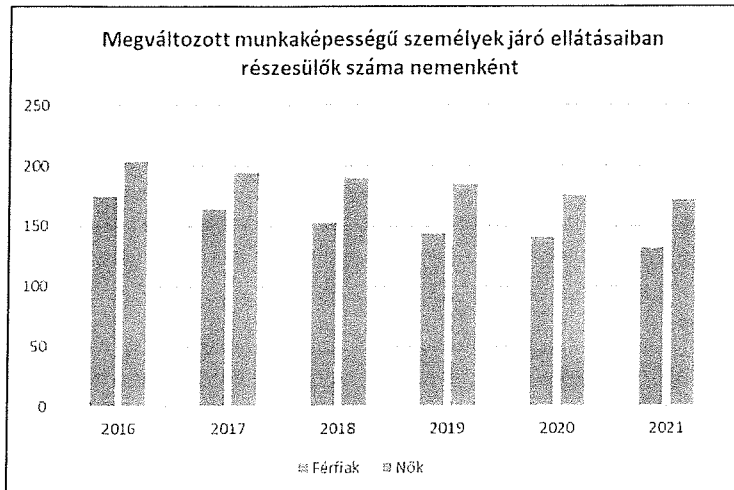
- a társadalmi kirekesztés és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem,
- a társadalmi igazságosság,
- a nemek közötti egyenlőség,
- a nemzedékek közötti szolidaritás,
- a gyermekjogok védelme,
- a fogyatékossgal élők jogai,
- a méltányos és biztonságos munka,
- munka és magánélet egyensúlya előmozdításának célkitűzései miatt.

Ezek közt a gondozottak jogai (függetlenséghez, önálló életvitelhez, szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez, tartós gondozáshoz-ápoláshoz való jog) és a gondozók jogainak (biztonságos és méltányos munkakörülmények) biztosítása is minden tagállam saját felelőssége.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	175	204	379
2017	164	195	359
2018	153	190	343
2019	144	185	329
2020	141	176	317
2021	132	172	304

Forrás: TeIR, KSH Tstar

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesező
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesező fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossggal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Településszintű adatok nem állnak rendelkezésre a fogyatékossggal élők foglalkoztatási adatai vonatkozásában. Így nem ismert, hogy a célcsoport mekkora hányadának van munkaviszonya, kereső tevékenysége. Országos szintű adatokról a 2011-es népszámlálásból nyerhetünk információkat. Ez alapján megállapítható, hogy a fogyatékossggal élő személyeknek 2011-ben csupán hetede (14,4%-a) volt foglalkoztatott, vagy a nyílt munkaerő-piacon volt jelen, vagy védett foglalkoztatásban dolgozott.

A fogyatékossggal élő, illetve megváltozott munkaképességű személyek nagy része fogyatékossgjuk mértéke, egészségi állapota miatt nem integrálható a nyílt munkaerő-piacra, ők ún. védett foglalkoztatásra jogosultak. A munka fontossága vitathatatlan, számos esetben terápiás eszköz is, az állapotromlás elkerüléséhez szükséges 'fejlesztő' tevékenység, de a társadalomba való integrálásnak is az eszköze, nem mellesleg a megfelelő életkörülményeik kialakítását, önálló életvitelüket lehetővé tevő jövedelemforrás. Ugyanakkor nem minden érintett személy alkalmas, illetve tehető alkalmassá még a védett foglalkoztatásban való részvételre sem. Nagyon fontos, hogy magát a fogyatékos munkavállalót is fel kell készíteni arra, mit jelent a nyílt munkaerő-piacon való munkavállalás, illetve, hogy hogyan kell beilleszkedni egy munkahelyi közösségbe.

A védett foglalkoztatást megvalósító szervezetek a munkavállalás lehetőségének biztosítása mellett számos formában segítik munkavállalóik boldogulását, így például:

- tájékoztatást nyújtanak számukra a megváltozott munkaképességgel összefüggő szociális, munkaügyi, egészségügyi, oktatási rendszerrel és jogszabályi előírásokkal kapcsolatban,
- segítségnyújtás hivatali ügyintézés során, pl. szociális (fogyatékosági támogatás, szociális étkeztetés igénylése, szociális lakáspályázatok benyújtása) és egyéb ügyek (pl. adóvisszatérítés) intézésével kapcsolatban,
- segítségnyújtás egészségi problémáikkal kapcsolatos ügyintézésben: pl. időpontok egyeztetése szakorvosi vizsgálatokra, soros felülvizsgálatra,
- életvezetési tanácsadás,
- segítő beszélgetés biztosítása stb.

A tartósan egészségkárosodott, valamint a fogyatékosággal élők elsődleges jövedelmi forrása a rokkantsági nyugdíj, a rokkantsági járadék és a fogyatékosági támogatás. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerőpiaci lehetőségei erősen behatárolódnak.

A fogyatékos személyek ellátásában az állam és az önkormányzatokon túl mindig is aktívan közreműködtek az egyházak és a non-profit vagy civil szervezetek.

Önkormányzatunk 2020-2024. évi gazdasági programja szerint a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának célja a megváltozott munkaképességű, még aktív korú, potenciális munkavállalók foglalkoztatását biztosító munkahely létrehozása, és ezen emberek visszavezetése a nyílt munkaerő piacra, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásának megszervezése. A megváltozott munkaképességű személyek számára nyitott, befogadó és hozzáférhető munkahely kialakításához, foglalkoztatásukhoz kapcsolódó pályázatok benyújtása.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékosággal élő, illetve megváltozott munkaképességű emberek számára az önálló életvitel biztosításához az önálló jövedelemmel rendelkezés alapvető feltétel. A munkavállalás lehetősége mellett számtalan más támogatásra is szükség van a sikeres munkavégzéshez, valamint a mindennapi életvitelhez. Jellemzően a nyílt munkaerő-piac munkáltatói nincsenek felkészülve ezekre az elvárásokra.

Az Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025) a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása terén a nyílt munkaerő-piacon való minél nagyobb arányú elhelyezkedést tűzi ki célként. Ugyanakkor ennek feltételei vannak, mind a munkaadók, mind a munkavállalók (megváltozott munkaképességű és nem megváltozott munkaképességűek esetében egyaránt) oldaláról. Támogatni kell pl. az elhelyezkedést segítő speciális eszközök beszerzését, illetve az akadálymentes munkába jutás lehetőségeit (pl. a támogató szolgálatok fejlesztése útján), érdekeltté és alkalmassá kell tenni a munkaadókat a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatására, az érintett személyek sok esetben egyéni munkarendet és munkakörnyezetet igényelnek.

A munkáltatók számára a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását elősegítő tényező lehet a rehabilitációs hozzájárulás mértékének folyamatos emelkedése. 2023-ban bruttó 2 088 000 Ft/fő/év. rehabilitációs hozzájárulást kell fizetnie annak a cégnek, intézménynek, amelyik nem alkalmaz a foglalkoztatotti létszámának megfelelő számú megváltozott munkaképességű személyt. (Rehabilitációs hozzájárulást kell fizetnie minden, 25 főnél nagyobb létszámmal működő munkáltatónak amennyiben nem foglalkoztat a teljes foglalkoztatotti állományának 5 százalékát elérő számban megváltozott munkaképességű személyt.) Szintén területeken elmozdította a munkáltatókat a megváltozott munkaképességűek nagyobb mértékű foglalkoztatási hajlandósága felé az egyes területeken jelentkező általános munkaerőhiány.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs tudomásunk hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás terén.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Minden olyan ellátás, szolgáltatás, amely az egyén otthonában történő maradását segíti elő, valójában az önálló életvitel megvalósításában támogatja a fogyatékossgal élő személyeket. Ezek körébe tartoznak alapvetően a szociális alapszolgáltatások, de azok a szolgáltatások is, amelyek az önálló életvitel megvalósításához szükséges kompetenciák fejlesztéséhez járulnak hozzá, vagy az önálló munkavégzést.

Ilyen pl a szociális étkeztetés vagy az önmaguk ellátására saját erőből nem vagy részben képes személyek részére saját lakókörnyezetben biztosítható szociális segítség vagy a szociális segítség tevékenységeit is magában foglaló személyi gondozás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról 22. §-a rendelkezik a fogyatékossgai támogatásról:

A fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

A fogyatékossgal élő személyek által igénybe vehető, a fogyatékossgához, illetve egészségkárosodáshoz kötődő pénzbeli, illetve természetbeni és egyéb ellátások közé tartoznak:

- fogyatékossgai támogatás: (18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személyek részére);
- magasabb összegű családi pótlék;
- vakok személyi járadéka (18. életévét betöltött erősen látássérült vagy vak személy kaphatja; 2001. július 1. óta nem állapítanak meg ilyen juttatást, aki korábban megkapta, annak jelenleg is folyósítják);
- rokkantsági járadék: kaphatja, akinek a 25. életévének betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70%-os mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban vagy megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül;
- közgyógyellátás;
- gyermekek otthongondozási díja (GYOD): 2019. január 1-jétől került bevezetésre, az önmagukat ellátni képtelen gyermeküket ápoló vér szerinti és örökbefogadó szülők számára biztosít támogatást,
- ápolási díj: a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás,
- alapösszegű ápolási díj: a súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végző hozzátartozó jogosult rá;
- emelt összegű ápolási díj: a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végzi, de a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek nem felel meg;
- kiemelt ápolási díj: a komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti „E” minősítési kategóriába sorolt hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékossgára tekintettel folyósítják;
- tartós ápolást végzők időskori támogatása;
- személyi jövedelemadó-kedvezmény (személyi kedvezmény) a súlyosan fogyatékos személy összevont adóalap adóját csökkenti, a havi minimálbér 5%-ának megfelelő összeget jelent;
- gépjárműadó fizetése alóli mentesség: a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személy, valamint a fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó adóalanyt illeti meg;
- utazási kedvezmény: minden fogyatékossg típusnál a sérült személy és egy kísérőjük számára is biztosított a kedvezmény;
- utazási költségtérítés: a fogyatékos gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételeivel kapcsolatban felmerült utazási költségekkel kapcsolatos támogatás;
- személygépkocsi szerzési, illetve személygépkocsi átalakítási támogatás: súlyos mozgáskorlátozott személy kérheti;
- parkolási igazolvány;

- akadálymentesítési támogatás: új lakás építéséhez, lakás vásárlásához, illetve meglévő lakáson, lakóépületen végzett akadálymentesítéshez is igényelhető, legfeljebb háromszázezer forint, (Tájékoztató fogyatékos-sághoz, 2019).
- keresetkorlát megszüntetése (2021-től a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők keresetük összegére vonatkozó megkötés nélkül, korlátlanul végezhetnek munkát ellátásuk egyidejű igénybevétele mellett),
- családi adókedvezmény (597/2022. (XII. 28.) Korm.rendelet),
- pótszabadság (a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 120. § alapján a munkavállalónak, ha megváltozott munkaképességű, fogyatékos-sági támogatásra, vagy vakok személyi járadékára jogosult évenként öt munkanap pótszabadság jár minden naptári évben a meghatározott alapszabadságon felül),
- továbbtanuláshoz többletpont (fogyatékos-ság jogcímének igazolása esetén 40 többletpont jár minden alapképzési szakon, osztatlan képzésen, illetve felsőoktatási szakképzésen),
- védendő fogyasztói státusz

Nyújtható támogatások még:

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás;
- települési támogatás keretében nyújtható támogatás (pl. a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozója ápolását, gondozását végző személy részére biztosított ápolási támogatás);
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás;
- baleseti járadék: üzemi baleset vagy foglalkozási betegség miatt 13 százalékot meghaladó mértékű egészségkárosodás esetén jár annak, aki a megváltozott munkaképességűek ellátásaira nem jogosult;
- időskorúak járadéka.

A megváltozott munkaképességű személyek

- rehabilitációs ellátásban
- rokkantsági ellátásban részesülhetnek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékos-sággal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén, a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és foglalkoztatottsági, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások kiépítésével, átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés. Ez olyan eszközök, és megoldások megvalósítását jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást valamennyien igénybe vehessünk. Napjainkban már nem csak az épületek akadálymentesítése, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése a cél, ezzel mindenki számára biztosítva a biztonságos és önálló élet fizikai feltételeit. Az infokommunikációs akadálymentesítés hozzájárul a fogyatékos személyek tanulási, képzési, munkavállalási lehetőségeinek bővüléséhez, információkkal való ellátottságuk szélesítéséhez.

A településen a középületek nagyrészt akadálymentesítettek. Így mindkét orvosi rendelő a mozgásukban korlátozottak részére is elérhető, a Pesti út 6. szám alatti ingatlan lifttel ellátott, a Petőfi utca 1. szám alatti épület földszintes. Azonban számos esetben problémát jelenthet akár a lift önálló használata, mely ugyanúgy elveszi az önállóság lehetőségét a fogyatékos személytől. Problémát okozhat az is, ha ugyan az épületbe való bejutás megoldott, az épületen belül már korlátozott a mozgástér, nem lehet pl. feljutni az emeletre vagy nem megoldott az akadálymentesített mellékhelyiség megléte.

Az akadálymentesítés alatt még ma is gyakran elsősorban a mozgáskorlátozottak számára hozzáférhetővé tételt értik, és nem gondolnak a látás- és hallássérültekre, az értelmileg sérültek vagy autisták infokommunikációs és fizikai akadálymentesítési szükségleteire.

Az infokommunikációs akadálymentesítés tekintetében szükség lenne akár vezető sávok kialakítására, figyelmeztető jelek kihelyezésére, Braille írásos tájékoztatókra.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A középületek nagyrészt akadálymentesítettek. Mindkét orvosi rendelő a mozgásukban korlátozottak számára is elérhető, az Egészségházban lift működik, a Petőfi utca 1. szám alatti épület földszintes, megfelelő számú parkolóval ellátott.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Városunkban az intézmények többsége a mozgáskorlátozottak számára megközelíthető. Az akadálymentesítés során azonban nem elegendő csak a mozgáskorlátozottak igényeit figyelembe venni, hanem a látás- és hallássérültek, az értelmileg sérültek akadálymentesítési szükségleteit is tervezni szükséges.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékos ember alapvető joga, hogy hozzájusson a közérdekű, valamint a jogai gyakorlásához szükséges információhoz. A helyi média nyitott a célcsoportot érintő cikkek, rendezvények eseményeinek megjelentetésére.

Az önkormányzatunk lehetővé teszi a lakosság által igénybe vehető elektronikus kapcsolatot, vagyis az ügyintézéshez szükséges adatlapok, űrlapok, nyomtatványok letölthetőségét.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Nem rendelkezünk adatokkal a munkahelyek akadálymentesítettsége vonatkozásában, de a gyakorlati tapasztalataink alátámasztják, hogy jelentős számú munkahely akadálymentesítése történt meg az elmúlt években.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló speciális közlekedési megoldást jelent pl. az elmúlt időszakban lezajlott vasútfejlesztési program eredményeként kiépült akadálymentes állomási környezet. Magas peronok, liftek, különszintű gyalogos átjáró, és a látásukban korlátozottak közlekedését segítő taktikális vezetősávok megvalósulása.

A járdák felújítása kiemelten fontos feladat a kisgyermekes anyukák, idősek vagy fogyatékkal élők biztonságos mozgásának megteremtése érdekében. Léteznek már okos járdák, okos zebrák, amelyek nagyban könnyíthetik a mozgáskorlátozottak, fogyatékos személyek mindennapjait. Ezek megvalósítása még Pécelen várat magára.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.);

Pécelen a Pihenő u. 2. szám alatt működik az Egymást Segítő Baczoni István Rehabilitációs és Ápoló Otthonon. (a továbbiakban: ESE)

Mottó: Az ember méltósága a lelkében van, és azt mondják, hogy a lélek halhatatlan.

Az intézmény fenntartója: Egymást Segítő Egyesület.

Alapítási célként a legrászorultabb helyzetű csoportok társadalmi státuszának jobbítása, elsődleges feladatként a felnőttképzés, a közösségépítés, a civil hálózat építése és az önkéntesség társadalmi fontossága jelent meg. Az alapítók közül többen ma is ugyanezen társadalmi alapértékek mentén, az esélyegyenlőség megteremtésén, a hátrányos helyzetű emberek élethelyzetének jobbításán tevékenykednek. A főbb tevékenységek közé tartozik szociális szakmai kutatások, modellkísérletek alapján az idősgondozás, a védett foglalkozás, a sérült emberek ellátásával kapcsolatos szakmai programok kidolgozása. Kiemelt szerepet kap a kistérség civil szervezeteinek támogatása, a közös együttműködés szorgalmazása és az önkéntesség ösztönzése, valamint jótékony célú rendezvények szervezése.

Hazai és uniós pályázatokban több esetben valósítottunk meg sikeres pályázatokat civil szervezetek konzorciumi partnereként.

Az alapítvány munkáját éves szinten 20-25 fő önkéntes segíti, a térség közösségi programjaiban önkéntes tevékenységek vállalásával, jótékonyági és egyéb közösségfejlesztő programok megrendezésében más szervezetekkel is együttműködnek.

Az otthon 1996. óta működik, segítve a gondozásra szoruló idős, teljes ápolásra szoruló idős és/vagy mozgáskorlátozott embereket. Busszal könnyen megközelíthető otthon. Az épület teljesen akadály-mentesített. Lejtő és lift vezet az épület második szintjén lévő ápolóotthonba. A szobák 1, 2, 3, 4 ágyasak. A hozzátartozókkal való kapcsolattartás személyesen, valamint informatikai segítséggel is biztosított. A jelentkezők beköltözésük előtt előgondozásban részesülnek.

Térítési díj ellenében az alábbi ellátásokban részesülnek az ellátottak:

- napi négyeszeri étkezés (saját konyhás),
- teljes fizikai és egészségügyi alapellátás (fürdetés, hajmosás, sebellátás, gyógyszerbeadás),
- higiéniai eszközök biztosítása (szappan, vécépapír, törülköző, sampon, szalvéta), rendszeres fodrász, gyógy-pedikúr, kozmetikai szolgáltatások),
- szakorvosi ellátások: sebész, pszichiáter, belgyógyász, diabetológus, ideggyógyász, reumatológus, urológus, ortopédus, tüdőgyógyász, gastroenterológus, kardiológus, radiológus, szemész,
- kiemelt ápolási ellátás: szükség esetén vénás injekció, infúzió beadása, katétercsere, tápszonda lehelyezés,
- saját ultrahang készülékkel hasi, pajzsmirigy, nyaki ér, végtagi vénás, szív ultrahang vizsgálatok,
- a személyes gyógyszereszkükséglet teljes költségét és a szükséges pelenka költségeit a térítési díj tartalmazza,
- személyes ruhaneműk mosása, vasalása,
- mozgásszervi rehabilitáció: gyógytorna, gyógymasszázs, fizioterápia, hidroterápiás kezelések,
- mentális rehabilitáció: pszichológiai tanácsadás, zeneterápia, egyéni foglalkoztatás, közösségi foglalkoztatás, vallás gyakorlása.

Forrás: www.egymast-segito.hu)

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Az előzőekben részletezettekén túl, egyéb pozitív intézkedések, hátránykompenzáló juttatások nem segítik a településen élő fogyatékos személyeket.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A városban szervezett programok a fogyatékossgal élők számára is elérhetők. A rendezvények akadály-mentesítettek, így mindenki részt tud venni rajta.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról nem rendelkezünk információkkal, de vélhetően jelen vannak azok a problémák, amelyek országos szinten is jellemzőek. Éppen ezért már gyermekkorban nagyon fontos e tekintetben a szemléletformálás kialakítása.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az akadálymentesítés során nem elegendő csak a mozgáskorlátozottak igényeit figyelembe venni.	Az akadálymentesítéssel összefüggésben végzett felújítások, fejlesztések során az egyéb típusú fogyatékkal élők (látás-, hallássérült stb.) igényei is jelenjenek meg.
Kevés adat áll rendelkezésre a fogyatékkal élőkre, illetve a fogyatékkal élőket képviselő érdekképviseleti szervezetekre, egyesületekre vonatkozóan.	Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkről. Kapcsolatfelvétel az érintett célcsoportot ismerőkkel, illetve a célcsoporttal foglalkozó szakemberekkel, szervezetekkel.
Komplex akadálymentesítés nem megoldott.	A hiányosságok megszüntetése. Ütemterv alapján felmérni az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, játszóterek, intézmények akadálymentességének állapotát, és a tervezett felújítások során gondoskodni az akadálymentes hozzáférés biztosításáról.

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekek száma folyamatosan növekszik, melyet nem követett a bölcsődei, óvodai férőhelyek számának a bővülése.	A bölcsődei, óvodai férőhelyek számának növelése.
A gyermeklétszám alakulására figyelemmel szükséges egy újabb, 8. területi védőnői körzet kialakítása is.	Újabb, területi védőnői körzet kialakításának kezdeményezése.
A lakosság száma nőtt, ugyanakkor csökkent a városban található közforgalmú gyógyszertárak száma.	Új közforgalmú gyógyszertár kialakításának kezdeményezése a jogszabályi feltételek (megfelelő lakosság szám elérése) megléte esetén.
A lakosságszám növekedését nem követi a házi orvosi ellátás bővítése. Szakemberhiány.	Házi orvosi ellátás fejlesztése, intézkedések a szakemberhiány megszüntetésére.
A gyermeklétszám növekedését nem követte a házi gyermekorvosi ellátás fejlesztése.	Új házi gyermekorvosi körzet kialakításának kezdeményezése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A településen a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak és a helyi lakosság is nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain.

Az önkormányzat a helyi rendeletben szabályozottak szerint pályázati úton támogatja a szervezetek működését, rendezvényeit.

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A roma nemzetiségi önkormányzat működése 2023 májusában megszűnt a településen.

Idősellátást nyújtó intézmények a településen:

- A Pihenő u. 2. szám alatt működő Egymást Segítő Baczoni István Rehabilitációs és Ápoló Otthonon. (részletesebben a 7.3. pontnál)

- Az Őszirozsa Integrált Szociális Intézmény Pécelen, az Ady Endre u. 8. szám alatti telephelyen, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában, Pest vármegye irányításával működik. Az intézmény jelenlegi formájában 2016 óta működik integrált intézményként. Székhelye Turán, telephelyei Szentlőrinc-kátán, Pécelen és Tóalmáson találhatóak, melyek 285 férőhelyen nyújtanak ápoló-gondozó otthoni ellátást idős és szenvedélybeteg személyek, valamint 30 férőhelyen rehabilitációs intézményi ellátást szenvedélybeteg számára. A tartós bentlakást biztosító intézmények az ott élők részére teljes körű ellátást biztosítanak. Az intézmények - a székhely kiételével - illetékessége, ellátási területe Pest vármegye.

A péceli idősotthon 45 fő ellátását tudja biztosítani. Az intézményben a soron kívüli ellátás lehetősége is adott, az intézményvezető külön döntése alapján. A telephely férőhely kihasználtsága 2022. évben 89,55 % volt. Az elhelyezésre várakozók száma 2023-ban 40-50 fő közé tehető.

A péceli intézmény két gondozási egységgel rendelkezik. Az „A” egység a demens ellátottak ápolását-gondozását, a „B” egység a normál szükségletű ellátottak gondozását/ápolását biztosítja. Az ellátás igénybevétele önkéntes.

Az ellátás során a biztonságos, nyugodt életfeltételeket, személyre szóló, egyéni szükségletekhez és képességekhez igazodó teljes körű ellátást, ápolást, egyéni bánásmódot igyekeznek megteremteni az ellátottak számára. Szakmai programunk fő célja az ellátottak minél teljesebb autonómiájának és társadalmi integrációjának elérése, amelyet normalizált életfeltételek és életritmus, a szükségletekhez és igényekhez igazodó ápolási-gondozási tevékenység, valamint mentálhigiénés gondozás, módszeres fejlesztő, szinten tartó tevékenység biztosításán keresztül kívánunk elérni.

Az intézmény olyan Pest vármegyei lakcímmel rendelkező személyeket tud fogadni, aki:

- a vonatkozó jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkezik, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézetben nem igényel és a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte,
- a 18. életévét betöltötte és betegsége vagy fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni nem képes és meghatározott gondozási szükséglettel rendelkezik, és az ellátás más típusú ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható
- akinél külön jogszabályban meghatározott szerv a demencia körében tartozó közép súlyos vagy súlyos kórképet állapít meg.

A döntést megalapozó okok:

- önmaga ellátására teljesen képtelen és nincs olyan hozzátartozója, aki ellátásáról gondoskodna, és ellátása más egészségügyi vagy szociális szolgáltatásával nem megoldható,
- kapcsolata a vele együtt élő hozzátartozójával, eltartójával helyrehozhatatlanul megromlott, és a további együttélés életét, testi épségét veszélyezteti,
- házi orvos, kezelő orvos, szociális alapellátás szakvéleménye, javaslata szerint.

Az ellátás biztosítása magába foglalja a megfelelő lakhatási feltételek, a legalább napi ötszöri étkeztetést, a személyes ruházattal, textíliával való ellátást, az egészségi állapotnak megfelelő terápiás jellegű foglalkoztatást, mentális gondozást.

- A Pesti út 2. szám alatt található Jézus Szíve Népleányai Társasága 1927-ben kezdte meg működését Pécelen. 1938-ban szentelték fel a Lelkigyakorlatos házat, mely 1950-ben állami tulajdonba került. 1989-ben szociális otthont hoztak létre az épületben. A Társaság 1993-ban kapta vissza az épületet, azzal a feltétellel,

hogy a szociális otthon tovább működteti. Ebben a formában tehát 30 éve működik. Az egyházi fenntartásban működő intézmény fenntartója a Jézus Szíve Társasága.

Teljes körű ápolást, gondozást nyújtó szociális otthon, melynek célja az idős emberek otthonában elhelyezett személyek életkörülményeinek javítása, életminőségük növelése. Az ország bármely területéről fogad idős embereket, de pszichiátriai és szenvedély betegeket az otthon nem lát el. Az otthonban több felekezethez tartozó lakó él. A nővérek, a mentálhigiénés csoport tagjai és az egyházközség önkéntesei igyekeznek minden lakó számára lehetővé tenni vallásuk gyakorlását.

Az otthon csendes, nyugodt, falusias környezetben található, az épület mellett ápolat ősparkkal. Szellemileg leépült lakók a számukra biztonságos környezetet nyújtó demens részlegben kerülnek elhelyezésre. Az intézmény tömegközlekedéssel jól megközelíthető.

Az otthon épülete négyszintes. Az alagsorban ebédlő, foglalkoztató, fizikoterápia található. A lakószobák a földszinten, az első, és a második emelten vannak. Lakók egy-, két-, és háromágyas szobák kerülnek elhelyezésre. Az otthon épülete akadálymentes, lift segíti lakók közlekedését, így az udvarra is ki lehet jutni.

A térítési díj megfizetésével a gondozottak részére nyújtott főbb szolgáltatások:

- 24 órás nővéri felügyeletet,
- kötelező alapápolási feladatok, azon túl szakápolási feladatok,
- hetente kétszer háziorvosi ellátás,
- havonta reumatológiai pszichiátriai ellátás,
- fizikoterápiás ellátás,
- dietetikus által felügyelt szakszerű étkeztetés.

Az idős, demens személyek ellátása, szakosított szolgáltatás, ápolást-gondozást nyújtó intézmény engedélyezett ellátotti létszáma 93, a kényelmesebb elhelyezés érdekében, átlagosan 89 főt lát el. 2022-ben az átlag létszám 84 fő volt, ez köszönhető részben a Covid miatti időszakos zárásoknak, a rezszi áraknak, az infláció miatt megemelt térítési díjaknak.

Az otthon az ország egész területéről fogad lakókat. Várólistával rendelkeznek, a jelentkezők egészségi állapotától függően 1- 6 hónapon belül felvételt nyernek. Az ellátottak többségében demenciával élők és/vagy fekvőbetegek. Jelenleg 16 fő péceli állandó lakost és 69 fő péceli tartózkodási hellyel rendelkező időst gondoznak.

A szakmai és technikai munkatársak létszáma 61 fő, az ápoló-gondozói csoport küzd szakember hiánnyal, 2 fő dolgozó hiányzik.

Egyházi fenntartású oktatási-nevelési intézmények

- Az Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága fenntartásában működik a Kossuth tér 7. szám alatt a Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola és Óvoda,

- Pécelen az Eszperantó köz 1. szám alatti ingatlanban működik a Péceli Református Egyházközség Harangvirág Óvodája. Az óvodát 2003-ban alapította a Péceli Református Egyházközség Presbitériuma, amelynek azóta is fenntartója. 5 csoportban 124 gyermekkel folyik a nevelő-oktató munka. Az intézmény rendelkezik tornateremmel, logopédiai-fejlesztő szobával, korszerű és minden előírást kielégítő melegítő-tálaló konyhával. Az udvaron a modern és biztonságos játékok sokféle mozgásra, együttjátszásra adnak lehetőséget. Az óvoda pedagógiai programjában a hitéleti nevelés mellett kiemelt helyet foglal el az anyanyelvi nevelés, a diszlexia prevenció. Kiemelt szerepet kap a logikai gondolkodás elősegítése is.

-A civil szektort jeleníti meg a PK-Kindergarten Nonprofit Kft fenntartásában működő Planéta Óvoda, közvetlenül a Bölcsőde szomszédságában. A 2017-ben alapított intézmény - az alapidokumentumaiban foglaltak szerint – 100 %-os feltöltöttség mellett 70 fő kisgyermeket (4 csoportban) tud fogadni. Az óvoda körzethatárral nem rendelkezik.

A tényleges feltöltöttségről, a péceli gyermekek számáról önkormányzatunk nem rendelkezik adatokkal.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az önkormányzatok közötti, illetőleg a térségi-, területi társulásokkal való együttműködés jónak mondható, számos olyan jellegű feladat és tevékenység ellátását segíti a közös összefogás, amely helyi szinten a humán-, és anyagi erőforrások hiánya miatt nem lenne megoldható.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Péceli Roma Önkormányzat igyekszik ápolni a nemzetiségi hagyományait. Programokat szerveznek, segítve a szabadidő hasznos eltöltését.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Pécelen számos civil szervezet működik az esélyegyenlőséghez kapcsolódóan, segítve az esélyegyenlőség megvalósulását.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők főként a foglalkoztatás terén tudnak bekapcsolódni az esélyegyenlőségi feladatokba. A helyi vállalkozások rendszeresen támogatják a városi rendezvényeket, jótékonyági alkalmakat.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő problémák feltárásában és az intézkedések kidolgozásában a városban működő civil szervezetek és intézmények aktívan közreműködtek.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

2023. június 9-én HEP Fórumot tartottunk. A HEP Fórum ülése keretében előterjesztett javaslatokat, valamint észrevételeket szükség esetén beépítettük a HEP IT-be.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzé teszi, honlapján megjelenti. Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Az élelmiszerosztás a konkrét segítségen felül a legrászorultabbakkal történő rendszeres kapcsolattartást is biztosította. Szükség lenne az élelmiszerosztás további biztosítására.	Élelmiszerosztás ismételt megszervezése.
	A mélyszegénységben élők egészségügyi állapota az országos átlagnál rosszabb.	A mélyszegénységben élők egészségi állapotának javítása. A népegészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel ösztönzése.
Gyermekek	A nyári szünidő idején a szülők számára megterhelő feladat a gyermekek elhelyezésének megszervezése. A piaci alapon elérhető szolgáltatások sok család számára nem elérhetőek.	A jelenleg működő nyári gyermekfelügyelet további fenntartása illetve lehetőség szerint fejlesztése, kibővítése
	Tanítási időn kívül sok gyerek cselleng, bandázik.	Alternatívát nyújtani a gyermekeknek a hasznos időtöltésre. Tanítási időn kívüli hasznos időtöltés megszervezésével megelőzni a nemkívánatos (drog, alkohol, cigaretta) magatartásformákat.
	Sok a részképesség-zavarral küzdő gyermek. A speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztését, gondozását segítő szakemberek alacsony száma a településen.	Az SNI tanulók, valamint a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának és hátrányainak csökkentése. Megkeresni a lehetőségét a fejlesztést végző szakemberek – lehetőség szerint helyben történő – biztosítására, a meglévő szakemberek számának növelésére.
	Folyamatos az óvodapedagógus hiány az önkormányzati fenntartású óvodákban.	Óvodapedagógusi létszám feltöltése, növelése.
Idősek	Az idősek nappali ellátásának hiánya.	Az idősek nappali ellátásának megszervezése.
	Nyári időszakban átmenetileg megnő a gondozást igénylő idősek száma.	Megkeresni az ellátás biztosításának a lehetőségeit a házi segítségnyújtás, étkeztetés keretében ellátottak számának időszakos emelkedése esetén is.
Nők	A nők szegregálódása.	A nők közéletbe történő fokozott bekapcsolódásának segítése.

	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei.	Családbarát intézkedések támogatása az önkormányzati fenntartású intézményekben, ahol magas létszámban dolgoznak nők.
Fogyatékkal élők	Az akadálymentesítés során nem elegendő csak a mozgáskorlátozottak igényeit figyelembe venni.	Az akadálymentesítéssel összefüggésben végzett felújítások, fejlesztések során az egyéb típusú fogyatékkal élők (látás-, hallássérült stb.) igényei is jelenjenek meg.
	Kevés adat áll rendelkezésre a fogyatékkal élőkre, illetve a fogyatékkal élőket képviselő érdekképviselői szervezetekre, egyesületekre vonatkozóan.	Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkről. Kapcsolatfelvétel az érintett célcsoportot ismerőkkel, illetve a célcsoporttal foglalkozó szakemberekkel, szervezetekkel.
	Komplex akadálymentesítés nem megoldott.	A hiányosságok megszüntetése. Ütemterv alapján felmérni az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, játszótérek, intézmények akadálymentességének állapotát, és a tervezett felújítások során gondoskodni az akadálymentes hozzáférés biztosításáról.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A gyermekek száma folyamatosan növekszik, melyet nem követett a bölcsődei, óvodai férőhelyek számának a bővülése.	A bölcsődei, óvodai férőhelyek számának növelése.
	A gyermeklétszám alakulására figyelemmel szükséges egy újabb, 8. területi védőnői körzet kialakítása is.	Újabb, területi védőnői körzet kialakításának kezdeményezése.
	A lakosság száma nőtt, ugyanakkor csökkent a városban található közforgalmú gyógyszertárak száma.	Új közforgalmú gyógyszertár kialakításának kezdeményezése a jogszabályi feltételek (megfelelő lakosságszám elérése) megléte esetén.
	A lakosságszám növekedését nem követi a házi orvosi ellátás bővítése. Szakemberhiány.	Házi orvosi ellátás fejlesztése, intézkedések a szakemberhiány megszüntetésére.
	A gyermeklétszám növekedését nem követte a házi gyermekorvosi ellátás fejlesztése.	Új házi gyermekorvosi körzet kialakításának kezdeményezése.
	Folyamatos az ellátórendszer átalakulása, változása. Szükséges hozzájutni a naprakész információkhoz.	Biztosítani a helyi médiában az önkormányzati ellátások, szolgáltatások, valamint a települést érintő közszolgáltatások elérését nyújtó naprakész adatokat.

Jövőképünk

A település sajátosságai előnyöket és hátrányokat és egyaránt jelentenek. Pécel falusias, kisvárosias jellege megfelelő életkörülményeket kínál és biztonságos mindennapokat biztosít az itt élőknek.

A város vezetése mindenkor igyekezett összhangba hozni a napi szinten jelentkező feladatok megoldását és a múlt értékeinek megőrzésével.

A közszolgáltatások elvárt szinten történő biztosításával együtt járó feladatok folyamatos munkát jelentenek az elkövetkezőkben.

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák is hasznos tagjai lehetnek a helyi társadalomnak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára is elérhető legyenek a közszolgáltatások.

Kiemelt területnek tartjuk a gyermekek nyári szünetében történő felügyeletének megoldását, a hátrányos helyzetű, tehetséges gyermekek ösztöndíj pályázattal történő támogatását, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek helyzetére, problémáira, a nemzedékek közötti szolidaritásra.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az esélyegyenlőséget család és munkavállalás között.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők társadalmi, munkaerő-piaci integrációjára.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	
B	Feltárt probléma megnevezése	
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	
G	Az intézkedés felelőse	
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmai-politikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntartásának hatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedés megvalósulása érdekében az esetekben az együttműködés bemutatása
0. Településszintű probléma												
1	A bölcsődei, óvodai férőhelyek számának növelése.	A gyermekek száma folyamatosan növekszik, melyet nem követett a bölcsődei, óvodai férőhelyek számának a bővülése.	Jogszabálynak való megfelelés	intézményi dokumentumokKöltségvetési Koncepció, Köznevelési koncepció	„Legyen jobb a gyerekeknek Nemzeti Stratégia 2007-2032, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Megoldási lehetőségek megkeresése.	önkormányzat, intézményvezetők	2026. 06.30.	Férőhelyhiány miatt elutasítottak számának csökkenése. Javuló statisztikai mutatók. Pozitív visszajelzés a lakosság részéről.	humán, pénzügyi, pályázatok	flyamos	nem véns
2	Újabb, területi védőnői körzet kialakításának kezdeményezése.	A gyermeklétszám alakulására figyelemmel szükséges egy újabb, 8. területi védőnői körzet kialakítása is.	Új védőnői körzet létrehozása, jogszabályoknak való megfelelés.	Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Egészséges Magyarország 2021-2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia	Megkeresni a körzetbővítéssel kapcsolatosan hatáskörrel rendelkező hatóságokat. Szükség esetén együttműködés a bővítés megvalósításában.	önkormányzat	2024. 06.30.	Egy védőnői körzetre jutó gyermek számanak csökkenése. Ellátásra jutó idő növekedése.	humán	flyamos	nem véns

3	Új közforgalmú gyógyszerár létesítésének kezdeményezése a jogszabályi feltételek (megfelelő lakosság szám elérése) megléte esetén.	A lakosság száma nőtt, ugyanakkor csökkent a városban található közforgalmú gyógyszertárak száma.	Egészségügyi ellátás biztosítása	Településfejlesztési stratégia	Egészséges Magyarország 2021-2027” Ágazati Stratégia	Megkeresni a bővítés lehetséges megoldásait.	önkormányzat	2024. 06. 30.	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről.	humán, pályázatok	folyamos	nem vánd
4	Háziorvosi ellátás fejlesztése. Megke-re-sni a szakemberhiány lehetséges megszüntetésének a megoldásait.	A lakosság szám növekedését követi a háziorvosi ellátás bővítése. Szakemberhiány.	Egészségügyi ellátás biztosítása	Gazdasági program	Egészséges Magyarország 2021-2027” Ágazati Stratégia	A szakemberhiány lehetséges megszüntetésének a megoldásait.	önkormányzat	2024. 06. 30.	Az egyes háziorvosi körzet által ellátottakra jutó idő növekedése	humán, pénzügyi, pályázatok	folyamos	nem vánd
5	Új házi gyermekorvosi körzet kialakításának kezdeményezése.	A gyermeklétszám növekedését követi a házi gyermekorvosi ellátás fejlesztése.	Egészségügyi ellátás biztosítása	Gazdasági program, Településfejlesztési stratégia	Egészséges Magyarország 2021-2027” Ágazati Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek Nemzeti Stratégia 2007-2032	Megkeresni az új házi gyermekorvosi körzet kialakításának a lehetséges megoldásait. Együttműködés az érintett szakemberekkel.	önkormányzat	2024. 06. 30.	Az egyes háziorvosi körzet által ellátottakra jutó idő növekedése	humán, pénzügyi, pályázatok	folyamos	nem vánd
6.	Biztosítani a helyi médiában az önkormányzati ellátások, szolgáltatások, valamint a települést érintő közszolgáltatások elérését nyújtó naprakész adatokat.	Folyamatos az ellátórendszer átalakulása, változása. Szükséges hozzájutni a naprakész információkhoz.	Szolgáltatások igénybevétele			Változások követése. Meglévő adatok aktualizálása és folyamatos publikálása.	önkormányzat, intézmények	2023. 12. 31.	Pozitív visszajelzések a lakosság részéről.	humán	folyamos	nem vánd

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	Élelmiszerbiztosítás ismételt megszervezése.	Az élelmiszerbiztosítás a konkrét segítségen felül a legérzékenyebb családokkal történő rendszeres kapcsolattartást is biztosította. Szükség lenne az élelmiszerbiztosítás további biztosítására.	Az anyagi helyzetben lévő családok támogatása.	intézményi dokumentumok, beszámolók, éves gyermekvédelmi beszámoló	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Megkeresni az élelmiszerbiztosítás ismételt megvalósításának a Gyermekek jóléti Szolgálat megállapodások megkötése.	Péceli László Gyermekjóléti Szolgálat	Császári és 30.	2026. 06. 30.	Megkötésre kerülő megállapodás. Élelmiszerbiztosítással érintettek száma. Élelmiszerbiztosításba bevont szakemberek és segítők száma.	humán, pályázatok	folyamatos	nem váns
2	A mélyszegénységben élő egészségügyi állapotok az országos átlagnál rosszabb.	Egészségtudatosabb életmód. Javuló egészségügyi mutatók települési szinten.	intézményi beszámoló	Egészséges Magyarország 2021-2027, Egészségügyi Ágazati Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030	Kapcsolatfelvétel során segíteni az információk eljuttatását, szükség esetén ösztönözni a	Péceli László Gyermekjóléti Szolgálat	Császári és 30.	2025. 06. 30.	Az ellátást igénybe vevők száma, egészségügyi mutatók javulása.	humán, pályázatok	folyamatos	nem váns	
II. A gyermekek esélyegyenlősége													
1	A jelenleg működő nyári gyermekfelügyelet fenntartása illetve fejlesztése, kibővítése	A nyári szünidő idején a szülők számára megterhelő feladat a gyermekek elhelyezésének megszervezése. A piaci alapon elérhető szolgáltatások sok család számára nem elérhetőek.	A nyári szünidőszakát a gyerekek felügyelet alatt tölthessék, olyan biztonságos, támogató környezetben, mely ugyanakkor hasznos időtöltést is jelent a szülőknek.	Szolgáltatástervezési koncepció, Gyermekvédelmi beszámoló, Költségvetési koncepció	„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia 2007-2032	Szabadidős programok szervezése, bővítése, a helyszín biztosítása.	köznevelési intézmények, önkormányzat,	2024. 06. 30.	A szolgáltatást igénybe vevők száma. A bevont szakemberek és segítők száma.	humán, pénzügyi, pályázatok	folyamatos	nem váns	
2	Alternatívát nyújtani a gyermekeknek a hasznos időtöltésre. Tanítási időn kívüli	Tanítási időn kívül sok gyerek cselleng, bandázik.	Tanítási időn kívül is biztonságos, hasznos, támogató környezet	Szolgáltatástervezési koncepció, Gyermekvé-	„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia	Programok szervezése, helyszín biztosítása, szakemberek, támogatók, civil szervezetek,	köznevelési intézmények, önkormányzat,	2025.06. 30.	A programokon résztvevők száma.	humán, pénzügyi, pályázatok	folyamatos	nem váns	

<p>hasznos időtöltés megszervezésével megelőzni a nemkívánatos (drog, cigaretta) magatartásformákat.</p>	<p>Az SNI tanulók, valamint a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára és hátrányainak csökkentése.</p>	<p>Sok a részképeség-zavarral küzdő gyermekek. A speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztését, gondozását segítő szakemberek alacsony száma a településen.</p>	<p>Megkeresni a lehetőséget a fejlesztést végző szakemberek – lehetőség szerint helyben történő – biztosítására, a meglévő szakemberek számának növelésére.</p>	<p>Hasznos időtöltés megszervezésével megelőzni a nemkívánatos (drog, cigaretta) magatartásformákat.</p>	<p>Legyen jobb a gyerekeknek Nemzeti Stratégia 2007-2032 Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030</p>	<p>Belső humánerőforrás képzésének támogatása, szakemberek számának növelésével kapcsolatos lehetőségek felkutatása</p>	<p>szak, civil szervezetek, rendészeti szervek</p>	<p>2026. 12.31.</p>	<p>bevont szakemberek és segítők száma.</p>	<p>Fejlesztést végző szakemberek számának növekedése, fejlesztésbe bevont gyerekek száma</p>	<p>humán, pénzügyi, pályázatok</p>	<p>folyamatos</p>	<p>nem releváns</p>
<p>Óvodapedagógusi létszám feltöltése, növelése.</p>	<p>Folyamatos az óvodapedagógus hiány az önkormányzati fenntartású óvodákban.</p>	<p>Óvodapedagógushiány megszüntetése.</p>	<p>Szolgáltatástervezési Konceptió, Költségvetési Konceptió, intézményi dokumentumok</p>	<p>Legyen jobb a gyerekeknek Nemzeti Stratégia 2007-2032 Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030</p>	<p>Intézményi belső humánerőforrás felkutatása, képzések támogatása, álláshirdetések megjelentetése, ösztönzők alkalmazása.</p>	<p>Óvodapedagógusi létszám növekedése, szakemberhiány csökkentése.</p>	<p>érintett övodavezető</p>	<p>2026. 12.31.</p>	<p>Óvodapedagógusi létszám növekedése, szakemberhiány csökkentése.</p>	<p>humán, pénzügyi, belső humánerőforrás felkutatása</p>	<p>folyamatos</p>	<p>nem releváns</p>	
<p>III. A nők esélyegyenlősége</p>													
<p>A nők közéletbe történő fokozott bekapcsolódásának segítése.</p>	<p>A nők szegregálódása.</p>	<p>A nők szegregálódásának akadályozása csökkentése.</p>	<p>Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia</p>	<p>Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia</p>	<p>Felelni a nők közéletbe történő fokozottabb bekapcsolódásának a legtipikusabb problémáit. Megkeresni a megoldási lehetőségeket a bekapcsolódásra.</p>	<p>önkormányzat,</p>	<p>2027. 12.31.</p>	<p>A bevont nők száma.</p>	<p>A bevont nők száma.</p>	<p>humán, pénzügyi, pályázatok</p>	<p>folyamatos</p>	<p>nem releváns</p>	

2	Családbarát intézkedések támogatása az önkormányzati fenntartású intézményekben, és a polgármesteri hivatalban, ahol magas létszámban dolgoznak nők.	Családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei.	A nők esetében a családi és munkahelyi kötelezettségek, feladatok összehangolásának nehézségei.	Költségvetési rendelet	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Igények felmérése. Megoldási lehetőségek megkeresése. Családbarát intézkedések megfogalmazása, lehetőség szerinti támogatása	önkormányzat	2026. 12.31.	A családbarát intézkedésekkel érintett családok, nők száma.	humán, pénzügyi, pályázatok	folyamatos	nem végső
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Az idősek nappali ellátásának megszervezése.	Az idősek nappali ellátásának hiánya.	Idősek részére a nappali ellátás megszervezése. Jogszabálynak való megfelelés	szolgáltatástervezési koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Az ellátás feltételeinek megteremtése.	önkormányzat	2024. december 31.	ellátást igénybe vevők száma	humán, pénzügyi, technikai	folyamatos	nem végső
2	Megkeresni az ellátás biztosításának a lehetőségeit a házi segítségnyújtás, étkeztetés keretében ellátottak számának időszakos emelkedése esetén is.	Nyári időszakban átmenetileg megnő a gondozást igénylő idősek száma.	A szociális alap-szolgáltatások biztosítása minden érintett számára.	szolgáltatástervezési koncepció, intézményi dokumentumok	Időügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Az ellátás iránti igény folyamatos nyomon követése. Az ellátás átmeneti bővítése lehetőségeinek megkeresése.	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	2025. 06. 30.	A gondozásba bevontak száma.	humán, pénzügyi, technikai	folyamatos	nem végső
V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Az akadálymentesítéssel összefüggésben végzett felújítások, fejlesztések során az egyéb típusú fogyatékkal élők (látás-, hallás-, sérült stb.) igényei is jelenjenek meg.	Az akadálymentesítés során nem elegendő csak a mozgáskorlátozottak igényeit figyelembe venni.	Komplex akadálymentesítés megvalósítása.	intézményi dokumentumok	Országos Fogyatékosügyi Program 2015-2025	A fogyatékkal élők igényeinek feltérképezése a szükséges intézkedések tervezettségében.	önkormányzat, intézmények	A megtett intézkedések száma.	folyamatos			nem végső
2	Adatgyűjtés a fogyatékkal élőkről. Kapcsolatfelvétel az érintett célcsoportot ismerőkkel, illetve a célcsoporttal foglalkozó szakemberekkel.	Kevés adat áll rendelkezésre a fogyatékkal élőkre, illetve a fogyatékkal élőket képviselő érdekképviseleti szervezetekre, egyesületekre vonatkozóan.	A fogyatékkal élők igényeinek feltérképezése a szükséges intézkedések tervezettségében.		Országos Fogyatékosügyi Program 2015-2025	Adatgyűjtés, felmérés	önkormányzat	2026. 12. 31.	A bevont szervezetek személyek száma, a beszerzett adatok.	Humán	folyamatos	nem végső

	kel, szervezetekkel.	Komplex akadálymentesítés nem megoldott.	Komplex akadálymentesítés az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások, ellátások terén.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program,	Országos Foglalkoztatási Program	Felmérni az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, játszóterek, intézmények akadálymentességének állapotát, megkeresni az igényeknek megfelelő megoldásokat és a tervezett felújítások során gondoskodni az akadálymentes hozzáférés biztosításáról.	önkormányzat	2027. 12. 31.	A beszerzett adatok Megvalósult intézkedések.	Humán, pénzügyi, pályázat	folyamatos	nem releváns
3	A hiányosságok megszüntetése. Ütemterv alapján felméri az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, játszóterek, intézmények akadálymentességének állapotát, és a tervezett felújítások során gondoskodni az akadálymentes hozzáférés biztosításáról.	Komplex akadálymentesítés nem megoldott.	Komplex akadálymentesítés az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások, ellátások terén.	Költségvetési koncepció, Gazdasági program,	Országos Foglalkoztatási Program	Felmérni az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, játszóterek, intézmények akadálymentességének állapotát, megkeresni az igényeknek megfelelő megoldásokat és a tervezett felújítások során gondoskodni az akadálymentes hozzáférés biztosításáról.	önkormányzat	2027. 12. 31.	A beszerzett adatok Megvalósult intézkedések.	Humán, pénzügyi, pályázat	folyamatos	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

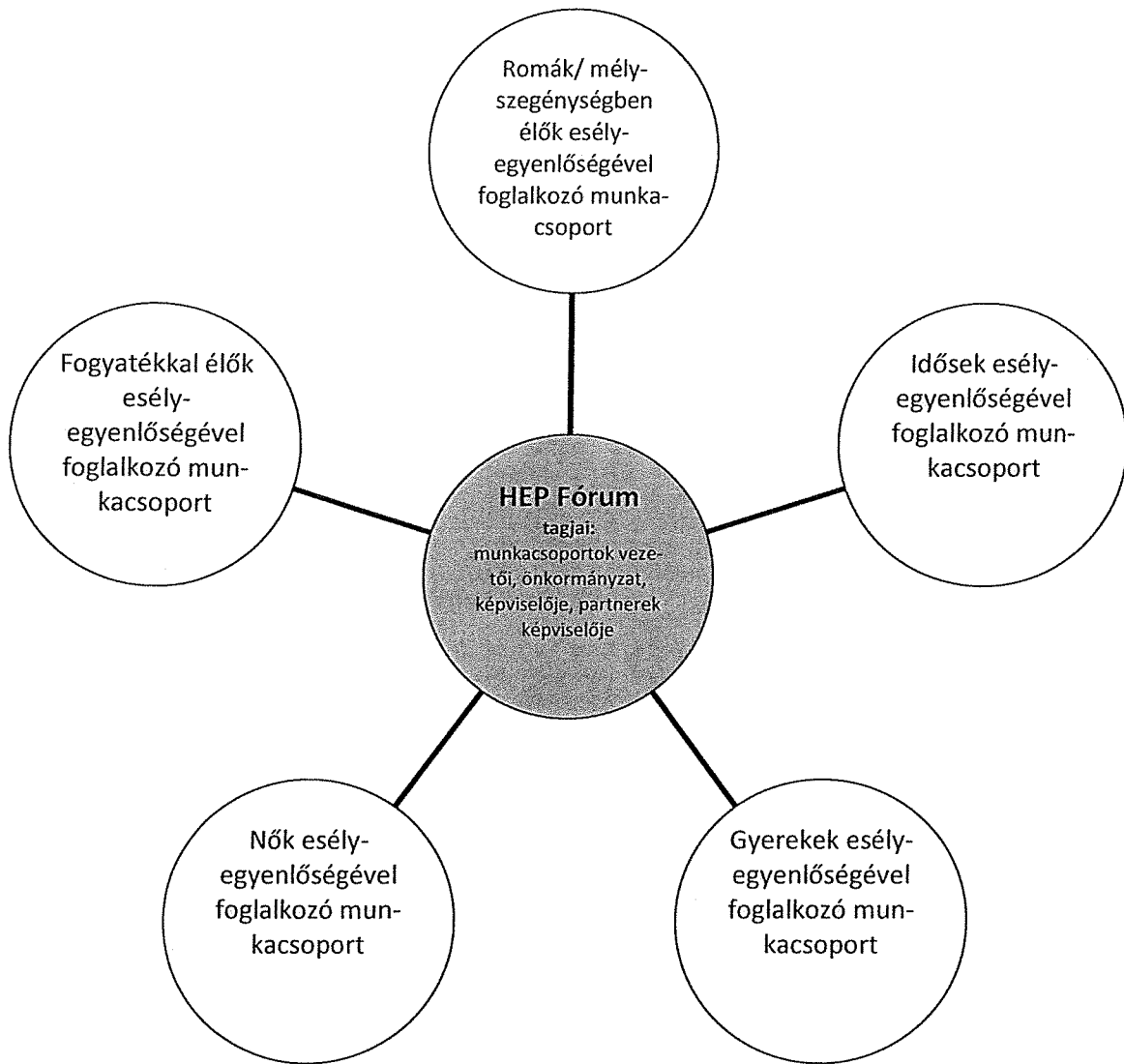
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A HEP megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a HEP nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A HEP végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Pécel város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Pécel Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a Kt. határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Pécel, 2023.

Horváth Tibor
polgármester

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA

KIVONAT

Készült: Pécel Város Roma Önkormányzatának Képviselő-testülete 2025. május 12-én megtartott rendes nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből

Pécel Város Roma Önkormányzatának Képviselő-testülete 4 igen, 0 nem szavazattal, 0 tartózkodással az alábbi határozatot hozta:

26/2025. (V. 12.) PVRÖ Kt. határozat:

Pécel Város Roma Önkormányzatának Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) úgy dönt, hogy a helyi roma közösség hatékony képviselete érdekében aktívan részt kíván venni Pécel Város Önkormányzata 2023-2028 közötti időszakra szóló helyi esélyegyenlőségi programjának (a továbbiakban: HEP) meghatározásában, valamint az abban kitűzött célok megvalósításában.

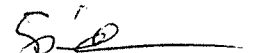
A Képviselő-testület felhatalmazza elnökét a HEP-ban való részvételhez szükséges intézkedések megtételére.

Felelős: Góman Kálmán elnök
Határidő: 2025. május 31.

K.m.f.

Góman Kálmán
elnök

Góman Róbert Iván
elnökhelyettes